

ingediend op **2071** (2023-2024) – Nr. 1
28 februari 2024 (2023-2024)

Ontwerp van decreet

tot wijziging
van de wet van 28 december 1967
betreffende de onbevaarbare waterlopen,
de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening
van 15 mei 2009
en het decreet van 18 juli 2003
betreffende het integraal waterbeleid,
gecoördineerd op 15 juni 2018

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet van 13 oktober 2023	25
Advies van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed	35
Gezamenlijk advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Sociaal- Economische Raad van Vlaanderen	41
Advies van de Vereniging van de Vlaamse Provincies	49
Advies van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten	57
Voorontwerp van decreet van 1 december 2023.....	71
Advies van de Raad van State	81
Ontwerp van decreet.....	93

Ontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen, de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 en het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018

Samenvatting

Dit wijzigingsdecreet bundelt de wijzigingen aan een aantal omgevingsgerelateerde regelgevingen.

De wijzigingen aan de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen komt tegemoet aan een lacune waarbij er geen administratief beroep mogelijk was tegen het verkrijgen van of de weigering tot het verkrijgen van een machtiging voor het uitvoeren van werken aan publieke grachten. Dergelijk beroep bestaat al voor de categorie gerangschikte onbevaarbare waterlopen en wordt nu ook ingevoerd voor de categorie publieke grachten.

De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening wordt uitgebreid met een artikel dat voorwaarden oplegt voor het verlenen van een omgevingsvergunning voor het bouwen of herbouwen van een gebouw of voor het verkavelen van gronden en de aanwezigheid van een aansluiting op openbare of de aanwezigheid van private zuiveringscapaciteit voor huishoudelijk afvalwater.

De wijzigingen aan het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018 verbeteren de wettelijke omkadering voor het lokaal beleid rond hemelwater en droogte en verruimen het handhavingskader voor de opvolging van actoren in de waterketen.

Zo wordt in het kader van voorbereiding en opvolging van het integraal waterbeleid het instrument "hemelwater- en droogteplan" decretaal verankerd als een onderdeel van dat integraal waterbeleid. Met dergelijk plan ontwikkelen steden en gemeenten een integrale visie op het ter plaatse kan houden, hergebruiken, infiltreren, bufferen en vertraagd afvoeren van hemelwater en het verhogen van de weerbaarheid van het lokaal watersysteem. De wijzigingen leggen de verplichting op om een gebiedsdekkend plan op te maken, de procedure die daarvoor gevolgd moet worden met inbegrip van het actief ontsluiten van de goedgekeurde plannen en het mandaat voor de Vlaamse Regering om voor verschillende aspecten de nadere regels uit te werken.

Het verankeren van de hemelwater- en droogteplannen zorgt ervoor dat ook bepaalde voorwaarden rond subsidiëring van de uitbouw van waterzuiveringsinfrastructuur – in het kader van de gemeentelijke saneringsverplichting – bijgestuurd moeten worden.

Wat betreft handhaving wordt het reeds bestaande handhavingskader op de productie, controle en levering van water bestemd voor menselijke aanwending uitgebreid in functie van de nieuwe regelgeving rond waterhergebruik en de geactualiseerde regelgeving rond drinkwater. Een handhavingskader voor de opvolging van de actoren die verantwoordelijk zijn voor de invulling van de saneringsverplichting op lokaal niveau wordt eveneens voorzien.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Wijzigingen aan de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen

1° Met de wijzigingen aan de wet wordt een beroepsmogelijkheid geboden bij de minister bevoegd voor de omgeving en de natuur in het geval er voor inrichtings- of andere werken een machtiging toegekend wordt of een machtiging geweigerd wordt. Dergelijk beroep is al voorzien in de wet als het gaat om inrichtingswerken of andere werken aan een onbevaarbare waterloop. In uitvoering van die wet zijn de onbevaarbare waterlopen gerangschikt, waarbij het beheer van elke categorie aan een specifieke actor is toegewezen. Daarnaast voorziet de wet echter ook in de zogenaamde publieke grachten. Dit zijn grachten die beheerd worden door een gemeente, polder of watering en daarvoor aangeduid werden als publieke gracht. Ook voor het machtigingsproces op publieke grachten wordt nu een analoge beroepsmogelijkheid ingevoerd.

Wijzigingen aan het gecoördineerd decreet van 15 mei 2009 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO)

2° De VCRO wordt uitgebreid met een artikel dat voorwaarden oplegt voor het verlenen van een omgevingsvergunning voor het bouwen of herbouwen van een gebouw of voor het verkavelen van gronden en de aanwezigheid van een aansluiting op openbare of de aanwezigheid van private zuiveringscapaciteit voor huishoudelijk afvalwater.

Deze wijzigingen kaderen in de doelstellingen van het realiseren van een performante zuiveringsketen. Om die ambitie te realiseren moet er immers gestart worden met de aanpak van de bron van het afvalwater. Een aansluiting van lozingspunten op een openbare zuivering of individuele zuivering is daarbij de eerste stap.

Wijzigingen aan het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018

3° De goede toestand van onze waterlichamen is een strategische doelstelling van de waterbeleidsnota 2020-2025.¹ Daaraan is de krachtlijn gekoppeld om de kwaliteit van zowel oppervlaktewater en grondwater blijvend te verbeteren. Bovendien moet de krachtlijn “de waterketen duurzaam beheren” daar versterkend aan werken. Het is immers via een performante zuiveringsketen dat de resterende lozingen op bovenlopen verder aangepakt worden, gezien hun beperkt bufferend vermogen. Ook het beperken van waterschaarste en droogte en de maatschappelijke, economische en ecologische gevolgen is een prioritaire

1

<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/stroomgebiedbeheerplannen/waterbeleidsnota/derde-waterbeleidsnota/deel-visie/waterbeleidsnota-2020-2025-visietekst-volledig>

krachtlĳn. De inspanningen voor de diverse krachtlĳnen moeten synergetische resultaten opleveren die elkaar versterken.

4° Bij het aannemen van de nieuwste stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027, in uitvoering van de kaderrichtlijn Water, lanceerde de Vlaamse Regering een ambitieuze, begeleidende nota – “De grote STROOMversnelling” die inzet op bijkomende investeringen richting gezonde waterlopen in Vlaanderen.²³ De doelstellingen die in de begeleidende nota naar voren geschoven werden zijn duidelijk.

- Het verminderen van de vervuilingdruk.
- Een echte “geïntegreerde hemelwateraanpak”, die uitgewerkt wordt in de hemelwater- en droogteplannen.
- Gezonde en performante infrastructuur.

Die doelstellingen worden met de voorgestelde decreetwijzigingen gedeeltelijk ingevuld. Daaraan gekoppeld worden nog een aantal bijkomende optimalisaties voorgesteld. De decretale verankering van de hemelwater- en droogteplannen is een concrete invulling van de doelstelling die aansluit bij de geuite ambities en moet ervoor zorgen dat er op korte termijn voor elke stad en gemeente een goedgekeurd plan beschikbaar is, met daarin duidelijke acties.

5° De subsidieprogramma’s maken dat het Vlaams Gewest ten dele bijdraagt aan de kosten voor de aanleg en verbetering van de openbare riolen. Er wordt nu een concrete koppeling voorzien met de goedgekeurde hemelwater- en droogteplannen, die als voorwaarde zal gelden om projecten te kunnen opnemen in de subsidieprogramma’s. De uitbouw van openbaar saneringsnetwerk dient immers afgestemd te zijn op de lokale visie en aanpak inzake hemelwater- en droogte. Dit is één van de wijzigingen die moet bijdragen aan de algemene doelstelling van het integraal waterbeleid en ook de nodige stimulans moet bieden om het hemelwater- en droogteplan op te maken en goed te keuren.

6° Als sluitstuk voor de opvolging van de concrete doelstellingen is een performant toezicht noodzakelijk. Het bestaande handavingskader inzake integraal waterbeleid dient dan ook verder geoptimaliseerd te worden voor wat betreft de handhaving op het luik sanering. Dit wordt al deels gerealiseerd door de opname op het subsidieprogramma afhankelijk te maken van een goedgekeurd hemelwater- en droogteplan en het performant invullen van saneringsverplichting. Daarnaast wordt het mandaat van de toezichthoudende ambtenaar verder aangevuld met concrete instrumenten met de mogelijkheid van blokkering van financiële middelen die zoals al gesteld geïnd zijn voor de invulling van de gemeentelijke saneringsverplichting.

Dit mandaat zal ingezet kunnen worden als de toezichthoudende ambtenaar al bepaalde raadgevingen, aanmaningen en bevelen heeft gericht aan de in gebreke blijvende partij die betrekking hebben op het onvoldoende invullen van concrete doestellingen gekoppeld aan de uitbouw van infrastructuur of bepaalde openbare dienstverplichtingen die gekoppeld zijn aan de gemeentelijke saneringsverplichting.

7° Onmiddellijk wordt dan ook het luik handhaving bijkomend geoptimaliseerd als het gaat om productie en levering van water bestemd voor menselijke aanwending. Deze aanpassingen zijn gekoppeld aan zowel het nieuwe drinkwaterbesluit (Besluit van de Vlaamse Regering over de kwaliteit, kwantiteit en levering van water bestemd voor menselijke consumptie van 20 januari 2023) als aan het besluit omtrent waterhergebruik (Besluit van de Vlaamse Regering inzake de kwaliteit en de productie, de levering en het gebruik van teruggewonnen water van 14 juli 2023). De nodige aanpassingen worden doorgevoerd aan

² <https://beslissingenvlaamsegering.vlaanderen.be/?dateOption=select&endDate=2022-07-01T21%3A59%3A59.000Z&search=&startDate=2022-06-30T22%3A00%3A00.000Z>

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=celex%3A32000L0060>

eventuele beroepsmogelijkheden en de concrete strafbepalingen en -maten geactualiseerd.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

Wijzigingen wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen

8° De wijzigingen van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen zijn ingegeven om belanghebbenden toegang te verlenen tot een rechtsmiddel – een beroep – wanneer zij niet akkoord gaan met het verlenen van een machtiging voor werken aan publieke grachten of het weigeren van een machtiging. Voor publieke grachten beheerd door polders en wateringen kan nu enkel beroep ingesteld moet worden bij de Raad van State die dergelijk beroep strikt gezien vooral bestuurlijk zal behandelen op grond van motivatie van de genomen beslissing. Het eigen beroep zoals voorzien in de wet laat een meer inhoudelijke toets toe.

9° Een equivalente beroepsmogelijkheid bestaat al als het gaat om gerangschikte onbevaarbare waterlopen. Er is echter geen argumentatie om een eventuele beroepsmogelijkheid voor de gerangschikte onbevaarbare waterlopen en de publieke grachten op een andere manier te behandelen. Zo kan het immers voorkomen dat bepaalde werken waarvoor machtiging gevraagd wordt zowel aan een gerangschikte onbevaarbare waterloop en een publieke gracht nodig zijn, waarbij in dergelijke situatie tegen een eventuele weigering wel een administratief beroep openstaat voor wat betreft de gerangschikte onbevaarbare waterloop, maar niet voor de betrokken publieke gracht. Dit kan tot een administratief knelpunt leiden.

Wijzigingen aan het gecoördineerd decreet van 15 mei 2009 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO)

10° Aansluitend bij de ambitie om de zuiveringsgraad van huishoudelijk afvalwater te verhogen wordt een wijziging ingevoerd in de VCRO. De wijziging legt bijkomende voorwaarden op inzake de aansluitbaarheid van te bouwen of herbouwen gebouwen. Zo zal of aansluiting noodzakelijk zijn op openbare waterzuiveringsinfrastructuur of bij gebrek daaraan een individuele zuivering of een kleinschalige private (groeps)waterzuivering. Dit zal een bijkomende garantie bieden naar het behouden van de zuiveringsgraad van huishoudelijk afvalwater en een achteruitgang voorkomen.

11° Een zoneringsplan deelt het grondgebied van de gemeente op in het reeds gerioleerde gebied, het gebied waar nog een collectieve zuivering zal worden voorzien en het gebied waar geen collectieve, maar een individuele zuivering zal worden voorzien. Het zoneringsplan geeft tot op perceelniveau weer wat de maatregelen zijn die burger en gemeente moeten treffen. Elk project waarbij huishoudelijk afvalwater gegenereerd wordt, kan gesitueerd worden op de zoneringsplannen. (zie: <https://www.vmm.be/data/zoning-en-uitvoeringsplan>)

12° Voor wat verstaan wordt onder huishoudelijk afvalwater wordt gekeken naar de definitie in VLAREM, nl:

“afvalwater dat alleen bestaat uit het water dat afkomstig is van:

1° normale huishoudelijke activiteiten;

2° sanitaire installaties;

3° keukens;

4° het reinigen van gebouwen, zoals woningen, kantoren, plaatsen waar groot- of kleinhandel wordt gedreven, zalen voor vertoningen, kazernen, kampeerterreinen, gevangenissen, onderwijsinrichtingen met of zonder internaat, zwembaden, hotels, restaurants, drankgelegenheden, kapsalons;

5° wassalons, waar de toestellen uitsluitend door het cliënteel zelf worden bediend. Afvalwaterstromen van verzorgingsinstellingen die voldoen aan de voorwaarden, vermeld in artikel 5.49.0.4, worden voor de toepassing van dit besluit gelijkgesteld met huishoudelijk afvalwater;”

13° Hier zijn er vier mogelijke liggingen:

1° in het centraal gebied;

2° in het collectief geoptimaliseerd buitengebied;

3° in het individueel te optimaliseren buitengebied of buiten de gebieden voorzien op het zoneringsplan;

4° in het collectief nog te optimaliseren buitengebied.

14° In geval 1° en 2° moet onmiddellijk de aansluiting op het aanwezige rioleringsstelsel en op de reeds aanwezige collectieve zuivering worden voorzien, ongeacht het aantal woongelegenheden. Het is niet nodig om hiervoor een voorwaarde in de omgevingsvergunning op te leggen, aangezien de verplichting volgt uit Vlarem.

In geval 3° is de aansluiting op riolering en waterzuivering, zelfs op langere termijn, niet voorzien. Hier moet dan ook een sanering door de bouw van individuele waterzuivering op perceelsniveau of een kleinschalige private (groeps)waterzuivering worden voorzien. Een septische put is in principe onvoldoende.

In geval 4° is het belangrijk om rekening te houden met de status hetzij de planning van de openbare riolerings- of waterzuiveringswerken waarop het project op termijn moet aansluiten. Enkel indien de rioolbeheerder bevestigt dat de aanbesteding van een riolering die is aangesloten op een operationele openbare waterzuiveringsinstallatie binnen de zes jaar gepland is, kan een omgevingsvergunning verleend worden. De rioolbeheerder dient hier bovendien over te waken dat de doelstellingen voor het gebied vastgelegd in kader van de invulling van de gemeentelijke saneringsverplichtingen niet in het gedrang komen. Met de voorgestelde wijziging wordt de aansluiting op zuivering verplicht gesteld door de koppeling aan de vergunningverlening. De regeling geldt voor omgevingsvergunningen voor het bouwen of herbouwen van meer dan negen wooneenheden of voor het verkavelen van grond waarbij er meer dan één bouwkavels bijkomen. De Vlaamse Regering krijgt het mandaat om een aantal aspecten verder te verfijnen.

Wijzigingen aan het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018

15° De lidstaten van de Europese Unie zijn wettelijk gehouden om hun waterlopen in een goede toestand te brengen. Daartoe moeten in 2027 de waterlopen voldoen aan de Europese waterkwaliteitsnormen.

Dit is dé doelstelling van de kaderrichtlijn Water waar via het instrument van de stroomgebiedbeheerplannen aan gewerkt wordt. De goede toestand in waterlopen is vooralsnog voor de meerderheid van die waterlopen nog niet bereikt anno 2023, terwijl de omzetting van de richtlijn dateert van 2003.

16° De lozing van ongezuiverd afvalwater (afkomstig van huishoudens) heeft een belangrijke impact op de kwaliteit van de waterlopen en op de doelstelling om voor die waterlopen een goede toestand te bereiken. Er worden ook al meer dan 30 jaar doelstellingen opgelegd betreffende het opvangen, het behandelen en de lozing van stedelijk afvalwater met de omzetting van de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater.⁴ In het Vlaams Gewest is dit onder meer omgezet in een bovengemeentelijke saneringsverplichting – de gewestelijke verplichtingen – en een gemeentelijke saneringsverplichting – de verplichtingen rond collectieve sanering die op de gemeenten rust. Er is een sterke toename geweest van zuiveringsgraad sinds de start van de uitbouw van de openbare waterzuivering, met een zuiveringsgraad die van 22% (begin 1992) naar 86% (april 2022) gestegen is.⁵ Die stijging neemt de laatste jaren echter af in snelheid.

17° Met de stroomgebiedbeheerplannen zijn reductiedoelstellingen (voor fosfor en stikstof) geformuleerd voor het behalen van de goede toestand.⁶ Om de ambitieuze doelstelling van de goede toestand zo veel mogelijk te bereiken tegen 2027 en de verwezenlijking van de hierboven vermelde doelstellingen te bewaken zal de Vlaamse Regering nog verder initiatief nemen. Zoals reeds opgenomen in de nota 'De grote STROOMVERSNELLING' is het opzet ook te zorgen voor een beleid inzake asset management om risico's op uitval van de infrastructuur terug te dringen en wordt een aanpak om de huidige negatieve impact van overstorten op ontvangende waterlopen terug te dringen beoogd. Het instrument van openbare dienstverplichtingen zal hiervoor ingezet worden. Via dit decreet worden hiervoor al de instrumenten voor handhaving ingepast.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Wijzigingen wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen

18° De voorgestelde wijzigingen voeren een administratieve beroepsmogelijkheid in.

Het doel daarbij is om het administratief beroep, zoals het al bestaat voor de gerangschikte onbevaarbare waterlopen, ook mogelijk te maken voor de categorie van de publieke gracht.

Wijzigingen aan het gecoördineerd decreet van 15 mei 2009 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO)

19° Deze wijziging scherpert het vergunningstelsel van de omgevingsvergunning aan door een bijkomende voorwaarde op te leggen. De bepaling wordt pas uitvoerbaar wanneer ze op een door de Vlaamse Regering te bepalen datum in werking treedt.

Wijzigingen aan het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018

20° Er wordt met de wijzigingen aan de geformuleerde doelstellingen gewerkt via een aantal verschillende beleidsmaatregelen.

21° Zo is er de verplichting van de opmaak van het hemelwater- en droogteplan als voorbereiding en opvolging van het integraal waterbeleid. Daarmee wordt de

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/NL/legal-content/summary/urban-waste-water-treatment.html>

⁵ <https://www.vmm.be/water/riolering/zuiveringsgraad>

⁶ Zie ook maatregelenprogramma bij de SGBP 2022-2027:

https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/maatregelenprogramma/maatregelenpakket-per-groep/mapro22-27_hoofdstuk-4.pdf

integrale visie onderbouwd die een gemeente ook zal gebruiken bij de invulling van zijn gemeentelijke saneringsplicht.

22° Er wordt ingegrepen op de mate waarin bijgedragen zal worden in de kosten voor aanleg en verbetering van openbare zuiveringsinfrastructuur door de koppeling te maken met een goedgekeurd hemelwater- en droogteplan en naleving van de verplichtingen gekoppeld aan de gemeentelijke saneringsverplichting. Hiermee wordt ervoor gezorgd dat de beschikbare middelen ingezet worden op een doordachte manier, die eveneens onderbouwd is door de integrale visie in het hemelwater- en droogteplan.

23° De toezichtinstrumenten worden verder versterkt. De toezichthouder zal bij het niet naleven van zijn raadgevingen, aanmaningen en bevelen verdere stappen kunnen zetten als blijkt dat er onvoldoende invulling gegeven wordt aan doelstellingen die geformuleerd zijn in bv. de geldende stroomgebiedbeheerplannen en in het bijzonder aan de openbare dienstverplichtingen. Die versterking van instrumenten is noodzakelijk om de bewaking van het bereiken van de doelstellingen te realiseren.

Impactanalyse

Maatschappelijke impact

De maatschappelijke impact komt duidelijk naar voor in de al aangehaalde beleidsdocumenten en planinstrumenten. Het aanpakken van zowel verontreiniging en een meer duurzaam beheer van onze natuurlijke watervoorraden moet voordelen opleveren op verschillende vlakken. Bovendien moet een doordacht beheer van hemelwater en droogte onze regio beter wapenen tegen meer extreme klimaatscenario's waarmee we volop geconfronteerd zijn. Die extreme weerevents leggen immers niet enkel een zware last en kost op ons natuurlijk kapitaal, maar evengoed vertegenwoordigen ze bijkomende financiële lasten die maatschappelijk gedragen moeten worden.

Budgettaire impact op de diensten van de Vlaamse overheid

De opvolging van de opmaak van de hemelwater- en droogteplannen vereist een bijkomende inzet van VTE. De meer uitgebreide toezichtsoopdrachten die aan de toezichthoudende ambtenaar worden toegewezen zullen ook een impact veroorzaken op de in te zetten VTE.

Budgettaire impact op de lokale besturen

Door het opleggen van de vereiste van een goedgekeurd hemelwater- en droogteplan kan het in aanmerking komen voor subsidie een potentiële impact uitmaken voor de beschikbare middelen van de lokale besturen, meer bepaald de middelen die beschikbaar zijn voor de uitbouw van nieuwe infrastructuur en voor de optimalisatie van de bestaande infrastructuur.

Bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen

Er is geen impact op de lokale besturen. De gemeentelijke saneringsplicht is geen nieuwe taak.

Implementatie

Wijzigingen aan de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen

Voor de invoering van het beroep zijn geen specifieke aspecten rond implementatie te bespreken.

Wijzigingen aan het gecoördineerd decreet van 15 mei 2009 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO)

De Vlaamse Regering kan bepaalde aspecten nog verder uitwerken in uitvoeringsbepalingen.

Wijzigingen aan het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018

De uitvoering van de voorgestelde wijzigingen is duidelijk toe te wijzen.

- De hemelwater- en droogteplannen uitwerken en aannemen is een verantwoordelijkheid van de gemeenten. De Vlaamse Regering kan daarvoor nog de nodige procedurele aspecten bepalen bij uitvoeringsbesluit.
- Het toezicht is geen nieuwe taak maar wordt uitgebreid. De toezichthoudende ambtenaren, bij de Vlaamse Milieumaatschappij, zullen dat aangepast toezicht blijven uitvoeren.

C. Totstandkomingsprocedure

Bij de totstandkoming van dit voorgesteld ontwerp werd er in de loop van 2023 ruim afgestemd met de verschillende betrokken actoren:

- VMM
- De exploitanten van het openbaar waterdistributienetwerk
- VVSG
- Rioolbeheerders
- Aquafin

Ontvangen adviezen in functie van de 1ste principiële goedkeuring

- Het bijgaande voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2023/388 van 28/09/2023.
- Inspectie van Financiën verleende gunstig advies op 5/10/2023 (JV_2023_3877).

Bespreking ontvangen adviezen in kader van de 2de principiële goedkeuring

- *Advies SERV en Mina (3/11/2023)*

De raden drukken vooreerst hun appreciatie uit voor het voorstel: het bevat een aantal belangrijke en structurele stappen in het beleid, die sterk aansluiten op eerdere adviezen.

Aanbevelingen in verband met de wijzigingen aan de VCRO

De adviesraden formuleren hier de volgende aanbevelingen:

- De raden vragen om de verduidelijken dat de rioolbeheerder slechts een bevestiging kan geven in kader van het verlenen van een omgevingsvergunning indien er een concrete investering is gepland in het meerjarenprogramma voor de komende beleidscyclus (6 jaar). Het meerjarenplan moet hier voldoende zekerheid bieden. Ze vragen om te voorzien in een evaluatie van de regeling na 3 jaar.

- De raden vragen om de uitzonderingsbepalingen sterk te beperken en de essentiële elementen ervan op te nemen in het decreet.
- De raden vragen om de cascaderegeling die voorzien is voor verkavelingen ook toe te passen op de omgevingsvergunningen.
- De raden vragen eveneens voor een afstemming met de Gewestelijke Stedenbouwkundige verordening hemelwater en de verplichtingen ook toepasbaar te maken bij verbouwingen met werken aan de afwatering of uitbreiding van een bestaand gebouw, dat een woongegelegenheid bevat.

Naar aanleiding van en om tegemoet te komen aan de ontvangen adviezen werd artikel 4 aangepast. De expliciete koppeling met het meerjarenplan voor de invulling van de gemeentelijke saneringsverplichting wordt vervangen door een bevestiging van de rioolbeheerder dat de aansluiting op een riolering en waterzuivering binnen de 6 jaar gerealiseerd zal worden. De drempel (minder 10 wooneenheden) die werd beoogd om via een uitvoeringsbesluit in te voeren, wordt direct opgenomen in het decreet. Hierdoor is de vraag om af te stemmen op de gewestelijke stedenbouwkundige verordening niet langer relevant aangezien het op dat ogenblik een aanvraag van minder dan 10 wooneenheden betreft. De cascaderegeling voorzien voor verkavelingen is nu ook opgenomen bij de bouw van de woongegelegenheden.

De vragen van de raden verbouwingen of uitbreidingen van een bestaande gebouw dat een woongegelegenheid bevat mee te nemen wordt niet weerhouden. De focus van de regeling ligt op het vermijden van de impact gekoppeld aan bijkomende vervuiliingsdruk ten gevolge van nieuwe woongegelegenheden dus om bijkomende vervuiliingsdruk vanaf het begin op te vangen en dit vanaf 10 woongegelegenheden. Een verbouwing of uitbreiding van een bestaand gebouw is per definitie niet steeds gekoppeld aan een bijkomende vervuiliingsdruk.

Ook de vraag voor afstemming met de GSV wordt vanuit dezelfde optiek niet weerhouden. Een verbouwing met werken aan de afwatering is niet steeds één op één te linken aan een bijkomende vervuiliingsdruk. Bovendien zijn dergelijke verbouwing vaak niet vergunningsplichtig.

Aanbevelingen over de hemelwater -en droogteplannen

De adviesraden formuleren hier de volgende aanbevelingen;

- De raden vragen om in artikel 6 een punt toe te voegen waardoor de Vlaamse Regering ook minimale doelstellingen kan bepalen waaraan de plannen invulling moeten geven en ook te voorzien in tools voor de opvolging ervan.
- Ze bevelen aan om de relatie met tussen de peilbesluiten en de hemelwater- en droogteplannen te verduidelijken.
- Ze vragen voor een goede overgangsregeling voor gemeenten die reeds een goedgekeurd plan hebben.
- Er wordt gevraagd om voldoende aandacht te hebben voor het verbeteren van de publieke participatie en pleiten ze voor voldoende engagement bij stakeholders.
- Er worden verhoogde garanties gevraagd dat er voldoende ingezet wordt op bronmaatregelen.

Het decreet voorziet in een mandaat voor de Vlaamse Regering (art. 6, §3) om nadere regels vast te stellen. Het decreet biedt een rechtsgrond om voor de aandachtspunten van de raden op niveau van een uitvoeringsbesluit desgevallend nadere regels vast te leggen. Een aanpassing aan het ontwerp van decreet zelf is dus in dit opzicht niet nodig.

Aanbevelingen inzake de responsabilisering van de rioolbeheerders.

De raden steunen de voorgestelde bepalingen.

- De raden wijzen in dit verband wel op de noodzaak voor een betere regeling rond de financiering en stippen aan dat er nood is aan duidelijkheid over de financiering om de doelstellingen te behalen ; bij voorkeur voor dat de gemeentelijke begroting wordt opgesteld.
- Daarnaast vragen de raden dat er geen dubbel toezicht wordt opgezet binnen enerzijds het waterwetboek anderzijds via de werking van de Vlaamse Nutsregulator die voorzien wordt.

De bezorgdheid voor beide aspecten kan worden onderschreven. Voor wat betreft het kader voor de financiering loopt er momenteel een uitgaventoetsing inzake de subsidie voor de aanleg van gemeentelijke riolen. Daarnaast loopt binnen het CIW een studie inzake de financiering van het waterbeleid. De resultaten van deze studies kunnen resulteren in een aangepast financieringsmechanisme. In dit geval zal de doorvertaling ervan deel uitmaken van een afzonderlijk initiatief. Een afstemming tussen de werking van de nieuw op te richten Vlaamse Nutsregulator en de regie- en toezichtstaken binnen VMM zal worden verzekerd. Beide aanbevelingen geven geen aanleiding tot aanpassingen van het ontwerp van decreet.

- Advies SARO

Aanbevelingen over de hemelwater en droogteplannen

De SARO doet de volgende aanbevelingen:

- Zorg voor een verduidelijking in het decreet over de relatie tussen de hemelwater- en droogteplannen en de andere plannen en instrumenten van het ruimtelijk beleid en het onroerend erfgoedbeleid.
- De raad vraagt te verduidelijken in welke mate de hemelwater- en droogteplannen onderworpen moeten worden aan een plan-MER.
- De raad vraagt in de memorie te verduidelijken hoe net cfr. de CIW-blauwdruk een hemelwater- en droogteplan een beoordelingskader kan vormen bij onder andere de ruimtelijke beleidsplanning en het verlenen, adviseren en in beroep behandelen van omgevingsvergunningen.

De CIW-blauwdruk geeft niet aan dat een HWDP een beoordelingskader zal vormen voor de ruimtelijke beleidsplanning en de omgevingsvergunning. Een HWDP omvat een integrale visie over waar en op welke wijze men het hemelwater zo veel mogelijk ter plaatse kan houden, hergebruiken, infiltreren, bufferen, en pas in de laatste stap vertraagd afvoeren met als doelstelling om een lokaal watersysteem uit te bouwen dat weerbaar is tegen de gevolgen van klimaatverandering en zo bijdraagt aan een klimaatrobuuste en leefbare omgeving. Op deze manier geeft dit plan, naast andere instrumenten, de gemeente een insteek bij het verlenen van adviezen en vergunningen. Een HWDP geeft de beleidsvisie van de gemeente weer. Indien de visie uit dit plan op de terrein afdwingbaar moet zijn zal dit moeten worden doorvertaald in een RUP. Een hemelwater- en droogteplan kent als dusdanig geen rechtstreekse doorwerking. In de memorie werd dit verduidelijkt, dit geeft geen aanleiding tot een aanpassing van het ontwerp decreet.

Rekening houdende met bovenstaande elementen, kan worden besloten dat voor de opmaak van een hemelwater- en droogteplan geen plan-MER nodig is.

De blauwdruk inzake de opmaak van de HWDP zal na goedkeuring van het decreet worden afgestemd op deze tekst met bijzondere aandacht voor de punten aangehaald door de SARO Deze aanbeveling geeft dus geen aanleiding tot aanpassingen van het ontwerp van decreet op zich.

Aanbevelingen over de wijziging van art. 4.3.9 VCRO

De SARO doet de volgende aanbevelingen:

- De raad vraagt de relatie met Vlarem II te verduidelijken
- De raad vraagt een koppeling te verzekeren tussen de inwerkingtreding van het nieuwe artikel 4.3.9 VCRO en deze van het besluit inzake de gemeentelijke saneringsverplichting.
- De raad acht het wenselijk dat de meerjarenplannen van de rioolbeheerders worden ontsloten en publiek raadpleegbaar zijn.

Naar aanleiding van en om tegemoet te komen aan de ontvangen adviezen werd artikel 4 aangepast. Zo wordt in het nieuwe artikel 4.3.9 duidelijker verwezen naar de zones conform de indeling in het gemeentelijk zoneringplan en werd de afstemming verzekerd met de lozingsvoorwaarden cfr Vlarem II.

De gevraagde koppeling tussen de inwerkingtreding van het nieuwe artikel 4.3.9 van de VCRO en het besluit omtrent de gemeentelijke saneringsverplichting is niet langer relevant gelet op de aanpassingen aan artikel 4.

Door de aanpassingen aan artikel 4 is het eveneens niet langer relevant om in functie van de toepassing van de nieuwe regeling de meerjarenplannen publiek raadpleegbaar te maken.

- Advies VVSG (31/10/2023 – aangevuld op 15/11/2023)

Aanbeveling over de inschrijving van beroepsmogelijkheden voor publieke grachten

VVSG doet hier de volgende aanbevelingen:

- VVSG is van oordeel dat er geen beroepsmogelijkheid voorzien moet worden gezien er reeds bestaande algemeen toezicht van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur is.
- VVSG vraagt om handhavingsplicht voor private grachten en baangrachten te voorzien met als doel om een goed onderhoud van deze grachten te kunnen afdwingen

Veel publieke grachten worden beheerd door polders en wateringen. Voor deze besturen is er geen beroepsmogelijkheid. Bovendien is het wenselijk om een gelijkaardige beroepsprocedure te voorzien voor onbevaarbare waterlopen als publieke grachten. Zo kan het immers voorkomen dat bepaalde werken waarvoor machtiging gevraagd wordt zowel aan een gerangschikte onbevaarbare waterloop en een publieke gracht nodig zijn, waarbij in dergelijke situatie tegen een eventuele weigering wel een administratief beroep openstaat voor wat betreft de gerangschikte onbevaarbare waterloop, maar niet voor de betrokken publieke gracht. Dit kan tot een administratief knelpunt leiden. De ontworpen regeling wordt dan ook behouden.

Het klopt dat er verdere beleidsinitiatieven nodig zijn inzake de private grachten. Initiatieven zijn momenteel lopende voor de kartering van het volledige grachtenbestand. Het is niet aangewezen om al een handhavingsplicht te voorzien vooraleer er een duidelijker beeld is van het volledige grachtenbestand.

Aanbevelingen over de wijziging van art. 4.3.9 VCRO

VVSG doet hier de volgende aanbevelingen:

- Voor VVSG lijkt het logischer om de cascade, zoals toegepast bij verkavelingen, ook toe te passen voor bouwen of herbouwen van gebouwen.
- Er zou best toegevoegd worden dat er moet aangesloten worden op de riool als die er al ligt of zodra die wordt aangelegd.
- VVSG vraagt om op te nemen dat ook indien de bovengemeentelijke rioolinfrastructuur (die de aansluiting op de openbare waterzuivering moet realiseren), wel gepland maar nog niet aanwezig is, het volstaat te bevestigen

dat de bovengemeentelijke infrastructuur gepland is en dat er al aangesloten moet worden op de gemeentelijke riool als die er al ligt of zodra die er komt.

- Er zouden best voor alle gemeentelijke beheerders voorbeelden van richtlijnen/bestekken/overeenkomsten/contracten/reglementen worden voorzien die het beheer van een zuiveringinstallatie na overdracht in goede banen kunnen leiden. Ook kunnen voorbeelden van passages die nuttig kunnen zijn voor opname in verkavelingsvergunningen wenselijk zijn.
- Verduidelijk vanaf hoeveel wooneenheden dit nu net gaat gelden.

Zoals reeds aangegeven werd artikel 4 herwerkt naar aanleiding van de ontvangen adviezen. De cascade redenering wordt nu inderdaad ook toegepast op de omgevingsvergunning voor bouwen of herbouwen. In artikel 4 wordt duidelijk vermeld dat de regeling geldt vanaf een bouw of herbouw met meer dan 9 woongelegenheden. Onder die drempel volstaat het om een te voorzien in een septicische put.

De aansluitplicht op de riolering van zodra die aanwezig is, is reeds voorzien in Vlarem II. Het is in dit opzicht dus niet noodzakelijk om dit in artikel 4.3.9 van VCRO eveneens te gaan opnemen.

Het is inderdaad de bedoeling dat er ook gekeken wordt naar de bovengemeentelijke saneringsinfrastructuur. De rioolbeheerder is hier aan zet om de status van de planning voor de bovengemeentelijke infrastructuur in rekening te nemen op moment dat hij een bevestiging geeft.

De vraag naar ondersteunende richtlijnen voor het beheer van zuiveringsinstallaties die op termijn worden overgedragen aan de rioolbeheerder is een legitieme vraag maar geeft geen aanleiding tot een aanpassing van het decreet.

Aanbevelingen over de hemelwater en droogteplannen

VVSG doet hier de volgende aanbevelingen:

- De VVSG vraagt dat deze opname in het decreet, zeker voor de eerste planperiode, niet zorgt voor een verstrenging ten opzichte van de reeds gemaakte afspraken.
- Het wijzigingsdecreet voegt nu in: "Een hemelwater- en droogteplan wordt opgemaakt voor het volledige grondgebied van een of meer gemeenten en beslaat het publieke en het private domein." (art. 6 alinea 3). Dit kan een probleem vormen voor bestaande hemelwater – en droogteplannen. De VVSG vraagt om dit af te stemmen met de gemaakte afspraken.
- In het decreet staat (zonder onderscheid tussen bestaande en nieuwe plannen) dat een hemelwater – en droogteplan moet goedgekeurd zijn door de gemeenteraad (vb. art. 6 alinea 5; art. 7 1°). De VVSG vraagt om dit aan te passen naar 'goedkeuring door de gemeente'. In de memorie van toelichting kan dan verduidelijkt worden dat bij nieuwe plannen goedkeuring door de gemeenteraad verwacht wordt en dat bij bestaande plannen goedkeuring door het CBS ook aanvaard wordt.
- De VVSG vindt het de taak van het lokaal bestuur om te bepalen hoe ze participatie organiseert. Daarom voorstel tot volgende aanpassing van §3 2°: "De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen voor: 2° het proces voor de opmaak van het voormelde hemelwater -en droogteplan, inclusief nadere regels om de betrokkenheid van burgers en stakeholders te verzekeren waarbij op lokaal niveau het college van burgemeester en schepenen de participatie bepaalt."
- VVSG vraagt te verduidelijken dat de koppeling tussen het beschikken over een goedgekeurd hemelwater -en droogteplan geldt vanaf eind 2024

Een toevoeging in artikel 6, §3 wordt voorzien zodat de Vlaamse Regering het mandaat krijgt om nadere regels vast te leggen voor een overgangsregeling voor bestaande hemelwaterplannen. Hierdoor kunnen we tegemoet komen aan de bezorgdheden van VVSG op vlak van de schaal waarop de plannen moeten worden opgemaakt en de procedure van goedkeuring.

Het mandaat voorzien in artikel 6, §3, 2° beoogt het vastleggen van algemeen geldende regels zoals bv. regels omtrent het houden van een openbaar onderzoek. Het is niet het opzet om hier dermate in detail te gaan waardoor er inderdaad ruimte zal blijven om in de praktijk op lokaal niveau te beslissen hoe men de participatie exact organiseert. Het artikel wordt in dit opzicht gewijzigd waarbij er enkel nog verwezen wordt naar nadere regels voor de opmaak in zijn geheel.

Een aanpassing aan artikel 7 wordt doorgevoerd waarbij wordt opgenomen dat het beschikken over een goedgekeurd hemelwater- en droogteplan als voorwaarde voor het in aanmerking komen van subsidies voor rioleringsprojecten doorverwerking krijgt vanaf 1 januari 2025.

Aanbevelingen over het toezicht- en handhavingskader

VVSG doet hier de volgende aanbevelingen:

- VVSG dringt aan op een proportionele invulling van het toezichtsmandaat dat zich richt op het niveau van doelstellingen en vraagt hier melding van te maken in de memorie van toelichting.
- VVSG vraagt om snel werk te maken van een omvorming van de rioolsubsidies en dringen ook aan dat er verder gekeken wordt naar andere financierende componenten.
- VVSG vraagt om de mogelijkheid tot ambtshalve uitvoering van de maatregelen te vervangen door een verwijzing naar artikel 335 en artikel 470 uit het decreet lokaal bestuur en gelijkwaardig voor niet (inter)gemeentelijke rioolbeheerders. Dit zijn gekende bepalingen rond dwangtoezicht uit het decreet lokaal bestuur waarvoor ook het recht op verweer is georganiseerd.
- VVSG vraagt om ook de gemeente op te nemen in de lijst van partijen (artikel 11 wijzigingsdecreet) die beroep kunnen indienen tegen bevelen, aanmaningen en raadgevingen van de bevoegde entiteit aan het adres van de rioolbeheerder.

De bezorgdheid op vlak van de concrete invulling van het toezicht wordt meegenomen bij de concrete invulling ervan. Een voorafname doen van het wijze waarop het toezicht zal of dient te verlopen kan echter niet worden ondersteund. Het toezicht op de rioolbeheerders kadert niet louter in het opvolging van de van de openbare dienstverplichtingen inzake het realiseren van de doelstellingen van het integraal waterbeleid (bv. de reductiedoelen opgenomen in het SGBP 4) maar ook voor deze vastgelegd in het Algemeen Waterverkoopreglement die een toezicht en handhaving op dossierniveau kunnen vereisen.

De mogelijkheid tot het ambtshalve uitvoeren of doen uitvoeren van maatregelen wordt overgenomen uit het reeds bestaande handhavingskader voor water bestemd voor menselijke consumptie. Verwijzing naar art 335 van het decreet lokaal bestuur heeft geen meerwaarde. . In het waterwetboek is eveneens een procedure voor het instellen van een beroep opgenomen.

De vraag van om de gemeente op te nemen in de lijst van partijen die een beroep kunnen indienen ook wanneer zijn geen rioolbeheerder, kan niet worden ingewilligd. De toezichthouder richt zich naar de rioolbeheerder.

Voor wat betreft het kader voor de financiering loopt er momenteel een uitgaventoetsing inzake de subsidie voor de aanleg van gemeentelijke riolen. Daarnaast loopt binnen het CIW een studie inzake de financiering van het

waterbeleid. De resultaten van deze studies kunnen resulteren in een aangepast financieringsmechanisme. In dit geval zal de doorvertaling ervan deel uitmaken van een afzonderlijk initiatief.

Overige aanbevelingen

- De VVSG vraagt om de wettelijke basis voor de opvraging van persoonsgegevens (bv data KSZ, rijksregister) in het waterwetboek robuuster te maken. Zo is het bijvoorbeeld nodig om persoonsgegevens uit te wisselen met de KSZ en het rijksregister om automatisch sociale vrijstellingen toe te kennen op de waterfactuur en om kortingen te voorzien op het vast recht.
- In de nota aan de Vlaamse regering en in de memorie van toelichting staat dat er naast een beperkte impact door de droogte – en hemelwaterplannen, voor de overige bepalingen opgenomen in dit voorontwerp van decreet geen impact te verwachten zou zijn voor de lokale besturen. De VVSG vindt dit een foute weergave.

Deze aanbeveling geven geen aanleiding tot wijzigingen aan het decreet. De vraag om het waterwetboek robuuster te maken wat betreft vragen een afzonderlijk en goed onderbouwd traject na een grondige analyse. Het standpunt van VVSG inzake de inschatting van de impact kan niet volledig worden bijgetreden.

- Advies VVP (6 november 2023)

Aanbeveling over de inschrijving van beroepsmogelijkheden voor publieke grachten

- De VVP vraagt zich dan ook af waarom het ontwerpdecreet de mogelijkheid om beroep aan te tekenen tegen machtigingen voor werken aan publieke grachten twee maal (zowel in artikel 19 als in artikel 23ter van de wet) invoert.
- De VVP merkt eveneens op dat artikel 12 van de wet, waar het gaat om het machtigen van werken aan, over of onder onbevaarbare waterlopen, in de tweede paragraaf ook vermeldt dat tegen de beslissing rond het al dan niet verlenen van een machtiging een beroep kan worden ingesteld conform artikel 19, tweede tot en met vierde lid (van de wet). Op zich omvat artikel 19 van de wet reeds die bepaling en zou de tweede paragraaf van artikel 12 van de wet kunnen geschrapt worden. De uitzondering voor in de omgevingsvergunning geïntegreerde machtigingen – een uitzondering die is toegevoegd aan artikel 23ter van de wet – is niet opgenomen in artikel 12 van de wet.

De VVP is van oordeel dat zowel in artikel 19 als 23ter de beroepsmogelijkheid voorzien wordt voor grachten én zowel in artikel 12 als 23ter voor de onbevaarbare waterlopen. Dit is niet echt een dubbele vermelding. In artikel 12 en 23ter staat de beroepsmogelijkheid vermeld. In artikel 19 worden de formaliteiten van de beroepsprocedure vermeld. Strikt gezien zou de mogelijkheid tot beroep geschrapt kunnen worden in artikel 12 en 23ter maar het is duidelijker om de beroepsmogelijkheid in deze artikelen expliciet te vermelden.

De VVP wijst er op dat de bepaling dat de beroepsmogelijkheid vervalt als de machtiging, vermeld in artikel 23ter, § 2, tweede lid van de wet, wordt geïntegreerd in de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen zowel in artikel 23ter als artikel 19 opgenomen werd. Deze bemerking is terecht. Voorgesteld wordt om dit te schrappen in artikel 23ter.

Aanbevelingen over de wijziging van art. 4.3.9 VCRO

- De VVP adviseert om de terminologie van het ingevoegde artikel 4.3.9 in overeenstemming te brengen met de terminologie uit het Vlarem.

- De VVP vraagt om artikel 4 op een schematische manier te duiden, ook in functie van de ligging van het perceel in het centrale gebied, het collectief geoptimaliseerd buitengebied, het collectief te optimaliseren buitengebied en het individueel te optimaliseren buitengebied.
- Het Vlarem verplicht in artikel 6.2.2.3.1., § 4 en in artikel 4.2.8.1.1, § 6 dat wanneer het collectief te optimaliseren buitengebied geheel of gedeeltelijk overgaat in het collectief geoptimaliseerde buitengebied, de bestaande individuele behandelingsinstallaties voor afvalwater in het veranderde gedeelte moeten afgekoppeld worden. VVP adviseert om te refereren aan deze bepalingen uit het Vlarem.
- Het is voor de VVP onduidelijk wat het ontwerpdecreet (in een wetgevende context) bedoelt met 'operationeel'.
- Het is voor de VVP onduidelijk of de vergunningverlenende overheid de geplande aanleg van collectoren en afvalwaterzuiveringsinstallaties in het kader van de bovengemeentelijke saneringsplicht eveneens in beschouwing mag nemen bij het verlenen van een omgevingsvergunning voor het bouwen of herbouwen van een gebouw (of voor het verkavelen van gronden).

Een verwijzing naar het Vlarem in het decreet zelf wordt niet weerhouden. In memorie is wel toegevoegd dat de geldende regel uit Vlarem II onverminderd van toepassing blijven.

De doorgevoerde aanpassingen aan artikel 4 komen in tegemoet aan de aanbeveling van VVP. Met de term operationeel wordt bedoeld een werkende waterzuivering. Een aansluiting op een riolering is op zich niet voldoende om de gewenste vooruitgang op vlak de status van onze oppervlaktewaterlichamen te verzekeren.

Het is wel degelijk de bedoeling dat een vergunningverlener ook het bovengemeentelijke deel van de saneringsinfrastructuur in rekening neemt (collectoren en RWZI's). Via de AWIS-rioolinventaris heeft de gemeentelijke rioolbeheerder, die in eerste lijn bevraagd zal worden bij het verlenen van een omgevingsvergunning, zicht op de aanwezigheid van een bv. een waterzuivering. Daarnaast heeft kreeg Aquafin via de vernieuwde samenwerkingsovereenkomst de taak om te zorgen voor een actievere afstemming tussen investeringen op het gemeentelijke en het bovengemeentelijk vlak. De invulling van deze opdracht zou ervoor moeten zorgen dat de lokale overheden geïnformeerd zijn over de plannen voor de verdere uitbouw van de bovengemeentelijke infrastructuur.

Aanbevelingen over de hemelwater en droogteplannen

- De VVP vindt het jammer dat de uiterste termijn voor de opmaak van een hemelwater- en droogteplan niet is opgenomen in het decreet. Er zijn immers gemeenten die, veelal gemeenten die zelf rioolbeheerder zijn, nog niet gestart zijn met de opmaak omdat het juridisch niet kan afgedwongen worden.
- De VVP herhaalt dat zij nog altijd de voorkeur heeft voor hemelwater- en droogteplannen die door een andere instantie dan de gemeenteraad formeel worden goedgekeurd.
- De VVP hoopt tenslotte dat er snel werk gemaakt wordt van het uitvoeringsbesluit zodat er ook verplicht werk zal gemaakt worden van de actualisatie van de bestaande vaak ontoereikende plannen cfr. blauwdruk minstens om de 6 jaar en uiterlijk tegen eind 2030.
- De VVP betreurt dat enkel het beschikken over een – door de gemeente! – goedgekeurd hemelwater- en droogteplan ervoor zal zorgen dat de gemeente Vlaamse subsidies krijgt. Beter is dat de gemeente per project aantoon hoe het past binnen het hemelwater- en droogteplan en dat indien de subsidieverlener vindt dat deze visie niet past binnen de principes van het integraal waterbeleid, dat deze subsidie niet verleend wordt en het plan moet worden aangepast door de gemeente.

De VVP pleit ervoor om een timing op te nemen in het decreet voor de opmaak van het hemelwater- en droogteplan. In CIW-blauwdruk werd eind 2024 als uiterste termijn opgenomen. Om te vermijden dat het opnemen van een termijn in het decreet ervoor zorgt dat de huidige dynamiek in de opmaak van het hemelwater- en droogteplannen afneemt, wordt geen gevolg gegeven aan de aanbeveling van de VVP. Van zodra het decreet van kracht wordt zal er een overzicht gemaakt worden van het aantal gerapporteerde hemelwater- en droogteplannen en zal worden geëvalueerd of het aangewezen is dat de Vlaamse Regering een uiterste termijn vastlegt.

Artikel 7 wordt aangevuld om gevolg te geven aan de aanbeveling van de VVP om meer garanties in te bouwen dat een project waarvoor subsidies verleend wordt past binnen de visie vastgelegd in het hemelwater- en droogteplan.

Aanbevelingen over het toezicht- en handhavingskader

- Het is voor de VVP onduidelijk hoe ver de draagwijdte van de uitbreiding van het toezichtskader is.
- Het door artikel 10 van het ontwerpdecreet aangepaste artikel 5.2.1.2 van het waterwetboek heeft het over maatregelen die toezichthoudende ambtenaren kunnen opleggen aan waterleveranciers van water voor menselijke aanwending. Het door artikel 12 van het ontwerpdecreet aangepaste artikel 5.2.1.4 van het waterwetboek bepaalt hoe die opgelegde maatregelen kunnen worden opgeheven. Daarbij gaat het enkel om het opheffen van maatregelen met betrekking tot de levering van water voor menselijke consumptie. Een regeling voor de opheffing van maatregelen met betrekking tot tweedecircuitwater ontbreekt. Omdat de wetgever de provincie als een waterleverancier beschouwt wanneer zij water onttrekt uit de waterlopen die ze beheert en dat water ter beschikking stelt van derden, vraagt de VVP om de procedure rond het opheffen van maatregelen met betrekking tot de levering van water voor menselijke consumptie uit te breiden naar een procedure voor de opheffing van maatregelen met betrekking tot de levering van water voor menselijke aanwending, dan wel voor de opheffing van maatregelen met betrekking tot tweedecircuitwater een afzonderlijke regeling uit te werken.

De opmerking van VVP omtrent artikel 5.2.1.4 is terecht. De verwijzing naar water bestemd voor menselijke consumptie is hier inderdaad te eng en dient verruimd te worden naar water bestemd voor menselijke aanwending. Een bijkomende bepaling hiervoor wordt opgenomen in artikel 12.

- Advies van de Raad van State, afdeling wetgeving

De afdeling wetgeving bracht advies nr. 75.049/16 uit op 29 januari 2024 over dit ontwerp van decreet.

Het advies merkte een aantal zaken op die de leesbaarheid ten goede moeten komen. De nodige aanpassingen werden daarom aangebracht aan de tekst. De inwerkingtreding van het artikel 4 werd verduidelijkt en is van toepassing op aanvragen voor een omgevingsvergunning die worden ingediend na 31 december 2024.

Inhoudelijk heeft de voornaamste opmerking uit het advies betrekking op het mandaat voor de toezichthoudende ambtenaren om te besluiten tot onvoldoende invulling van reductiedoelstellingen inzake de gemeentelijke saneringsverplichting of het invullen van openbare dienstverplichtingen die verband houden met de saneringsverplichting en de vermeende discretionaire marge die daarbij aan de toezichthoudende ambtenaren gelaten wordt.

Wat betreft de onvoldoende invulling van reductiedoelstellingen inzake de gemeentelijke saneringsverplichtingen moet gewezen worden op de door de Vlaamse Regering vastgestelde stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027. Als onderdeel van de plannen zijn de gebiedsdekkende uitvoeringsplannen mee vastgesteld (GUP). De GUP leggen per gemeente een gebiedsgebonden prioritering op met per categorie van prioriteit een aan de reductiedoelstellingen gekoppeld tijdspad. Dat tijdspad is noodzakelijkerwijs verbonden aan de horizon voor het behalen van de doelstellingen waterkwaliteit die voortkomen uit de omzetting van de Kaderrichtlijn water. De reductiedoelstelling met gebiedsgerichte prioritering is verbonden aan de volgende doelstellingen:

“* Voor waterlichamen met klasse 2 of 3 is tegen 2027 het volledige reductiedoel te realiseren.

* Voor waterlichamen met klasse 4 is tegen 2027 een tussendoel vastgelegd : 50% van het totale reductiedoel realiseren.

* Voor waterlichamen met klasse 5 of 6 is tegen 2027 een tussendoel vastgelegd : 33% van het totale reductiedoel realiseren.”

Het mandaat van de toezichthoudende ambtenaren is dan ook duidelijk gebonden aan de vermelde opgelegde doelstellingen bij het al dan niet besluiten tot onvoldoende invulling.

Daarnaast zullen de exploitanten die instaan voor de uitvoering van de gemeentelijke saneringsverplichtingen, in het kader van een nog aan te nemen uitvoeringsbesluit, onder andere een meerjarenplanning moeten opmaken waarin onder andere de investeringen opgelijst worden gericht op het behalen van de doelstellingen. Het uitvoeringsbesluit heeft ondertussen op 19 januari 2024 een tweede goedkeuring gekregen van de Vlaamse Regering. Dat uitvoeringsbesluit zal tevens een remediëringsplan mogelijk maken dat nog voorafgaand aan het gebruik van de instrumenten voor de toezichthoudende ambtenaren vermeld in het ontwerpdecreet zal geactiveerd kunnen worden.

De toezichthoudende ambtenaren beschikken dan ook niet over een ongelimiteerde marge om tot een onvoldoende invulling te besluiten en ten gevolge daarvan de in het decreet vermelde maatregelen te nemen. Te meer gezien voorafgaand aan dergelijk besluit van onvoldoende invulling remediëring mogelijk zal zijn. Om dit te verduidelijken werd in het betrokken artikel verwezen naar zowel de reductiedoelstelling als naar het uitvoeringsbesluit.

Dezelfde redenering gaat ook op om te besluiten tot een onvoldoende invulling van de door de Vlaamse Regering op te leggen openbare dienstverplichtingen. Het kader daarvoor wordt gevormd door het besluit Vlaamse Regering. Ook hiervoor werd de tekst bijgestuurd.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Het decreet regelt een gewestmaterie (artikel 6, §1, II, 1° en 4° van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der Instellingen).

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen verdere uitleg.

Artikel 2 en 3

De wet onbevaarbare waterlopen voorziet dat een beroep bij de minister kan worden ingesteld tegen de beslissingen over machtigingen aan onbevaarbare

waterlopen voor zo ver deze beslissingen niet in het kader van de beslissingen over een omgevingsvergunning worden genomen. Bij machtigingen verleend voor inrichtingswerken of andere werken aan, onder of boven een publieke gracht is zo'n beroepsmogelijkheid op heden niet voorzien. Het is wenselijk deze mogelijkheid in analogie met de bestaande regeling voor onbevaarbare waterlopen ook te voorzien.

Artikel 4

Het nieuwe artikel 4.3.9 VCRO bepaalt dat een *omgevingsvergunning voor het bouwen of herbouwen van een gebouw* dat huishoudelijk afvalwater loost in het collectief nog te optimaliseren buitengebied zoals vastgelegd in het zoneringplan maar kan worden verleend in de volgende gevallen:

- 1° het huishoudelijk afvalwater komt reeds terecht in een riolering die is aangesloten op een operationele waterzuivering;
- 2° de rioolbeheer bevestigt dat de aanbesteding van de een riolering die is aangesloten op een operationele waterzuivering binnen de zes jaar gepland is waarbij er geen afbreuk kan gedaan worden aan de doelstellingen die voor het gebied in kwestie werden vastgelegd in een meerjarenplan om invulling te geven aan de gemeentelijke saneringsverplichting;
- 3° de individuele of collectieve installatie voor de zuivering van het huishoudelijk afvalwater is opgenomen in een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden;
- 4° de aanvrager verzekert de aanleg van een septische put waarop het huishoudelijk afvalwater wordt aangesloten wanneer het gaat over een bouw of herbouw met maximaal negen wooneenheden.
- 5° als niet voldaan is aan vorige punten, legt de aanvrager een individuele of collectieve installatie voor de zuivering van het huishoudelijk afvalwater aan. Hierbij is het onbelangrijk of deze nadien aan de instantie bevoegd voor de sanering van het afvalwater wordt overgedragen. Dergelijke overdracht behoort zeker tot de mogelijkheden.

De voorwaarde waarbij een septische put moet worden voorzien waarop het huishoudelijk afvalwater wordt aangesloten wanneer het gaat over een bouw of herbouw met maximaal negen wooneenheden geldt voor collectief nog te optimaliseren buitengebied. Deze mogelijkheid is niet voorzien omdat voor elke nieuwbouw in het individueel te optimaliseren buitengebied nu een individuele zuivering verplicht is aangezien hier, conform de zoneringsplannen, ook op termijn geen collectieve zuivering wordt voorzien. Indien voor minder dan 9 wooneenheden hier gekozen zou worden voor de installatie van een septische put zal dit leiden tot een minder beschermingsniveau voor het leefmilieu. Dit is uiteraard niet wenselijk.

Hoewel de regeling daar meer vanzelfsprekend is, wordt in het nieuwe artikel 4.3.9 VCRO eveneens opgenomen wat geldt in het individueel te optimaliseren buitengebied. In een dergelijke gebieden geldt dat een omgevingsvergunning alleen verleend kan worden in de volgende gevallen:

- 1° het huishoudelijk afvalwater komt reeds terecht in een riolering die is aangesloten op een operationele waterzuivering;
- 2° de individuele of collectieve installatie voor de zuivering van het huishoudelijk afvalwater is opgenomen in een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden;
- 3° als niet voldaan is aan vorige punten, legt de aanvrager een individuele of collectieve installatie voor de zuivering van het huishoudelijk afvalwater aan. Hierbij is het onbelangrijk of deze nadien aan de instantie bevoegd voor de sanering van het afvalwater wordt overgedragen. Dergelijke overdracht behoort zeker tot de mogelijkheden.

Ook voor verkavelingen wordt een regeling opgenomen om reeds in dat stadium duidelijkheid te krijgen over hoe de zuivering en desgevallend inzameling van het

huishoudelijk afvalwater zal geregeld worden. Een *omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden* kan alleen worden verleend als aan een van de volgende voorwaarden is voldaan:

- 1° de aanvraag tot het verkavelen van gronden de noodzakelijke handelingen omvat voor de aanleg van riolering binnen het project, die wordt aangesloten op een operationele waterzuiveringsinstallatie of waarbij de rioolbeheerder bevestigt dat de aanbesteding van een riolering die is aangesloten op een operationele openbare waterzuiveringsinstallatie, binnen de zes jaar gepland is;
- 2° de aanvrager legt collectieve of individuele installatie(s) voor de zuivering van het huishoudelijk afvalwater aan waarop de nieuw op te richten gebouwen binnen de verkaveling aangesloten worden, ongeacht of deze installatie nadien aan de instantie bevoegd voor de sanering van het afvalwater wordt overgedragen, als een aansluiting als vermeld in punt 1° niet mogelijk is;
- 3° als het een verkaveling met maximaal één bijkomende bouwkwel betreft, gelegen in het collectief nog te optimaliseren buitengebied, dan legt de vergunning de aanleg van een septische put op;
- 4° als de aanvraag niet de handelingen, vermeld in punt 1° tot en met 3° bevat, worden in de omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden de nodige voorwaarden of lasten opgelegd opdat het huishoudelijk afvalwater van de nieuw op te richten gebouwen binnen de verkaveling terecht komt in een riolering als vermeld in punt 1°, of aangesloten wordt op collectieve of individuele installatie(s) als vermeld in punt 2°, ongeacht of deze installatie nadien aan de instantie bevoegd voor de sanering van het afvalwater wordt overgedragen.”.

Zowel in de regeling voor het bouwen en verbouwen als voor het verkavelen geldt dat de rioolbeheerder er steeds dient over te waken dat doelstellingen die vastgelegd zijn in kader van de invulling van de gemeentelijke saneringsverplichting en die opgenomen in een meerjarenplan ter zake, niet in het gedrang komen.

De geldende regels uit het Vlarem II inzake de aansluitverplichting blijven onverminderd van toepassing.

Aldus zal een verkavelaar in eerste instantie moeten nagaan of de aansluiting op een operationele openbare waterzuiveringsinstallatie mogelijk is.

Is aansluiting op een operationele waterzuiveringsinstallatie niet mogelijk, zal de verkavelaar collectieve of individuele installatie(s) voor de zuivering van het huishoudelijk afvalwater dienen aan te leggen.

Voorziet de aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden niet in dergelijke handelingen, zal de overheid maar een vergunning kunnen verlenen indien deze de nodige voorwaarden of lasten oplegt om deze (getrapte) aansluiting te garanderen.

De uitvoering van lasten is gewaarborgd door een afdoende financiële waarborg (art. 4.2.16 VCRO), de uitvoering van voorwaarden wordt gewaarborgd doordat handhavend optreden kan worden tegen de niet-naleving.

De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om indien nodig de bovenstaande bepalingen inhoudelijk te verfijnen en ook gehanteerde begrippen (bv de rioolbeheerder, een septisch put, individuele of collectieve installatie voor de zuivering van het huishoudelijk afvalwater) te verduidelijken.

Deze regeling is van toepassing op omgevingsvergunningsaanvragen die worden ingediend na inwerkingtreding van dit wijzigingsartikel.

Artikel 5

Dit artikel voegt het opschrift van een nieuwe afdeling in.

Artikel 6

Door de klimaatverandering worden we de laatste jaren meer en meer geconfronteerd met een gewijzigd neerslagpatroon. Voor Vlaanderen betreft dat meer regen in de winter en minder neerslag in de zomer. Bovendien neemt ook de intensiteit van de buien toe waardoor buien met korte en intense neerslag worden afgewisseld door langere, drogere periodes. Om hiermee om te gaan is het belangrijk om niet alleen meer ruimte te geven aan water, maar ook zoveel mogelijk het grondwater aan te vullen. Via de opmaak van een hemelwater- en droogteplan dient er vorm te worden gegeven aan een integrale, gedragen en gebiedsdekkende visie op het hele watersysteem. Enkel door het watersysteem in zijn totaliteit te bekijken (grondwater, oppervlaktewater en hemelwater) en dit met alle betrokken partners, zal immers op een doordachte manier wateroverlast en waterschaarste kunnen aangepakt worden. Een hemelwater- en droogteplan is in hoofdzaak een visie en kent als dusdanig geen rechtstreekse doorwerking.

Elk gebied is uniek: het heeft zijn eigen ondergrond, bestaand riolerings- en waterlopenstelsel, reliëf, verstedelijking, type bebouwing, mogelijkheden, noden en knelpunten. Een visie en aanpak op lokaal niveau is dus aangewezen. De gemeenten krijgen daarom de verantwoordelijk toegewezen voor de opmaak van het hemelwater- en droogteplan.

In de Blue deal https://bluedeal.integraalwaterbeleid.be/over-blue-deal/blue_deal_clean_tw.pdf) krijgt het hemelwater- en droogteplan nu reeds een belangrijke plaats. De CIW werkte reeds een concrete blauwdruk (https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/beleidsinstrumenten/hemelwater-en-droogteplannen/blauwdruk_hwdp.pdf) uit voor de opmaak van een hemelwater- en droogteplan.

Als uiterste termijn voor de opmaak van het hemelwater- en droogteplan werd 31 december 2024 weerhouden. Rekening houdende met de reeds aanwezige dynamiek en engagementen, wordt geen strikte timing opgenomen in het decreet. De Vlaamse Regering krijgt echter wel het mandaat om een aantal nadere regels vast te leggen onder meer over de inhoud, het tijdspad voor de opmaak en actualisatie van de hemelwater- en droogte plannen en voor een overgangsregeling voor reeds bestaande hemelwater- en droogteplannen.

Artikel 7

Met dit artikel wordt een beperkte wijziging doorgevoerd aan de definitie 12° en 18° om te verduidelijken dat zowel de bouw als de exploitatie van een individuele behandelingsinstallatie voor afvalwater gevat kan worden in kader van de gemeentelijke saneringsverplichting.

Artikel 8

Het decreet voorziet nu reeds dat projecten die op het subsidieprogramma voor de rio-subsidies in lijn moeten zijn met het gemeentelijk waterbeleid. Gelet op de verankering van de hemelwater- en droogteplannen is het aangewezen om de criteria aan te passen. Projecten kunnen enkel nog in aanmerking komen voor subsidiëring wanneer de gemeente waarin ze voorzien worden, beschikt over een goedgekeurd hemel- en droogteplan en dit vanaf 1 januari 2025. Hierdoor versterken we die initiële doelstelling en zorgen we tevens voor een dynamiek wat betreft de opmaak van de hemelwater- en droogteplannen an sich. Projecten komen bovendien pas in aanmerking voor een subsidie als ze niet strijdig zijn met het hemelwater-en droogteplan.

Daarnaast vormt het correct nakomen van de openbare dienstverplichtingen voor de invulling van de gemeentelijke saneringsverplichting die desgevallend nog worden opgelegd, een voorwaarde voor het toekennen van subsidies. Dit verzekert een optimaal rendement van de ingezette financiële middelen.

Artikel 9

De toepassing van artikel 9 tot en met 15 en artikel 16 van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, wordt voor gemeentelijke rioolbeheerders uitgebreid naar de volledige taak

van algemeen belang inzake sanering en dus niet langer beperkt tot de niet-prioritaire rioleringen. Op deze manier wordt het toepassingsgebied verder in overeenstemming gebracht met dat van de nv Aquafin, die deze wetgeving kan toepassen bij het vervullen van de taken die decretaal werden toevertrouwd.

Artikel 10

Het toezichtmandaat van de toezichthoudende ambtenaren wordt uitgebreid zodanig dat ook toezicht op de implementatie van de verplichtingen inzake sanering. Het bestaande handhavingskader voor de productie en levering van water bestemd voor menselijke aanwending wordt verder aangevuld zodat het niet naleven van controleverplichtingen voor zowel de levering van drinkwater als voor de levering en gebruik van teruggewonnen water kan gehandhaafd worden door de toezichthoudende ambtenaar. Daarnaast wordt een reparatie ingeschoven voor wat betreft de handhaving van de aspecten van de Verordening (EU 2020/741) van 25 mei 2020 inzake minimumeisen voor hergebruik van water. Er werd reeds een uitbreiding gedaan naar het toezicht op de implementerende Vlaamse regelgeving van de verordening, maar het toezicht op de rechtstreeks werkende bepalingen van de verordening ontbraken.

De toezichthoudende ambtenaren krijgen met de voorgestelde wijziging nu ook toegang tot de infrastructuur die aangewend wordt voor de sanering, wat een noodzakelijk instrument is voor een performante uitoefening van het toezicht. De toegang is net zoals voor inrichtingen beperkt wanneer de infrastructuur deel zou uitmaken van een woning. Op die manier wordt het recht op het privéleven niet geschonden.

Artikel 11

Dit artikel verduidelijkt wanneer de toezichthoudende ambtenaren bepaalde instrumenten zullen kunnen inzetten wanneer al uitgebrachte raadgevingen, bevelen of aanmaningen door in gebreke blijvende partijen niet nageleefd worden. Dit mandaat is geen volledig nieuw mandaat. Het bestaande artikel wordt hernomen en naar leesbaarheid toe bijgeschaafd.

Bijkomend worden de instrumenten beschikbaar voor de toezichthoudende ambtenaar bij het niet naleven van bepaalde controleverplichtingen, zowel voor water bestemd voor menselijke consumptie als voor tweedecircuitwater. Bij ernstige knelpunten en weigering om de bevelen uit te voeren kan stopzetting van levering opgelegd worden of ambtshalve uitvoering of laten uitvoeren van de noodzakelijke maatregelen. De mogelijkheid om als leverancier zelf een opheffing van de stopzetting te vragen bij de toezichthoudende ambtenaar wordt verruimd van water bestemd voor menselijke consumptie naar water bestemd voor menselijke aanwending.

Voor het toezicht op de instanties die verantwoordelijk zijn voor de gemeentelijke saneringsplicht worden een gelijkaardig mandaat ingeschreven. Het gaat terug om instrumenten die ingezet zullen worden wanneer eerdere raadgevingen, bevelen en aanmaningen niet nageleefd worden. Het instrumentarium daarvoor is aangepast aan de doelstellingen die met de bovenstaande artikels in het decreet ingeschoven worden en in lijn met de doelstellingen die aangehaald zijn bij de situering en doelstellingen. De toezichthoudende ambtenaren zullen aanwending van financiële middelen van de instanties voor een lopende investering kunnen stopzetten of volledig stopzetten als zij vaststellen dat de opgelegde doelen in het kader van de saneringsverplichting (zoals bepaalde reductiedoelstellingen van vuilvrachten) onvoldoende vervuld worden. Daartoe zal in dat geval de toezichthoudende ambtenaar de nodige maatregelen ambtshalve kunnen (laten) uitvoeren. Dit is gemotiveerd door de aansnellende deadline van 2027 voor het in goede toestand brengen van onze waterlopen, waarbij vertragingen niet langer absorbeer zijn zonder risico op ingebrekestellingen voor het niet realiseren van de door de kaderrichtlijn Water opgelegde verplichtingen.

Artikel 12

Met het uitbreiden van het toezichtmandaat en de raadgevingen, bevelen en aanmaningen die de toezichthoudende ambtenaren kunnen opleggen is het gepast om het beroep tegen die maatregelen uit te breiden. Wat gebeurt met dit artikel.

Artikel 13

Net zoals er een procedure bestaat voor water bestemd voor menselijke aanwending waarbij de levering stopgezet zou zijn, de knelpunten geremedieerd zijn en de heropstart gerechtvaardigd is, moet dat het geval zijn voor het toezicht op sanering.

Dit artikel voegt daarvoor de procedure in.

Een aanpassing aan het eerste lid wordt eveneens doorgevoerd zodat de procedure ook beschikbaar in te zetten in geval van de levering van water bestemd voor menselijke aanwending (niet consumptie).

Artikel 14, 15 en 16

Deze artikels maken het toezicht- en handhavingskader concreet in de zin dat waar nodig de strafbepalingen en strafmaten ingevoegd worden voor wat betreft de instanties verantwoordelijk voor de gemeentelijke saneringsplicht.

Artikel 17

Dit betreft een inwerkingtredingsbepaling die van toepassing is op artikel 4 van het decreet.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR

VOORONTWERP VAN DECREET
van 13 oktober 2023

Ontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen, de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 en het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018

Op voorstel van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen

Art. 2. In artikel 19 van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen, vervangen bij het decreet van 26 april 2019 en gewijzigd bij het decreet van 24 juni 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het tweede lid wordt de zinsnede "en 12" vervangen door de zinsnede ", 12 en 23ter, §2, tweede lid";

2° aan het derde lid, 4°, wordt de zinsnede ", en artikel 23ter, §2, tweede lid" toegevoegd;

3° in het vierde lid wordt tussen de zinsnede "artikel 12" en de zinsnede ", wordt" de zinsnede "en 23ter, §2, tweede lid" ingevoegd.

Art. 3. Aan artikel 23ter, §2, van dezelfde wet, ingevoegd bij het decreet van 26 april 2019, wordt een vijfde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Er kan beroep ingesteld worden conform artikel 19, tweede tot en met het vierde lid, tegen de machtigingen, vermeld in het tweede lid, als ze niet uitgebracht zijn in de vorm van een gunstig advies in het kader van een aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen of voor het verkavelen van gronden.”.

Hoofdstuk 3. Wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009

Art. 4. . In de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, het laatst gewijzigd bij het decreet van 13 juli 2023, wordt een artikel 4.3.9 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 4.3.9. Een omgevingsvergunning voor het bouwen of herbouwen van een gebouw dat huishoudelijk afvalwater loost, kan alleen worden verleend als aan een van de volgende voorwaarden is voldaan:

- 1° het huishoudelijk afvalwater komt terecht in een riolering die is aangesloten op een operationele waterzuiveringsinstallatie of de rioolbeheerder bevestigt dat overeenkomstig een meerjarenplan voor de gemeentelijke saneringsverplichting die is opgemaakt ter uitvoering van de saneringsverplichting, vermeld in artikel 2.3.5, §1, van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, een aansluiting op de riolering die is aangesloten op een operationele openbare waterzuiveringsinstallatie, mogelijk is;
- 2° de individuele of collectieve installatie voor de zuivering van het huishoudelijk afvalwater is opgenomen in een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden;
- 3° de aanvrager legt een individuele of collectieve installatie voor de zuivering van het huishoudelijk afvalwater aan, ongeacht of deze nadien aan de instantie bevoegd voor de sanering van het afvalwater wordt overgedragen.

Een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden kan alleen worden verleend als aan een van de volgende voorwaarden is voldaan:

- 1° de aanvraag tot het verkavelen van gronden omvat de noodzakelijke handelingen voor de aanleg van riolering binnen het project, die wordt aangesloten op een operationele waterzuiveringsinstallatie of waarbij de rioolbeheerder bevestigt dat overeenkomstig een meerjarenplan voor de gemeentelijke saneringsverplichting die is opgemaakt ter uitvoering van de saneringsverplichting, vermeld in artikel 2.3.5, §1, van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, een aansluiting op een operationele openbare waterzuiveringsinstallatie, mogelijk is;
- 2° de aanvrager legt collectieve of individuele installatie(s) voor de zuivering van het huishoudelijk afvalwater aan waarop de nieuw op te richten gebouwen binnen de verkaveling aangesloten worden, ongeacht of deze installatie nadien aan de instantie bevoegd voor de sanering van het afvalwater wordt overgedragen, als een aansluiting als vermeld in punt 1° niet mogelijk is;
- 3° als de aanvraag niet de handelingen, vermeld in punt 1° of 2° bevat, worden in de omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden de

nodige voorwaarden of lasten opgelegd opdat het huishoudelijk afvalwater van de nieuw op te richten gebouwen binnen de verkaveling terecht komt in een riolering als vermeld in punt 1°, of aangesloten wordt op collectieve of individuele installatie(s) als vermeld in punt 2°, ongeacht of deze installatie nadien aan de instantie bevoegd voor de sanering van het afvalwater wordt overgedragen.

De Vlaamse Regering bepaalt in welke gevallen en onder welke voorwaarden, gelet op de plaatselijke toestand of de aard van de aanvraag, van de verplichting, vermeld in het eerste en tweed lid, kan worden afgeweken.”.

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018

Art. 5. Aan titel I, hoofdstuk VI, van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018 wordt een afdeling IV toegevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling IV. Hemelwater- en droogteplannen”.

Art. 6. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 oktober 2022, wordt in afdeling IV, ingevoegd bij artikel 5, een artikel 1.6.4.1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 1.6.4.1. §1. In een hemelwater- en droogteplan wordt een integrale visie met bijbehorend actie- en maatregelenprogramma uitgewerkt over waar en op welke wijze men het hemelwater zo veel mogelijk ter plaatse kan houden, hergebruiken, infiltreren, bufferen, en pas in de laatste stap vertraagd afvoeren met als doelstelling om een lokaal watersysteem uit te bouwen dat weerbaar is tegen de gevolgen van klimaatverandering en zo bijdraagt aan een klimaatrobuuste en leefbare omgeving.

Een hemelwater- en droogteplan wordt opgemaakt voor het volledige grondgebied van een of meer gemeenten en beslaat het publieke en het private domein.

§2. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de opmaak van het hemelwater- en droogteplan, vermeld in paragraaf 1.

Het voormelde hemelwater- en droogteplan wordt goedgekeurd door de gemeenteraad en wordt uiterlijk dertig dagen na die goedkeuring aan de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid bezorgd.

Het voormelde goedgekeurde hemelwater- en droogteplan wordt raadpleegbaar gemaakt via de gemeentelijke website en de website van de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

§3. De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen voor:

- 1° de inhoud van het hemelwater- en droogteplan, vermeld in paragraaf 1, en de afstemming op en relatie met andere beleidsplannen;

- 2° het proces voor de opmaak van het voormelde hemelwater- en droogteplan, inclusief nadere regels om de betrokkenheid van de burgers en de stakeholders te verzekeren;
- 3° het tijdpad voor de opmaak van het voormelde hemelwater- en droogteplan en voor de actualisatie ervan;
- 4° de opvolging van de implementatie van het voormelde goedgekeurde hemelwater- en droogteplan.”.

Art. 7. In artikel 2.6.1.3.1, §2, tweede lid, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 1° en 2° worden vervangen door wat volgt:

“1° vuilvracht is via de riolering aangesloten op de waterzuiveringsinfrastructuur of het afkoppelen van hemel- en oppervlaktewater;

2° de gemeente waarin het project wordt gerealiseerd, beschikt over een door de gemeenteraad goedgekeurd hemelwater- en droogteplan als vermeld in artikel 1.6.4.1;”;

2° er worden een punt 3° en een punt 4° toegevoegd, die luiden als volgt:

“3° de instantie die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de gemeentelijke saneringsverplichting die is vastgelegd in de overeenkomst, vermeld in artikel 2.6.1.3.3, §2, leeft de openbare dienstverplichtingen na die conform artikel

2.5.1.1, §2 en de uitvoeringsbesluiten ervan zijn opgelegd;

4° het voorgenomen project is in overeenstemming met het gemeentelijk en het bovengemeentelijk waterbeleid die gericht zijn op het duurzame beheer van het oppervlaktewater en het grondwater.”.

Art. 8. In artikel 2.6.1.3.4, eerste lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 oktober 2022, worden de woorden “niet-prioritaire rioleringen” vervangen door de zinsnede “de infrastructuur voor de sanering en de infrastructuur voor infiltratie, buffering en het gebruik van hemelwater die daaraan is gekoppeld”.

Art. 9. In artikel 5.2.1.1 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 24 juni 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt tussen de zinsnede “tot 5” en het woord “en” de zinsnede “, hoofdstuk VI, afdeling 1, onderafdeling 2, en hoofdstuk VII,” ingevoegd;

2° aan paragraaf 1 wordt de zinsnede “ervan en op de uitvoeringsbesluiten en de bepalingen van verordening (EU) 2020/741 van het Europees Parlement en de Raad van 25 mei 2020 inzake minimumeisen voor hergebruik van water” toegevoegd;

3° in paragraaf 2, eerste lid, 4°, worden tussen het woord “inrichtingen” en het woord “Indien” de woorden “en de infrastructuur die wordt aangewend voor de sanering” ingevoegd;

4° in paragraaf 2, eerste lid, 4°, worden tussen het woord "inrichting" en het woord "deel" telkens de woorden "of de infrastructuur die wordt aangewend voor de sanering" ingevoegd.

Art. 10. In artikel 5.2.1.2 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 26 april 2019 en 24 juni 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 1 wordt vervangen door wat volgt:

"§1. De toezichthoudende ambtenaren kunnen een van de volgende maatregelen opleggen aan een waterleverancier:

- 1° mondeling en ter plaatse de stopzetting bevelen van de levering van water die bestemd is voor menselijke aanwending binnen de termijn die ze bepalen;
- 2° de nodige maatregelen ambtshalve uitvoeren of doen uitvoeren.

De maatregelen, vermeld in het eerste lid, worden uitgevoerd op kosten en op risico van de persoon die in gebreke blijft.

De toezichthoudende ambtenaren kunnen beslissen om de maatregelen, vermeld in het eerste lid, op te leggen als een waterleverancier weigert de raadgevingen, aanmaningen en bevelen, vermeld in artikel 5.2.1.1, §3, na te leven in de volgende gevallen:

- 1° de waterleverancier levert water dat is bestemd voor menselijke aanwending dat niet voldoet aan de kwaliteitseisen die conform artikel 2.2.1, §1, en de uitvoeringsbesluiten ervan zijn vastgesteld, of de waterleverancier neemt de herstelmaatregelen en beperkingen van het gebruik niet die conform artikel 2.2.1, §3, en de uitvoeringsbesluiten ervan zijn vastgesteld;
- 2° de waterleverancier komt de controleverplichtingen, vermeld in artikel 2.4.1, niet na;
- 3° er wordt niet voldaan aan de minimale kwaliteitseisen voor tweedecircuitwater en de controle ervan die conform artikel 2.2.1, §1/1, en de uitvoeringsbesluiten ervan zijn vastgesteld."

2° er wordt een paragraaf 1/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

"§1/1. De toezichthoudende ambtenaren kunnen de volgende maatregelen opleggen aan een instantie die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de gemeentelijke saneringsverplichting:

- 1° de blokkering bevelen van de aanwending van de financiële middelen die geïnd zijn voor de sanering op gemeentelijk niveau, en vastleggen voor welke doelstellingen die middelen in een periode die ze vastleggen, aangewend kunnen worden;
- 2° de nodige maatregelen ambtshalve uitvoeren of doen uitvoeren.

De maatregelen, vermeld in het eerste lid, worden uitgevoerd op kosten en op risico van de persoon die in gebreke blijft.

De toezichthoudende ambtenaren kunnen beslissen om de maatregelen, vermeld in het eerste lid, op te leggen als een instantie als vermeld in het eerste

lid, weigert om de raadgevingen, aanmaningen en bevelen, vermeld in artikel 5.2.1.1, §3, na te leven in de volgende gevallen:

- 1° de voormelde instantie geeft onvoldoende invulling aan de doelstellingen voor de verdere ontwikkeling en de uitbouw van de infrastructuur voor de uitvoering van de gemeentelijke saneringsverplichting die zijn vastgelegd in de geldende stroomgebiedsbeheerplannen;
- 2° de voormelde instantie geeft onvoldoende invulling aan de opgelegde openbare dienstverplichtingen voor de uitvoering van de gemeentelijke saneringsverplichting.

De maatregelen, vermeld in het eerste lid, worden uitgevoerd op kosten en op risico van de persoon die in gebreke blijft.”.

Art. 11. In artikel 5.2.1.3 van hetzelfde decreet wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“De volgende partijen kunnen beroep indienen bij de Vlaamse Regering tegen de bevelen, vermeld in artikel 5.2.1.1, §3, en artikel 5.2.1.2:

- 1° de waterleverancier;
- 2° de instantie die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de gemeentelijke saneringsverplichting;
- 3° de eigenaar;
- 4° de abonnee;
- 5° de gebruiker.”.

Art. 12. Aan artikel 5.2.1.4 van hetzelfde decreet, waarvan de bestaande tekst paragraaf 1 zal vormen, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het vierde en vijfde lid vervangen door:

“ De toezichthoudende ambtenaar beslist over de aanvraag, vermeld in het eerste lid, binnen vijftien dagen na de dag waarop de toezichthoudende ambtenaar de aanvraag heeft ontvangen.

De aanvrager en de waterleverancier worden met een aangetekende brief op de hoogte gebracht van de beslissing binnen de zeven dagen nadat dat beslissing werd genomen.”;

2° er wordt een paragraaf 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§2. De instantie die verantwoordelijk is om de gemeentelijke saneringsverplichting uit te voeren, en die van mening is dat maatregelen die op basis van artikel 5.2.1.2, §1/1, zijn opgelegd, niet langer terecht zijn, kan de opheffing ervan vragen bij de toezichthoudende ambtenaar die initieel de maatregelen oplegde.

De aanvraag, vermeld in het eerste lid, wordt ingediend met een gewone brief. De aanvraag wordt gemotiveerd, waarbij wordt aangetoond dat aan de opgelegde voorwaarden wordt voldaan.

De toezichthoudende ambtenaar beslist over de aanvraag, vermeld in het eerste lid, binnen vijftien dagen na de dag waarop de toezichthoudende ambtenaar de aanvraag heeft ontvangen.

De aanvrager wordt met een aangetekende brief op de hoogte gebracht van de beslissing binnen de zeven dagen nadat dat beslissing werd genomen.”.

Art. 13. Aan artikel 5.2.2.1, §1, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 26 april 2019 en 24 juni 2022, wordt een punt 6° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“6° de instantie die verantwoordelijk is om de gemeentelijke saneringsverplichting uit te voeren, en die bevelen als vermeld in artikel 5.2.1.2, §1/1, eerste lid, 1°, niet respecteert.”.

Art. 14. Aan artikel 5.2.2.2 van hetzelfde decreet wordt een punt 6° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“6° de instantie die verantwoordelijk is om de gemeentelijke saneringsverplichting uit te voeren, en die de openbare dienstverplichtingen die conform artikel 2.3.5, §3, en de uitvoeringsbesluiten ervan zijn opgelegd, niet naleeft.”.

Art. 15. Aan artikel 5.3.1, §1, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 24 juni 2022, worden een punt 5° en een punt 6° toegevoegd, die luiden als volgt:

“5° de waterleverancier die andere openbare dienstverplichtingen dan de openbare dienstverplichtingen, vermeld in 1° tot en met 4°, die conform artikel 2.5.1.1 en de uitvoeringsbesluiten ervan zijn opgelegd, niet naleeft, krijgt een administratieve geldboete opgelegd van 375 euro tot 750 euro;
6° de instantie die verantwoordelijk is om de gemeentelijke saneringsverplichting uit te voeren, en die de openbare dienstverplichtingen die conform artikel 2.3.5, §3, en de uitvoeringsbesluiten zijn opgelegd, niet naleeft, krijgt een administratieve geldboete opgelegd van 375 euro tot 750 euro.”.

Hoofdstuk 5. Inwerkingtreding

Art. 16. Artikel 4 treedt in werking op een datum die de Vlaamse Regering vaststelt. Deze datum valt samen met de datum van inwerkingtreding van het besluit waarmee de Vlaamse Regering uitvoering geeft aan de delegatie, vermeld in artikel 4, derde lid. De Vlaamse Regering zorgt ervoor dat deze datum voor 31 december 2025 valt.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en
Toerisme,

Zuhal DEMIR

ADVIES VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD
RUIMTELIJKE ORDENING – ONROEREND ERFGOED

Aan mevrouw Zuhel Demir
Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving,
Energie en Toerisme
Koning Albert II-laan 7
1210 Sint-Joost-ten-Node

uw kenmerk

-

ons kenmerk

L1-2023/023

bijlagen

-

vragen naar / e-mail

bea.kayaerts@vlaanderen.be

telefoonnummer

-

Datum

30 oktober 2023

Betreft: Adviesvraag voorontwerp verzameldecreet waterwetgeving 2023

Mevrouw de minister,

SARO ontving op 19 oktober 2023 uw vraag voor spoedadvies over het voorontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen, de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 en het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018 (hierna: ontwerpdecreet).

Voorliggend advies formuleert enkele strategische bemerkingen inzake ruimtelijke ordening bij de voorliggende wijzigingsvoorstellen.

Hemelwater- en droogteplannen

De raad vindt het positief dat het ontwerpdecreet (artikel 5) het instrument 'hemelwater- en droogteplan' verankert in het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid. Via de opmaak van een hemelwater- en droogteplan zullen steden en gemeenten vorm geven aan een integrale, gedragen en gebiedsdekkende visie op het hele watersysteem (grondwater, oppervlaktewater en hemelwater), met als doelstelling om een lokaal watersysteem uit te bouwen dat weerbaar is tegen de gevolgen van klimaatverandering (waterschaarste en wateroverlast) en bijdraagt aan een klimaatrobuuste en leefbare omgeving. SARO stelt evenwel vast dat er nog diverse onduidelijkheden zijn inzake het instrument 'hemelwater- en droogteplan'.

De raad vraagt allereerst om te verduidelijken hoe hemelwater- en droogteplannen zich verhouden tot de andere plannen en instrumenten van het ruimtelijk beleid (zoals strategische plannen, RUP's en verordeningen) en van het onroerenderfgoedbeleid (zoals beschermde sites, monumenten en landschappen, archeologie). Het ontwerpdecreet (artikel 6, §3) vermeldt enkel dat de Vlaamse Regering nadere regels *kan* vaststellen voor onder meer de afstemming op en relatie met andere beleidsplannen. De raad is van oordeel dat de krijtlijnen - de basisprincipes ter zake - het best decretaal worden verduidelijkt.

Bovendien vraagt de raad te verduidelijken in hoeverre hemelwater- en droogteplannen niet moeten worden onderworpen aan de plan-MER cf. de Richtlijn 2001/42/EG en de EU-handleiding.¹ De Memorie van toelichting maakt hierover geen enkele duiding.

Tenslotte stelt de raad vast dat de Memorie van toelichting (pag. 10) verwijst naar de concrete blauwdruk die de CIW uitwerkte voor de opmaak van een hemelwater- en droogteplan. De raad stelt vast dat deze blauwdruk (pag. 13, 14, 43) meermaals vermeldt dat een hemelwater- en droogteplan een beoordelingskader kan vormen bij onder andere de ruimtelijke beleidsplanning en bij het verlenen, adviseren en in beroep behandelen van omgevingsvergunningen. De raad vraagt hierover verdere verduidelijking en dringt er op aan dat deze verduidelijking wordt opgenomen in de Memorie van toelichting bij het ontwerpdecreet.

Artikel 4.3.9. VCRO

De raad erkent dat het ontwerpdecreet (artikel 4) met de toevoeging van een nieuw artikel 4.3.9. VCRO op het niveau van de omgevingsvergunning voor het bouwen/herbouwen van gebouwen en voor het verkavelen van gronden, een bijkomende garantie inbouwt om de zuiveringsgraad² van huishoudelijk afvalwater minstens te behouden en achteruitgang te voorkomen.³ Positief is dat het ontwerpdecreet daarbij voldoende ruimte biedt voor maatgerichte oplossingen. SARO heeft evenwel nog een aantal vragen/bedenkingen bij de bepalingen van het nieuwe artikel.

De Memorie van toelichting (pag. 4) verwijst naar de zoneringsplannen en de lozingsvoorwaarden – afhankelijk van de ligging volgens het zoneringsplan⁴ - voor huishoudelijk afvalwater van Vlare II. Zo is het volgens deze regelgeving in centraal gebied en collectief geoptimaliseerd buitengebied de facto verplicht om aan te sluiten op de aanwezige riolering. In individueel te optimaliseren buitengebied of buiten de gebieden op het zoneringsplan is het volgens deze regelgeving dan weer verplicht om een individuele afvalwaterzuiveringsinstallatie (IBA) te plaatsen. De raad stelt vast dat het ontwerpdecreet deze nuancerings niet meeneemt in het nieuwe artikel 4.3.9. VCRO. De raad vraagt dit verder te verduidelijken in het ontwerpdecreet.

Het nieuwe artikel 4.3.9. (1^e lid, 1° en 2^e lid, 2°) VCRO voorziet in de optie dat de rioolbeheerder bevestigt dat - overeenkomstig een meerjarenplan voor de gemeentelijke saneringsverplichting⁵ - een aansluiting op de riolering die is aangesloten op een operationele openbare waterzuiveringsinstallatie mogelijk is. De raad stelt vast dat de opmaak van meerjarenplannen wordt geregeld in het ontwerpbesluit over de invulling van de gemeentelijke saneringsverplichting dat de Vlaamse Regering op 13 oktober 2023 principieel heeft goedgekeurd. De raad acht het dan ook noodzakelijk om de inwerkingtreding van het nieuwe artikel 4.3.9 VCRO te koppelen aan de inwerkingtreding van het ontwerpbesluit over de invulling van de gemeentelijke saneringsverplichting. Het is tevens aangewezen om artikel 4.3.9. VCRO pas van toepassing te laten verklaren indien de betrokken gemeente(n) waar een omgevingsvergunning wordt aangevraagd, ook effectief over een meerjarenplan beschikt.

¹ Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's, artikel 3, 2: 'Onverminderd lid 3, wordt een milieubeoordeling gemaakt van alle plannen en programma's a) die voorbereid worden met betrekking tot landbouw, bosbouw, visserij, energie, industrie, vervoer, afvalstoffenbeheer, waterbeheer, telecommunicatie, toerisme en ruimtelijke ordening of grondgebruik en die het kader vormen voor de toekenning van toekomstige vergunningen voor de in bijlagen I en II bij Richtlijn 85/337/EEG genoemde projecten, (...)'

² <https://www.vmm.be/water/riolering/zuiveringsgraad>: 'zuiveringsgraad = de verhouding van het totaal aantal op een rioolwaterzuiveringsinstallatie aangesloten inwoners t.o.v. het totaal aantal inwoners van de gemeente'

³ Memorie van toelichting, pag. 3

⁴ In centraal gebied, collectief geoptimaliseerd buitengebied, individueel te optimaliseren buitengebied of buiten de gebieden op het zoneringsplan, of collectief te optimaliseren buitengebied

⁵ Opgemaakt ter uitvoering van de saneringsverplichting, vermeld in artikel 2.3.5, §1 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018.

De raad merkt op dat er vandaag geen digitaal publiek platform bestaat waarop deze meerjarenplannen geraadpleegd kunnen worden. In de feiten zal een aanvrager van een omgevingsvergunning hiervoor eerst contact moeten opnemen met de betrokken rioolbeheerder. De raad acht het daarom aanwezen om de meerjarenplannen digitaal en publiek raadpleegbaar te maken.

De raad vraagt tot slot te verduidelijken in hoeverre deze meerjarenplannen niet moeten worden onderworpen aan de plan-MER cf. de Richtlijn 2001/42/EG en de EU-handleiding. De Memorie van toelichting maakt hierover geen enkele duiding.

Met vriendelijke groeten,

A handwritten signature in dark ink, appearing to be 'F. Loosveldt', with a stylized, cursive script.

Filiep Loosveldt
voorzitter SARO

GEZAMENLIJK ADVIES VAN DE MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN
EN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

Gezamenlijk briefadvies

Verzameldecreet waterwetgeving

Advies over het voorontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen, de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 en het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018

Datum van goedkeuring	3/11/2023
-----------------------	-----------

Datum goedkeuring SERV	13/11/2023
------------------------	------------

Volgnummer	23 040
------------	----------

Coördinator + e-mailadres	Wim Van Gils, wim.van.gils@minaraad.be
---------------------------	--

Co-auteur + e-mailadres	Annick Lamote, alamote@serv.be Griet Blomme, griet.blomme@minaraad.be
-------------------------	---

Bezoekersadres Minaraad

Herman Teirlinckgebouw
Havenlaan 88
1000 Brussel
T 02 558 01 30
E info@minaraad.be
www.minaraad.be

Mevrouw Zuhail Demir
Vlaamse minister van Justitie en
Handhaving, Omgeving, Energie en
Toerisme
Koning Albert II-laan 7,
1210 Sint-Joost-ten-Node

Uw bericht van

19 oktober 2023

Datum

8 november 2023

Uw kenmerk

ZD/ME

Contact e-mail

Wim.van.gils@minaraad.be
a.lamote@serv.be

Ons kenmerk

01/K2/2023/0489

Contact telefoon

02/558.0130

Mevrouw de minister,

Op 19 oktober 2023 vroeg u de Minaraad en de SERV om advies over het verzameldecreet waterwetgeving. Dit verzameldecreet:

- neemt voorwaarden op in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, die bij een bouw- of verkavelingsvergunning de aanwezigheid van een waterzuivering moeten verzekeren;
- voert de verplichting in voor gemeenten om gebied-dekkend een “hemelwater- en droogteplan” op te maken, bepaalt de procedure hiervoor en koppelt het plan aan de subsidiëring van de uitbouw van waterzuiveringsinfrastructuur;
- voorziet handhabingsbepalingen bij de nieuwe regelgeving rond waterhergebruik en voor de invulling van de saneringsverplichting;
- voegt een administratief beroep toe in de Wet op de onbevaarbare waterlopen;
- en stelt de regeling voor de verklaring van openbaar nut voor rioolbeheerders bij.

De raden willen vooreerst hun appreciatie uitdrukken voor het voorstel: het bevat een aantal belangrijke en structurele stappen in het beleid, die sterk aansluiten op eerdere adviezen. Hierna formuleren de raden een aantal aanbevelingen bij de eerste drie punten.

Aanbevelingen in verband met de wijzigingen aan de VCRO

In Vlaanderen zijn nog ongeveer 400.000 woningen niet aangesloten op de waterzuivering. De raden hebben daarom in eerdere adviezen al gesteld dat **voorkomen moet worden dat er nog woningen worden bijgebouwd zonder waterzuivering**¹. Ze vinden het dan ook positief dat dit principe nu decretaal verankerd wordt, maar menen dat een aantal zaken verduidelijkt moet worden om de toepassing van dit principe ook effectief te garanderen.

Volgens het voorstel voldoet de bouwheer/verkavelaar aan de verplichtingen uit dit decreet “indien de rioolbeheerder bevestigt dat overeenkomstig een meerjarenplan, een aansluiting op riolering en waterzuivering, mogelijk is”. De raden vragen om te verduidelijken dat die bevestiging enkel kan indien er een **concrete investering** is gepland in het meerjarenplan voor de **komende beleidscyclus** (zes jaar), zoals bedoeld in artikel 14, §5 1) a) van het ontwerpbesluit van de Vlaamse

¹ MINARAAD, SALV en SERV (2021). Advies 2021|007, Derde Stroomgebiedbeheerplannen, [55]

Regering over de invulling van de gemeentelijke saneringsverplichting. Daarmee moet vermeden worden dat de weeffout uit de vorige regeling wordt herhaald: daar steunde de uitzonderingsbepaling immers ook op een plan (zoneringsplan), waarvan de uitvoering echter sterke vertragingen kent. De raden wijzen er verder op dat dit impliceert dat het **meerjarenplan voldoende zekerheid** zal moeten kunnen bieden om van deze bepaling gebruik te kunnen maken. Gezien de intentie om met het meerjarenplan vooral te sturen op doelstellingen, en niet op concrete projecten, zien de raden daar wel een risico. Ze vragen in alle geval om te voorzien in een **evaluatie** van deze regeling, drie jaar na inwerkingtreding.

Ten tweede vragen de raden om de **uitzonderingsbepalingen** voldoende nauwkeurig te omschrijven en om minstens de essentiële elementen ervan vast te leggen in het decreet zelf. Als derde punt vragen de raden dat men, zowel bij omgevingsvergunningen als bij verkavelingen, **eerst** kijkt of een **aansluiting** op een riool die aansluit op een zuivering mogelijk is. Pas als dat niet kan, zou een individuele of collectieve installatie voor de zuivering van het huishoudelijk afvalwater moeten worden opgelegd. De raden vragen om toekomstig artikel 4.3.9 in die zin aan te passen².

Aansluitend vragen de raden ook om te verzekeren dat de voorliggend ontwerp geen afbreuk doet aan de **aansluitingsplicht**, die vandaag in VLAREM II (art. 6.2.2.1.2.) vervat is.

Tenslotte vragen de raden om het **toepassingsgebied** af te stemmen op dat van de Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening hemelwater, en de verplichtingen dus ook toepasbaar te maken "bij verbouwing van een bestaand gebouw met werken aan de afwatering of uitbreiding van een bestaand gebouw, dat een wooneenheid bevat"³.

Aanbevelingen over de hemelwater- en droogteplannen

De raden hebben reeds eerder gewezen op het belang van de opmaak van de **hemelwater- en droogteplannen**⁴. Ze steunen dan ook de decretale onderbouwing ervan, maar vragen aanvullingen in de tekst en hebben aanbevelingen bij de verdere uitrol.

Concreet adviseren de raden om in art. 6 een punt toe te voegen waardoor de Vlaamse Regering ook de **minimale doelstellingen** kan bepalen, waaraan de hemelwater- en droogteplannen invulling moeten geven. De raden zijn al lang vragende partij voor de opmaak van kwantitatieve doelen in het waterbeleid⁵, en wijzen erop dat de opmaak ervan een cruciale aanbeveling is uit het expertenrapport **Weerbaar Waterland**⁶. Zulke doelstellingen kunnen garanderen dat er een rechtvaardige verdeling is van de inspanningen tussen gemeenten onderling en met andere betrokken partijen (vb. waterbeheerders), zodat bij voorbeeld vermeden wordt dat vooral stroomafwaarts gelegen gemeenten inspanningen moeten ondernemen om de overstromingsrisico's terug te dringen. Ze vragen ook om in art. 6.3 ook een punt toe te voegen zodat de Vlaamse regering nadere regels kan stellen over de toetsing van hemelwater - en droogteplannen aan kwantitatieve doelen in het waterbeleid, zodra deze doelen en de tools om die op te volgen beschikbaar zijn.

² In nieuw artikel 4.3.9, eerste lid (bouwvergunningen) is er geen voorkeur bepaald tussen aansluiten op riool of IBA. In het tweede lid (verkavelingen), staat in 2° en 3° wel een volgorde, (bv in 2°: "als een aansluiting als vermeld in punt 1° niet mogelijk is"); tegelijk stelt het begin van de alinea dat een vergunning kan worden verleend "als aan een van de volgende voorwaarden is voldaan".

³ [GSV Hemelwater](#), art 7§1

⁴ MINARAAD, SERV en SALV (2019), Advies 2019|009 over de Waterbeleidsnota; SERV en MINARAAD (2022), Advies 2022|019 over de hemelwaterverordening; MINARAAD (2020), Briefadvies 2020| 008 over het strategisch plan watervoorziening.

⁵ MINARAAD (2020), Briefadvies 2020| 008 over het strategisch plan watervoorziening.

⁶ OVINK, H. e.a. (2022) [Weerbaar Waterland](#), Hoofdstuk 3.1 "Van losse en vage waterkwantiteitsdoelstellingen naar geïntegreerde waterdoelen"

Hieraan gekoppeld pleiten de raden voor een **snelle opmaak van deze doelstellingen en de genoemde tools**, zodat ze kunnen doorwerken bij de uitwerking en verdere uitrol van deze en andere plannen.

Daarnaast herhalen ze hun aanbeveling om de **relatie** tussen de **peilbesluiten** en de hemelwaterplannen te verduidelijken⁷. Tenslotte vragen ze aandacht voor een **goede overgangsregeling**. Verschillende gemeentes hebben al een goedgekeurd plan⁸ of zitten in een laatste fase voor de goedkeuring. In de Blauwdruk⁹ zijn afspraken gemaakt over de overgangsbepalingen; de raden vragen dat verzekerd wordt dat het decreet en eventuele besluiten deze afspraken honoreren.

Bij de verdere uitwerking, vragen de raden bijzondere aandacht voor het **verbeteren van de publieke participatie** bij de opmaak en evaluaties van de hemelwater- en droogteplannen. Dat moet bijdragen een betere integratie met andere doelstellingen van actoren en het concreet identificeren van **koppelkansen**. Zo kan ook het draagvlak voor de plannen verbreden bij de burgers, landbouwers en bedrijven, in lijn met de vaststellingen dat ook zij zullen moeten bijdragen in de maatregelen. Tegelijk pleiten de raden voor voldoende **engagement** bij alle stakeholders die gevraagd worden om mee te werken aan de opmaak van deze plannen. Het resultaat zou moeten zijn dat deze plannen niet alleen door de gemeenten, maar ook door de verschillende betrokken stakeholders gebruikt worden bij de uitwerken van hun beleid en acties.

Inhoudelijk willen ze sterkere garanties dat voldoende wordt ingezet op **bronmaatregelen** (water vasthouden). Zoals ook uiteengezet in het rapport Weerbaar Waterland, is het immers cruciaal om *“de transitie te maken van het individueel ‘recht op regenwaterafvoer’ naar een collectieve ‘plicht van maximaal vasthouden’*¹⁰. Ook vragen ze om in de processen te verzekeren dat een gedegen afweging tussen “grijze” en “**blauwgroene**” maatregelen¹¹ gebeurt, zodat effectief invulling wordt gegeven aan de aanbeveling *“Kies natuurgebaseerde maatregelen waar het kan, civieltechnische waar het moet”*¹².

Aanbevelingen inzake de responsabilisering van de rioolbeheerders

De raden zijn al langer vragende partij om een **responsabiliseringsmechanisme** voor rioolbeheerders te voorzien, voor die gevallen waarin de saneringsplichtige te weinig inspanningen doet¹³. De raden steunen dan ook de voorgestelde bepalingen om hier invulling aan te geven.

Ze wijzen in dit verband wel op de noodzaak voor een betere regeling rond de **financiering**: er worden van rioolbeheerders en lokale besturen concrete inspanningen gevraagd, gekoppeld aan de BBC cyclus: zij hebben nood aan **duidelijkheid** over de financiering die beschikbaar zou zijn om

⁷ MINARAAD, SALV en SERV (2023), Advies 2023|004 over het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering over het peilbeheer op onbevaarbare waterlopen en grachten, [9]

⁸ <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/beleidsinstrumenten/hemelwater-en-droogteplannen/hemelwater-en-droogteplannen-goedgekeurd-door-gemeenteraad>

⁹ https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/beleidsinstrumenten/hemelwater-en-droogteplannen/blauwdruk_hwdp.pdf §5.5

¹⁰ OVINK, H. e.a. (2022) [Weerbaar Waterland](#), § 3.8

¹¹ MINARAAD, SALV en SERV (2021). Advies 2021|007, Derde Stroomgebiedbeheerplannen, [90]

¹² OVINK, H. e.a. (2022) [Weerbaar Waterland](#), § 2.2.4.

¹³ MINARAAD, SALV en SERV (2021). Advies 2021|007, Derde Stroomgebiedbeheerplannen [53], MINARAAD en SERV (2022). Advies 2022|003, Decreet aansturing Aquafin

de doelstellingen te behalen – bij voorkeur voor de opmaak van het meerjarenplan voor de volgende BBC.¹⁴

Ten slotte stellen ze vast dat dit ontwerp van decreet ervoor kiest om het toezicht op de rioolbeheerders bij de VMM te leggen, ook wat de financiële aspecten betreft. Tegelijkertijd wordt in het voorstel van decreet over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator (VNR) gesteld dat het de nutsregulator is die toezicht moet uitoefenen op de gemeentelijke sanering. Voor de raden is het **absoluut te vermijden** dat er een situatie zou ontstaan waarbij er **twee toezichtskaders**, los van elkaar of -erger nog- overlappend, **op dezelfde sector** zouden inwerken. Ze vragen dan ook aan de Vlaamse Regering én het Vlaams Parlement om voorafgaand aan de goedkeuring van zowel het ontwerp als het decreet, het kerntakendebat uit te klaren en de **taken van de nutsregulator beter af te bakenen ten opzichte van die van de VMM**.

Bijkomend: regelingen naar aanleiding van de *privacy* wetgeving

Als bijkomend punt suggereren de raden om van het ontwerp van decreet gebruik te maken om te verzekeren dat waterwetboek “*privacy proof*” wordt gemaakt. Het waterwetboek regelt aangelegenheden waarbij **uitwisseling van persoonsgegevens** nodig is. Zo is het bijvoorbeeld nodig om persoonsgegevens uit te wisselen met de KSZ en het rijksregister om automatisch sociale vrijstellingen toe te kennen op de waterfactuur en om kortingen te voorzien op het vast recht. De raden vragen om de **wettelijke basis** daarvoor in het waterwetboek **robuuster** te maken.

Tekstuele verbetervoorstellen

De raden hebben tenslotte nog een aantal **juridische en redactionele verbetervoorstellen**:

- De opbouw en logica van de toekomstige paragrafen in art. 5.2.1.2 verhoogt volgens de raden door de derde alinea naar boven te brengen. Voor de lezer blijkt dan duidelijker dat de maatregelen – enkel – volgen na de weigering om de raadgevingen, aanmaningen en bevelen na te leven. Maatregelen worden immers pas genomen – zo blijkt uit huidig art. 5.2.1.2 – nadat de aangesproken partij in gebreke blijft. Uit voorliggend tekstvoorstel zou afgeleid kunnen worden dat ook maatregelen zonder directe aanleiding genomen kunnen worden.
- De raden adviseren om art. 10 te verduidelijken, zodat in toekomstig art. 5.2.1.2, §1/1 helder wordt aangegeven dat de twee genoemde sancties kunnen opgelegd worden in geval één van de twee genoemde overtredingen wordt vastgesteld..
- Tekstueel sluiten de toevoegingen opgesomd in art. 15 van het voorontwerp niet aan op de bestaande aanvangszin van art. 5.3.1, §1. De raden adviseren een redactionele wijziging.

Hoogachtend,

Caroline Copers,
Voorzitter van de SERV

Walter Roggeman,
Voorzitter van de Minaraad

¹⁴ MINARAAD, SALV en SERV (2023), Advies over het Blue Deal decreet, §3.3

ADVIES VAN DE VERENIGING VAN DE VLAAMSE PROVINCIES

Datum: 6 november 2023

VVP-advies betreffende voorontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen, de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 en het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018 – verzameldecreet Waterwetgeving

De Vlaamse Regering keurde recentelijk het ontwerp van “Verzameldecreet Waterwetgeving” goed. Over dit voorontwerp van wijzigingsdecreet wordt het advies ingewonnen van de SERV, de Minaraad, SARO, de VVSG en de VVP. De VVP vindt het positief dat het ontwerpdecreet (artikel 5) het instrument ‘hemelwater- en droogteplan’ verankert in het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid. In onderstaande geeft de VVP dan ook enkele suggesties en bedenkingen mee op voorliggende ontwerp van decreet.

Wijzigingen van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen (Hoofdstuk 2 van het ontwerpdecreet)

- *Met **artikel 3** voert het ontwerpdecreet een vijfde lid toe aan de tweede paragraaf van artikel 23ter van de wet. Dat lid stelt dat beroep kan worden ingesteld tegen machtigingen voor werken aan publieke grachten als die machtigingen niet zijn uitgebracht in de vorm van een gunstig advies in het kader van een omgevingsvergunningsaanvraag.*

Het aan de tweede paragraaf van artikel 23ter van de wet toegevoegde lid bevat een tweeledige bepaling. Enerzijds stelt het ingevoegde vijfde lid dat beroep kan worden ingesteld tegen het al dan niet verlenen van een machtiging voor werken aan een publieke gracht en verwijst daarbij naar het tweede lid van artikel 23ter van de wet. Het tweede lid van artikel 19 van de wet bevat eenzelfde bepaling, met name dat tegen de beslissing die genomen is met toepassing van het tweede lid van artikel 23ter bij de Vlaamse regering beroep kan worden ingesteld (cf. artikel 2 van het ontwerpdecreet). Anderzijds stelt het ingevoegde vijfde lid (bij artikel 23ter van de wet) dat er geen beroep kan worden ingesteld wanneer de beslissing rond het verlenen van een machtiging is uitgebracht in de vorm van een gunstig advies in het kader van een aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen of voor het verkavelen van gronden.

Het vierde lid van artikel 19 van de wet bepaalt op een gelijkaardige manier dat de beroepsmogelijkheden vervallen als de machtiging, vermeld in artikel 23ter, § 2, tweede lid van de wet, wordt geïntegreerd in de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen (cf. artikel 2 van het ontwerpdecreet). Het lijkt er met andere woorden sterk op dat het toevoegen van een vijfde lid aan de tweede paragraaf van artikel 23ter van de wet geen meerwaarde biedt.

De VVP vraagt zich dan ook af waarom het ontwerpdecreet de mogelijkheid om beroep aan te tekenen tegen machtigingen voor werken aan publieke grachten twee maal (zowel in artikel 19 als in artikel 23ter van de wet) invoert.

De VVP merkt eveneens op dat artikel 12 van de wet, waar het gaat om het machtigen van werken aan, over of onder onbevaarbare waterlopen, in de tweede paragraaf ook vermeldt dat tegen de beslissing rond het al dan niet verlenen van een machtiging een beroep kan worden ingesteld conform artikel 19, tweede tot en met vierde lid (van de wet). **Op zich omvat artikel 19 van de wet reeds die bepaling en zou de tweede paragraaf van artikel 12 van de wet kunnen geschrapt worden. De uitzondering voor in de omgevingsvergunning geïntegreerde machtigingen – een uitzondering die is toegevoegd aan artikel 23ter van de wet – is niet opgenomen in artikel 12 van de wet.**

Wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 (hoofdstuk 3 van het ontwerpdecreet)

- *Met **artikel 4** voert het ontwerpdecreet een artikel 4.3.9 toe aan de VCRO dat voorwaarden specificeert voor het verlenen van omgevingsvergunningen voor het bouwen of herbouwen van een gebouw dat huishoudelijk afvalwater loost en van omgevingsvergunningen voor het verkavelen van gronden.*

De terminologie die het ingevoegde artikel 4.3.9 hanteert, strookt niet steeds met de terminologie uit het Vlarem. Zo heeft het Vlarem het over ‘individuele behandelingsinstallaties voor afvalwater’, over het ‘lozen van huishoudelijk afvalwater in de openbare riolering’, over ‘afvalwaterzuiveringsinstallaties voor de behandeling van afvalwater, aangevoerd via openbare riolen en collectoren’...

De VVP adviseert om de terminologie van het ingevoegde artikel 4.3.9 in overeenstemming te brengen met de terminologie uit het Vlarem.

De VVP ervaart de manier waarop artikel 4 van het ontwerpdecreet het in de VCRO in te voegen artikel 4.3.9 formuleert onvoldoende helder opdat de vergunningverlenende overheid op een correcte manier omgevingsvergunningsaanvragen voor de bouw of herbouw van een gebouw of voor het verkavelen van gronden zou kunnen beoordelen.

De VVP vraagt om artikel 4 op een schematische manier te duiden, ook in functie van de ligging van het perceel in het centrale gebied, het collectief geoptimaliseerd buitengebied, het collectief te optimaliseren buitengebied en het individueel te optimaliseren buitengebied.

In een aantal gevallen zal de toepassing van artikel 4 van het ontwerpdecreet ertoe leiden dat er in het collectief te optimaliseren buitengebied een individuele behandelingsinstallatie voor afvalwater wordt geplaatst. Het Vlarem verplicht in artikel 6.2.2.3.1., § 4 en in artikel 4.2.8.1.1, § 6 dat wanneer het collectief te optimaliseren buitengebied geheel of gedeeltelijk overgaat in het collectief geoptimaliseerd buitengebied, de bestaande individuele behandelingsinstallaties voor afvalwater in het veranderde gedeelte moeten afgekoppeld worden.

VVP adviseert om te refereren aan deze bepalingen uit het Vlarem.

- *Het door **artikel 4** van het ontwerpdecreet ingevoegde artikel 4.3.9 aan de VCRO hanteert het begrip ‘operationele waterzuiveringsinstallatie’.*

Het is voor de VVP onduidelijk wat het ontwerpdecreet (in een wetgevende context) bedoelt met ‘operationeel’.

- *Het door **artikel 4** van het ontwerpdecreet ingevoegde artikel 4.3.9 aan de VCRO stelt dat een omgevingsvergunning voor het bouwen of herbouwen van een gebouw kan worden verleend wanneer de rioolbeheerder bevestigt dat overeenkomstig een meerjarenplan voor de gemeentelijke saneringsverplichting die is opgemaakt ter uitvoering van de saneringsverplichting, een aansluiting op de riolering die is aangesloten op een operationele openbare waterzuiveringsinstallatie, mogelijk is.*

Het is voor de VVP onduidelijk of de vergunningverlenende overheid de geplande aanleg van collectoren en afvalwaterzuiveringsinstallaties in het kader van de bovengemeentelijke saneringsplicht eveneens in beschouwing mag nemen bij het verlenen van een omgevingsvergunning voor het bouwen of herbouwen van een gebouw (of voor het verkavelen van gronden).

Wijzigingen van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018 (hoofdstuk 4 van het ontwerpdecreet)

De VVP vindt het positief dat het ontwerpdecreet (artikel 5) het instrument ‘hemelwater- en droogteplan’ verankert in het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid.

De VVP betreurt echter wel dat de provinciale waterbeheerders niet betrokken zijn geweest bij de opmaak van het voorgesteld ontwerp. Nochtans wordt er verwacht van de waterloopbeheerders dat zij actief meedenken en meewerken aan de opmaak van de hemelwater- en droogteplannen.

- *Met betrekking tot het door **artikel 6** ingevoerde artikel 1.6.4.1 aan de VCRO.*

De VVP vindt het jammer dat de uiterste termijn voor de opmaak van een hemelwater- en droogteplan niet is opgenomen in het decreet. Er zijn immers gemeenten die, veelal gemeenten die zelf rioolbeheerder zijn, nog niet gestart zijn met de opmaak omdat het juridisch niet kan afgedwongen worden.

De VVP herhaalt dat zij nog altijd de voorkeur heeft voor hemelwater- en droogteplannen die door een andere instantie dan de gemeenteraad formeel worden goedgekeurd.

In praktijk wordt bijvoorbeeld ervaren dat gemeenten zeer weinig inzetten op het vertragen van afstromend hemelwater van onverharde oppervlaktes. Veelal omdat dit om privaat domein gaat. CIW heeft via een webinar al een inspanning gedaan om zowel de lokale besturen, landbouw- en natuursector te wijzen op de noodzaak ervan en hun verantwoordelijkheid hierin maar hier wordt volgens VVP nog te weinig inspanningen in geleverd. Ook de methodiek die door CIW is uitgewerkt om het benodigd buffervolume te becijferen wordt nauwelijks gebruikt in de hemelwater- en droogteplannen. Dit wordt tijdens overlegmomenten wel door de provincies aangekaart maar finaal

wordt hier toch weinig of niets mee gedaan. Plannen die hier te weinig rekening mee houden, zouden door een externe instantie niet goedgekeurd worden.

De VVP hoopt tenslotte dat er snel werk gemaakt wordt van het uitvoeringsbesluit zodat er ook verplicht werk zal gemaakt worden van de actualisatie van de plannen cfr. blauwdruk minstens om de 6 jaar en uiterlijk tegen eind 2030.

VVP heeft vernomen dat er zowel bij de gemeenten als bij de planmakende rioolbeheerders nog geen denkoefening bezig is rond de aanpak van de actualisatie en dat sommige gemeenten hier ook gaan voor moeten betalen. Dus belangrijk dat de nodige gelden hiervoor voorzien worden in de begroting. Sommige hemelwaterplannen zijn intussen ook al verouderd (bv sommige opgemaakt in 2016!) en bevatten vaak geen droogteaspecten. Deze moeten cfr. de blauwdruk tegen eind 2024 in voldoende mate in overeenstemming gebracht worden met de blauwdruk maar in praktijk wordt dit amper of niet gedaan. De planmakers zetten nu volop in op de gebieden waar nog geen plan voor bestaat. Er zijn geen incentives voor de betrokken gemeenten om alsnog werk te maken van een herziening van hun plan. Laten we dan minstens ervoor zorgen dat deze vanaf 2025 zo snel mogelijk verplicht worden geactualiseerd.

- **Artikel 7:** *Er wordt nu een concrete koppeling voorzien met de goedgekeurde hemelwater- en droogteplannen, die als voorwaarde zal gelden om projecten te kunnen opnemen in de subsidieprogramma's'.*

De VVP betreurt dat enkel het beschikken over een – door de gemeente! – goedgekeurd hemelwater- en droogteplan ervoor zal zorgen dat de gemeente Vlaamse subsidies krijgt. Beter is dat de gemeente per project aantoont hoe het past binnen het hemelwater- en droogteplan en dat indien de subsidieverlener vindt dat deze visie niet past binnen de principes van het integraal waterbeleid, dat deze subsidie niet verleend wordt en het plan moet worden aangepast door de gemeente.

Budgettaire impact provinciale besturen

De opvolging van de opmaak van de hemelwater- en droogteplannen vereist niet alleen bijkomende inzet van VTE bij de Vlaamse Overheid. **Dit vergt ook de nodige VTE van de waterloopbeheerders zoals de provincies.**

- **Artikel 9** van het ontwerpdecreet breidt het toezicht dat de door de Vlaamse regering aangeduide ambtenaren houden op de toepassing de hoofdstukken 2 tot en met 5 van titel II van het waterwetboek uit naar de toepassing van onderafdeling 2 van afdeling 1 van hoofdstuk VI van dezelfde titel II van het waterwetboek.

Onderafdeling 2 van afdeling 1 van hoofdstuk VI heeft als titel: 'De ecologisch en economisch toezichthouder'. **Het is voor de VVP onduidelijk hoe ver de draagwijdte van deze uitbreiding is.** Gaan de door de Vlaamse regering aangewezen ambtenaren toezicht uitoefenen op de taken die de Vlaamse Milieumaatschappij als ecologisch en economisch toezichthouder uitvoert? Of heeft dit bv. enkel betrekking op toezicht op de toepassing van artikel 2.6.1.2.3 dat bepaalt dat gemeenten,

gemeentebedrijven, intercommunales, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, De Watergroep en Aquafin (op eenvoudig verzoek van de Vlaamse Milieumaatschappij) alle informatie aan de Vlaamse Milieumaatschappij moeten ter beschikking stellen waarover ze beschikken en die nodig is voor het opvolgen van de uitvoering van de taken van de Vlaamse Milieumaatschappij als ecologisch en economisch toezichthouder?

De memorie van toelichting bij het verzameldecreet is daarbij uitermate summier door dit als volgt te omschrijven: ‘Het toezichtmandaat van de toezichthoudende ambtenaren wordt uitgebreid zodanig dat ook toezicht op de implementatie van de verplichtingen inzake sanering’. Een zin die taalkundig niet klopt. VVP vraagt om dit te verduidelijken.

- **Artikel 10** van het ontwerpdecreet stelt bijkomende instrumenten beschikbaar aan de toezichthoudende ambtenaar bij het niet naleven van bepaalde controleverplichtingen. Dit zowel voor water bestemd voor menselijke consumptie als voor tweedecircuitwater. Hetzelfde artikel 10 schrijft voor het toezicht op de instanties die verantwoordelijk zijn voor de gemeentelijke saneringsplicht een gelijkaardig mandaat in het waterwetboek in. Artikel 12 breidt de procedure voor het opheffen van de maatregelen uit naar het toezicht op sanering.

Het door artikel 10 van het ontwerpdecreet aangepaste artikel 5.2.1.2 van het waterwetboek heeft het over maatregelen die toezichthoudende ambtenaren kunnen opleggen aan waterleveranciers van water voor menselijke *aanwending*. Het door artikel 12 van het ontwerpdecreet aangepaste artikel 5.2.1.4 van het waterwetboek bepaalt hoe die opgelegde maatregelen kunnen worden opgeheven. Daarbij gaat het enkel om het opheffen van maatregelen met betrekking tot de levering van water voor menselijke *consumptie*. Een regeling voor de opheffing van maatregelen met betrekking tot tweedecircuitwater ontbreekt.

Omdat de wetgever de provincie als een waterleverancier beschouwt wanneer zij water onttrekt uit de waterlopen die ze beheert en dat water ter beschikking stelt van derden, vraagt de VVP om de procedure rond het opheffen van maatregelen met betrekking tot de levering van water voor menselijke consumptie uit te breiden naar een procedure voor de opheffing van maatregelen met betrekking tot de levering van water voor menselijke *aanwending*, dan wel voor de opheffing van maatregelen met betrekking tot tweedecircuitwater een afzonderlijke regeling uit te werken.

Namens de Vereniging van de Vlaamse Provincies,

Anton De Ryckere
Directeur VVP

ADVIES VAN DE VERENIGING VAN VLAAMSE STEDEN EN GEMEENTEN

datum: 15 november 2023

Verzameldecreet water en BVR gemeentelijke sanering

VVSG advies

Inhoud

1.Situering	59
2.VVSG advies	60
2.1. Algemene appreciatie	60
2.2. Advies verzameldecreet water.....	60
2.2.1. (Publieke) grachten	60
2.2.2. Geen nieuwbouw zonder waterzuivering (hoofdstuk 3 wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke ordening van 15 mei 2009)	61
2.2.3. Hemelwater – en droogteplannen (artikel 6 en 7)	62
2.2.4. Toezicht en handhaving (art. 9 tem 15)	63
2.2.5. Waterwetboek privacy proof	65
2.2.6. Bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen	65
2.3. Advies BVR gemeentelijke sanering	66
2.3.1. Gemeentelijke infrastructuur voor het beheer van hemelwater	66
2.3.2. Individuele behandelingsinstallaties voor afvalwater	66
2.3.3. Engagements Vlaamse overheid	67
2.3.4. Impact van overstorten	67
2.3.5. Meerjarenplanning, rapportering en handhaving	68

1. Situering

Op 19 oktober 2023 bezorgde het kabinet Demir een adviesvraag aan de VVSG over 'het voorontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen, de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 en het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018' met de vraag om binnen de 15 dagen te reageren.

Ook op 19 oktober bezorgde het kabinet Demir een adviesvraag aan de VVSG over het 'voorontwerp besluit van de Vlaamse Regering over de invulling van de gemeentelijke saneringsverplichting.' met de vraag om binnen de 30 dagen te reageren.

De VVSG werd in het voortraject reeds om advies gevraagd voor bepaalde aspecten die nu opgenomen zijn in het voorontwerp van decreet.

VVSG nam deel aan de schrijfgroep die het 'voorontwerp besluit van de Vlaamse Regering over de invulling van de gemeentelijke saneringsverplichting' voorbereidde

2. VVSG advies

2.1. Algemene appreciatie

Dit verzameldecreet en besluit van de Vlaamse regering hebben een grote impact op gemeenten en gemeentelijke rioolbeheerders.

Deze besluiten zetten inzake de gemeentelijke rioolopdracht een grote stap vooruit in het omschakelen naar een resultaatgerichte aansturing op hoofdlijnen weg van micro management, met duidelijke verantwoordelijkheden en doelstellingen.

Samen daarmee is nu ook een concrete handhaving uitgewerkt. De VVSG gaat akkoord met handhaving door de Vlaamse overheid mits die proportioneel is waarbij gemeenten en rioolbeheerders niet afgerekend kunnen worden op zaken waar ze zelf geen impact op hebben. Cruciaal is ook dat er getoetst wordt aan gedragen, in onderling overleg afgestemde en dus haalbare doelstellingen en dat doelen en financiering (inclusief Vlaamse gewestbijdrage voor gemeentelijke riolen) zijn afgestemd. Deze teksten bevatten de mogelijkheid om dit op die manier te realiseren. De VVSG vraagt om dit in de praktijk ook zo uit te rollen.

De stroomversnelling wordt mogelijk als daarvoor de juiste context wordt gecreëerd: voldoende afstemming met wie de ambities moet waarmaken en voldoende financiering.

De VVSG apprecieert het dat VVSG, AquaFlanders en Vlario intensief betrokken werden in het voortraject.

Veel van de opmerkingen die VVSG reeds maakte in het voortraject zijn meegenomen in de teksten. Dit advies herhaalt de standpunten van VVSG die nog niet zijn meegenomen. Dit advies herhaalt ook standpunten waarvoor in deze teksten wel de opening is gemaakt maar die zich in de praktijk nog in de juiste richting moeten uitrollen. Ook zijn er parallelle processen (bijvoorbeeld het onderzoek uitgavetoetsing rioolsubsidies) die nog verder vorm moeten krijgen om het plaatje van aansturen en financieren op hoofdlijnen en doelstellingen volledig te kunnen sluiten.

2.2. Advies verzameldecreet water

2.2.1. (Publieke) grachten

Inschrijven beroepsmogelijkheid machtiging publieke grachten

Artikel 2 = 23ter, § 2, nieuw 5e lid wet onbevaarbare waterlopen voert een specifieke beroepsmogelijkheid in tegen machtigingen voor publieke grachten.

VVSG stelt dat dit niet nodig is en geeft voorkeur aan reeds bestaande beroepsmogelijkheid via het algemeen toezicht. Beroep via de Raad van State is niet de enige piste. Het algemeen toezicht bestaat ook altijd en volstaat. De gouverneur kan vernietigen op klacht, ook op basis van 'algemeen belang'.

Wat in de nota aan de Vlaamse regering staat klopt dus niet: "Zonder dat daarbij beroep ingesteld moet worden bij de Raad van State die dergelijk beroep strikt gezien vooral bestuurlijk zal behandelen op grond van motivatie van de genomen beslissing. Het eigen beroep zoals voorzien in de wet laat een meer inhoudelijke toets toe." (nota aan de regering)"

Handhaving slecht onderhoud en dempen private grachten

Slecht onderhoud of dempen van private grachten is geregeld mee oorzaak van lokale wateroverlast. De VVSG vraagt om handhaving ook bij private grachten mogelijk te maken via het milieuhandhavingsdecreet.

Artikel 20 van de wet op de onbevaarbare waterlopen legt de basis voor de toepassing van het milieuhandhavingsdecreet bij de handhaving van de wet op de onbevaarbare waterlopen en haar uitvoeringsbesluiten.

In artikel 25 derde lid van het uitvoeringsbesluit van 07 mei 2021 staat dat de aangelanden instaan voor het onderhoud en in stand houden van private grachten.

De milieutoezichthouders van VMM, provincies en gemeenten zijn wel bevoegd gemaakt voor de wet onbevaarbare waterlopen (en uitvoeringsbesluiten) maar het gaat daarbij alleen over onbevaarbare waterlopen en publieke grachten, niet over baangrachten of andere grachten. (art. 28, 5°, art. 33, § 1, 6° resp. art. 34, § 1, laatste lid milieuhandhavingsbesluit)

2.2.2. Geen nieuwbouw zonder waterzuivering (hoofdstuk 3 wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke ordening van 15 mei 2009)

Gemeenten vinden het een goede zaak dat ongezuiverde lozingen bij nieuwbouw vermeden worden. De verankering van deze principes in de VCRO geeft de gemeente als vergunningverlenende overheid meer rechtszekerheid dan louter met een omzendbrief.

Bij de omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden (artikel 4. alinea 2) is een cascade opgenomen waarbij men eerst moeten kijken of er kan aangesloten worden op een riool die aansluit op een zuivering. Pas als dat niet kan wordt een individuele of collectieve installatie voor de zuivering van het huishoudelijk afvalwater opgelegd.

Bij de omgevingsvergunning voor het bouwen of herbouwen van een gebouw (artikel 4 alinea 1) is deze cascade niet opgenomen. De initiatiefnemer lijkt hier de vrijheid te hebben om te kiezen tussen aansluiting op riool of het plaatsen een individuele of collectieve installatie voor de zuivering van het huishoudelijk afvalwater. Dit kan in tegenspraak zijn met Vlareem waarin aansluiting op riool prioriteit krijgt. **Voor VVSG**

lijkt het logischer om de cascade, zoals toegepast bij verkavelingen, ook toe te passen voor bouwen of herbouwen van gebouwen.

Indien de aanleg van de riool of de aansluiting ervan op en waterzuivering gepland is in een meerjarenplan, dan volstaat het (volgens de huidige tekst) dat de rioolbeheerder bevestigt dat er mogelijkheid is om aan te sluiten. **Er zou best toegevoegd worden dat er moet aangesloten worden op de riool als die er al ligt of zodra die wordt aangelegd.** VVSG vraagt om op te nemen dat ook indien de bovengemeentelijke rioolinfrastructuur (die de aansluiting op de openbare waterzuivering moet realiseren), wel gepland maar nog niet aanwezig is, het volstaat te bevestigen dat de bovengemeentelijke infrastructuur gepland is en dat er al aangesloten moet worden op de gemeentelijke riool als die er al ligt of zodra die er komt.

We wensen niet dat deze bepalingen zorgen voor extra verplichtingen voor de gemeentelijke rioolbeheerders inzake individuele oplossingen of kleinschalige waterzuiveringsinstallaties (KWZI's). Dat lijkt ook niet zo te zijn. Bij verkavelingen bestaat wel de kans (als de gemeentelijke rioolbeheerder hiermee akkoord gaat) dat bij overdracht de waterzuivering wel zal worden beheerd door de gemeente of gemeentelijke rioolbeheerder of dat er afspraken nodig zijn voor dat beheer. **We vragen dat er voor alle gemeentelijke beheerders voorbeelden van richtlijnen/bestekken/overeenkomsten/contracten/reglementen worden voorzien die dat beheer in goede banen kunnen leiden. Ook kunnen voorbeelden van passages die nuttig kunnen zijn voor opname in verkavelingsvergunningen wenselijk zijn.**

De conceptnota 'de grote stroomversnelling' vroeg om deze verplichting op te leggen vanaf 10 wooneenheden. In deze alinea spreekt men over de vergunbaarheid van één gebouw. De Vlaamse regering kan wel nadere regels opleggen. **Is het de bedoeling dat men nu strenger gaat dan oorspronkelijk opgenomen in de conceptnota of wordt dit opgenomen via de nadere regels van de Vlaamse regering?**

2.2.3. Hemelwater – en droogteplannen (artikel 6 en 7)

In de 'conceptnota Blue deal' bepaalde de Vlaamse regering al dat gemeenten tegen eind 2024 een hemelwater – en droogteplan moeten opmaken, willen ze nog recht hebben op watergerelateerde subsidies. Dit wordt nu verankerd in het decreet integraal waterbeleid

De CIW maakte een blauwdruk voor de opmaak van hemelwater -en droogteplannen. Er werden ook afspraken gemaakt over een overgangsperiode voor gemeenten die reeds een bestaand hemelwater – en droogteplan hebben. Dit zijn plannen die werden opgemaakt voor de vernieuwde blauwdruk er was (plannen die vóór 21/03/2022 door de gemeente zijn goedgekeurd).

De VVSG vraagt dat deze opname in het decreet, zeker voor de eerste planperiode, niet zorgt voor een verstrenging ten opzichte van de reeds gemaakte afspraken. Voor een planproces ligt eind 2024 heel dichtbij. Alle gemeenten zijn daarom volop bezig met de opmaak van de hemelwater – en droogte plannen en velen hebben ondertussen een goedgekeurd hemelwater- en droogteplan.

Bestaande hemelwaterplannen moeten niet gebiedsdekkend zijn, op voorwaarde dat er een door de gemeente onderbouwde keuze is betreffende de uitwerking van de meest prioritaire zones. Als overgangperiode voor bestaande plannen werd afgesproken dat het plan gebiedsdekkend moet zijn tegen eind 2030. Het wijzigings decreet voegt nu in: “Een hemelwater- en droogteplan wordt opgemaakt voor het volledige grondgebied van een of meer gemeenten en beslaat het publieke en het private domein.” (art. 6 alinea 3). Dit kan een probleem vormen voor bestaande hemelwater – en droogteplannen. **De VVSG vraagt om dit af te stemmen met de gemaakte afspraken.**

Sommige gemeenten met een bestaand hemelwater – en droogteplan kozen ervoor om hun plan ter goedkeuring voor te leggen aan het college van burgemeester en schepenen en niet aan de gemeenteraad. Het lijkt weinig zinvol dat een reeds lang goedgekeurd en gebruikt plan om puur procedurele redenen moet worden voorgelegd aan de gemeenteraad. Voor de nieuwe plannen is duidelijk afgesproken dat de plannen moeten zijn goedgekeurd door de gemeenteraad. Dat is helder en een goede zaak. In het decreet staat (zonder onderscheid tussen bestaande en nieuwe plannen) dat een hemelwater – en droogteplan moet goedgekeurd zijn door de gemeenteraad (vb. art. 6 alinea 5; art. 7 1°). **De VVSG vraagt om dit aan te passen naar ‘goedkeuring door de gemeente’.** In de memorie van toelichting kan dan verduidelijkt worden dat bij nieuwe plannen goedkeuring door de gemeenteraad verwacht wordt en dat bij bestaande plannen goedkeuring door het CBS ook aanvaard wordt.

De Vlaamse regering kan nadere regels stellen over de hemelwater – en droogteplannen (art. 6 laatste alinea). Ook hier vraagt de VVSG dat er bij de eventuele opmaak van nadere regels voor de eerste planperiode (plan tegen eind 2024) geen strengere regels worden gemaakt tov de gemaakte afspraken.

Art. 6 3° vermeldt dat de Vlaamse regering nadere regels kan vaststellen om de betrokkenheid van de burgers en de stakeholders te verzekeren. **De VVSG vindt het de taak van het lokaal bestuur om te bepalen hoe ze participatie organiseert. Daarom voorstel tot volgende aanpassing van §3 2°:** “De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen voor: 2° het proces voor de opmaak van het voormelde hemelwater -en droogteplan, inclusief nadere regels om de betrokkenheid van burgers en stakeholders te verzekeren waarbij op lokaal niveau het college van burgemeester en schepenen de participatie bepaalt.”

Art. 7 1° koppelt de rioolsubsidies met het hebben van een goedgekeurd hemelwater – en droogteplan. **Te verduidelijken dat dit geldt vanaf eind 2024**

2.2.4. Toezicht en handhaving (art. 9 tem 15)

Deze artikelen geven de toezichthoudende ambtenaren van de Vlaamse overheid tools (oa blokkering saneringsmiddelen en vastlegging aanwending saneringsmiddelen, ambtshalve uitvoering, ...) ... om het voldoen aan de doelen van de gemeentelijke rioolopdracht (onder meer gericht op het bereiken van de reductiedoelen en de openbare dienstverplichtingen) door de gemeentelijke rioolbeheerder, te handhaven.

De VVSG vindt dat de verantwoordelijkheid voor het toezicht inderdaad bij de Vlaamse overheid ligt en niet bij een andere instantie.

De VVSG vindt dat handhaving van de uitvoering van de gemeentelijke rioolopdracht kan worden uitgebouwd, op voorwaarde dat dit gebeurt op hoofdlijnen, proportioneel en op met de gemeentelijke beheerders afgestemde haalbare doelen waarop ook de financiering is afgestemd. Ook kan aandacht nodig zijn voor overmacht (vertragingen waarop de rioolbeheerder geen impact heeft). **De VVSG vraagt om dit opzet mee te vermelden in de memorie van toelichting.** Handhaving op de doelen uit de meerjarenplanning die de gemeentelijke rioolbeheerders zelf opstellen met doorlichting van die plannen door de bevoegde entiteit, is daarvoor een goede methode. De openingen om dit zo uit te bouwen zitten in de teksten van het decreet en het BVR gemeentelijke sanering. Maar dit zal ook afhangen van de uitrol van het toezicht in de praktijk.

De VVSG vraagt om de mogelijkheid tot ambtshalve uitvoering van de maatregelen¹ te vervangen door een verwijzing naar artikel 335² en artikel 470³ uit het decreet lokaal bestuur en gelijkwaardig voor niet (inter)gemeentelijke rioolbeheerders. Dit zijn gekende bepalingen rond dwangtoezicht uit het decreet lokaal bestuur waarvoor ook het recht op verweer is georganiseerd. Dit is volgens de VVSG een allerlaatste maatregel die pas kan toegepast worden bij manifeste onwil. En waarvan het de bedoeling moet zijn om maximaal te vermijden om dit toe te passen.

Als alle doelen uit het BVR gemeentelijke sanering en de stroomgebiedbeheerplannen maximaal zouden worden ingevuld, zal de beschikbare financiering tekort schieten. Ook de uitrol op het terrein moet afgestemd gebeuren.

¹ artikel 10 2° van het wijzigingsdecreet tot toevoeging van een artikel artikel 5.2.1.2 §1/1 2° in het waterwetboek.

² Artikel 335. (01/01/2019- ...)

§ 1. De toezichthoudende overheid kan, na een ingebrekestelling, een of meer commissarissen gelasten zich ter plaatse te begeven om de gevraagde inlichtingen of opmerkingen in te zamelen van de gemeenteoverheid en van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn of om de maatregelen uit te voeren die in rechte zijn voorgeschreven.

De toezichthoudende overheid kan pas optreden na het verstrijken van de termijn die bepaald is in de ingebrekestelling.

§ 2. Als een of meer commissarissen optreden, moeten zij vergoed worden door de personen die verzuimd hebben aan de ingebrekestelling gevolg te geven.

De financieel directeur vordert de kosten in op zicht van een daartoe genomen besluit van de overheid die de dwangprocedure heeft ingesteld, dat geldt als een bevelschrift dat de financieel directeur ambtshalve moet uitvoeren.

³ Artikel 470. (01/01/2019- ...)

§ 1. De toezichthoudende overheid kan, na een schriftelijke ingebrekestelling, een of meer commissarissen gelasten ter plaatse te gaan om de gevraagde inlichtingen of opmerkingen in te zamelen van de intergemeentelijke overheid of om de maatregelen uit te voeren die in rechte zijn voorgeschreven.

De toezichthoudende overheid kan pas optreden na het verstrijken van de termijn, vermeld in de ingebrekestelling.

§ 2. Als een of meer commissarissen optreden, moeten ze vergoed worden door de personen die verzuimd hebben aan de ingebrekestelling gevolg te geven.

VVSG vraagt daarom ook om snel verder werk te maken van de omvorming van de rioolsubsidies voor projecten naar een gewestbijdrage, per gemeente en rioolbeheerder gekend voor de periode van een meerjarenplan, gekoppeld aan doelen en met vrijheid in projecten om die doelen te realiseren. Dit zou afgewerkt moeten zijn begin 2025 zodat gemeenten en gemeentelijke rioolbeheerders bij de opmaak van het meerjarenplan 2026-2031 kunnen rekening houden met de gewestbijdrage.

De VVSG is ook van mening dat een gewestbijdrage voor de gemeentelijke rioolopdracht nodig blijft omdat de financiering verre van sluitend is en omdat Vlaamse doelstellingen worden toegevoegd aan een gemeentelijke opdracht..

Gezien de uitbreiding van opdrachten en de steeds groter wordende uitdagingen moet onvermijdelijk **ook verder gekeken worden naar andere financierende componenten** met het doel om de financiering sluitend te krijgen en om ook daar zekerheid te geven voor langere termijn.

Door de samenhang tussen riolering en wegenis heeft de gemeentelijke rioolopdracht altijd ook een grote impact op de gemeente. Ook als de gemeente niet de rioolbeheerder is. **Daarom vraagt VVSG om ook de gemeente op te nemen in de lijst van partijen (artikel 11 wijzigingsdecreet) die beroep kunnen indienen tegen bevelen van de bevoegde entiteit. Graag in dat artikel ook verduidelijk dat beroep zowel kan ingediend worden tegen raadgevingen, aanmaningen en bevelen als tegen maatregelen die de entiteit oplegt omdat de rioolbeheerder de bevelen niet volgt.**

2.2.5. Waterwetboek privacy proof

Het waterwetboek regelt aangelegenheden waarbij uitwisseling van persoonsgegevens nodig is. **De VVSG vraagt om de wettelijke basis daarvoor in het waterwetboek robuuster te maken.** Zo is het bijvoorbeeld nodig om persoonsgegevens uit te wisselen met de KSZ en het rijksregister om automatisch sociale vrijstellingen toe te kennen op de waterfactuur en om kortingen te voorzien op het vast recht.

2.2.6. Bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen

In de nota aan de Vlaamse regering en in de memorie van toelichting staat dat er naast een beperkte impact door de droogte – en hemelwaterplannen, voor de overige bepalingen opgenomen in dit voorontwerp van decreet geen impact te verwachten zou zijn voor de lokale besturen.

De VVSG vindt dit een foute weergave. De opmaak van hemelwater – en droogteplannen is een intensief proces dat wel een relevante impact heeft op de lokale besturen. Ook het beleidsmatig gebruik van deze plannen, de opvolging van de acties en de actualisatie van de plannen zal een impact hebben op de lokale besturen.

Verder klopt het dat de gemeentelijke saneringsopdracht niet nieuw is. Wat wel nieuw is, dat in het voorontwerp van decreet ook voor het eerst bepalingen komen die de Vlaamse Overheid zal toelaten om de uitvoering van de gemeentelijke rioolopdracht te handhaven. In een bijbehorend uitvoeringsbesluit worden doelen verder geconcretiseerd en verankerd inclusief nieuwe doelen zoals de aanpak van

overstortwerking. **Dit zal een grote impact hebben op de lokale besturen: zowel financieel als op de manier waarop er afgestemd en gerapporteerd moet worden.**

2.3. Advies BVR gemeentelijke sanering

2.3.1. Gemeentelijke infrastructuur voor het beheer van hemelwater

De omgang met hemelwater is op het terrein complex en verschillende partijen hebben hierin een verantwoordelijkheid. De VVSG vindt het logisch dat de infrastructuur voor de infiltratie, buffering of de afvoer van niet-verontreinigd hemelwater onder de definitie valt van het 'gemeentelijk openbaar saneringsnetwerk' voor zover die infrastructuur mee helpt zorgen voor het vermijden van regenwater in de afvalwaterinfrastructuur. En voor zover het om gemeentelijke infrastructuur gaat die beheerd wordt door hetzij de gemeentelijke rioolbeheerder, hetzij de gemeente of een aangestelde. Er zijn veel meer instanties dan louter de gemeentelijke beheerders die infrastructuur beheren waarin regenwater wordt opgevangen (denk aan private landeigenaars, diverse landbeheerders, infrabel, AWV, ANB, ...). Vandaar de verwijzing naar 'alle openbare saneringsinfrastructuur van het gemeentelijk niveau'. Die gemeentelijke infrastructuur kan wel zowel beheerd worden door de gemeentelijke rioolbeheerder als door de gemeente (denk bijvoorbeeld aan wadi's) in groenzones, baangrachten, ... De gemeente en haar gemeentelijke rioolbeheerder maken onderling (beleidsmatig of ad hoc) uit wie wat beheert.

De VVSG stelt daarom nog volgende aanpassing voor in de definitie van het gemeentelijk openbaar saneringsnetwerk 'art. 3 3°: 'gemeentelijk openbaar saneringsnetwerk: alle openbare saneringsinfrastructuur van het gemeentelijk niveau die wordt aangewend ~~door de instantie die verantwoordelijk is~~ om de gemeentelijke saneringsverplichting in te vullen, waaronder: ... '.

De VVSG gaat niet akkoord met de stelling bij artikel 3 in de nota aan de Vlaamse Regering dat 'In de praktijk het hemelwater en droogteplan dat op niveau van de gemeente wordt opgemaakt door de gemeente in belangrijke mate sturend zal zijn voor de eigenlijke toewijzing van hemelwaterinfrastructuur aan het gemeentelijk openbaar saneringsnetwerk.'

Dit is geen inhoudelijke taak van het hemelwater – en droogteplan dat het lokale watersysteem net integraal moet bekijken.

De vraag of hemelwaterinfra wel of niet onderdeel is van het gemeentelijk openbaar saneringsnetwerk is een case by case benadering die gebaseerd is op volgende pijlers:

- 1) helpt de infra mee vermijden dat er regenwater in de afvalwaterinfrastructuur komt;
- 2) is het gemeentelijke infrastructuur die beheerd wordt door de gemeentelijke rioolbeheerder of de gemeente of een aangestelde.

2.3.2. Individuele behandelingsinstallaties voor afvalwater

Artikel 8 §2 stelt dat de rioolbeheerder aan de particulier een aanbod moet doen in de collectieve plaatsing en het collectief beheer van IBA's.

De VVSG vindt dat het resultaat (goed werkende IBA's) moet nagestreefd worden, het middel is minder van belang. Zo vraagt VVSG om de rioolbeheerder niet te verplichten om een aanbod te doen in plaatsing van IBA's op het privaat terrein. **De VVSG vraagt**

dat de rioolbeheerder ook aan haar verplichtingen rond IBA's kan voldoen als er geen aanbod is voor de plaatsing zelf (de particulier moet dan zelf zorgen voor de plaatsing op haar eigen terrein). De rioolbeheerder moet de particulier dan wel adviseren over het beheer en de rioolbeheerder moet dan ook het resultaat van dat beheer opvolgen door meetcampagnes.

In artikel 8 laatste alinea staat dat de bevoegde entiteit technische richtlijnen kan opstellen voor de omgang met onder meer 'hoofdzakelijk vergunde wooneenheden'. **Bedoelt men eerder 'niet hoofdzakelijk vergunde wooneenheden'?**

2.3.3. Engagements Vlaamse overheid

Dit besluit legt doelen op aan de gemeentelijke rioolbeheerders en vraagt gemeentelijke engagements.

Om die doelen te realiseren is vaak afstemming nodig van investeringen door entiteiten van de Vlaamse overheid (bijvoorbeeld gewestwegen). **De VVSG vraagt dat ook de Vlaamse overheid zich engageert om de investeringen van haar entiteiten te laten aansluiten op de gemeentelijke marjarenplannen, onder meer met het oog op het bereiken van de doelen die Vlaanderen hier zelf oplegt.**

Voor de opmaak van het meerjarenplan is het volledige beeld van financieringsmogelijkheden nodig (inclusief bijdrage van het gewest). **De VVSG vraagt om snel zekerheid te krijgen over de hervorming van het systeem van riolsubsidies** (zie ook hf 2.2.4. uit deze nota).

Concreet stelt VVSG voor onderstaande artikels toe te voegen:

Art. 9/2 De Vlaamse overheid engageert zich om haar investeringsplanning en die van haar agentschappen en entiteiten maximaal te aligneren met de meerjarige investeringsplanning van de rioolbeheerders, onder meer met het oog op de uitvoering van de doelen uit dit besluit.

Art. 9/3 De Vlaamse regering kan in het jaar dat de rioolbeheerder en de gemeente hun meerjarig programma opmaken, voor de duurtijd van de gemeentelijke meerjarenplanning en het meerjarig investeringsplan, per gemeente (of groep van gemeenten) kenbaar maken hoeveel gewestbijdrage er zal toegekend worden aan welke doelstellingen.

2.3.4. Impact van overstorten

De inschatting en aanpak van overstortwerking wordt verankerd en geconcretiseerd.

De VVSG vraagt dat modellen en tools om dit te realiseren ter beschikking worden gesteld van alle rioolbeheerders.:

- Data overstortmeetnet moeten open en in realtime beschikbaar zijn voor alle rioolbeheerders
- Modellen om overstortwerking en mogelijke maatregelen in te schatten worden best door de centrale overheid gratis ter beschikking gesteld van alle rioolbeheerders. Art. 13 §4 biedt hiervoor een basis.

- Voorzie ook overkoepelende/open contracten (vb. aankoopcentrale) waar ook lokale beheerders in kunnen meestappen. Zo kom je tot meer samenwerking tussen het gewest, de rioolbeheerders en de gemeenten.

VVSG vraagt ook dat de **gemeentelijke rioolbeheerders betrokken worden bij de aanduiding van de prioritaire zones** (adviesvraag aan gemeentelijke rioolbeheerders toevoegen in artikel 13§2).

Het zou goed zijn dat voor ingrepen op de gemeentelijke netten ikv overstorten ook de gewestbijdrage voor gemeentelijke riolen kan worden aangewend.

2.3.5. Meerjarenplanning, rapportering en handhaving

De VVSG vindt het een goede zaak dat de meerjarenplanning opgemaakt door de gemeentelijke rioolbeheerder zelf en getoetst door de bevoegde entiteit, de draaischijf wordt voor het opvolgen van de doelen. De gemeentelijke rioolbeheerder zal geëvalueerd worden op het realiseren van de doelen uit het eigen meerjarenplan. Zo kan dit een instrument worden om te komen tot afgestemde gedragen doelen waarop dan gehandhaafd wordt. **De VVSG vraagt om dit ook daadwerkelijk op die manier uit te rollen. Voeg daarom in de nota aan de Vlaamse regering (bij de toelichting over artikel 14) toe dat de aansturing en opvolging ook zal rekening houden met de lokale draagkracht,** samen met het bewaken van het ambitieniveau.

Ook hier herhalen we dat voor de opmaak van het meerjarenplan het volledige beeld van financieringsmogelijkheden nodig (inclusief bijdrage van het gewest). **De VVSG vraagt om snel zekerheid te krijgen over de hervorming van het systeem van rioolsubsidies** (zie ook hf 2.2.4. uit deze nota). Dit zou afgewerkt moeten zijn begin 2025 zodat gemeenten en gemeentelijke rioolbeheerders bij de opmaak van het meerjarenplan 2026-2031 kunnen rekening houden met de gewestbijdrage.

De VVSG vindt het cruciaal en een goede zaak dat de opmaak van de meerjarenplanning samen loopt met de gemeentelijke beleids – en beheerscyclus. Alleen de eerste stap is niet afgestemd. Art. 14 §4 vraagt om uiterlijk de eerste dag van de zesde maand na de inwerkingtreding van dit besluit (vermoedelijk voorjaar of midden 2024) een meerjarenplan voor de periode tot 2027 te bezorgen met focus op de planning in functie van de reductiedoelen. **Omdat gemeenten in 2024 in het laatste jaar van hun lopende bestuursperiode zitten en volop in een verkiezingsjaar, zullen fundamentele wijzigingen ten opzichte van het lopende beleid niet mogelijk zijn.**

De volgende stappen (vanaf art. 14 §5) zijn wel volledig afgestemd met de gemeentelijke BBC. De eerste fundamentele oefening zal dus moeten gebeuren in het kader van de meerjarenplanning 2026 – 2031 die uiterlijk 31 december 2025 klaar moet zijn.

31 december 2025 als uiterste datum is een goede zaak en valt volledig samen met de BBC cyclus. **De VVSG vraagt wel dat gemeenten en gemeentelijke rioolbeheerders tussentijds informeel ontwerpen van meerjarenplannen kunnen aftoetsen** met de bevoegde entiteit en dat dat engagement van de bevoegde entiteit wordt ingeschreven in het besluit of de nota aan de Vlaamse regering. De bevoegde

entiteit zal de meerjarenplannen moeten beoordelen en het is aangewezen om afkeuringen na 31 december van het eerste jaar van de gemeentelijke legislatuur zoveel als mogelijk te vermijden. Op 31 december van dat eerste jaar zal immers in elke gemeente na lang onderhandelen het meerjarig investeringsprogramma zijn goedgekeurd. Grote wijzigingen nadien liggen altijd moeilijk.

De VVSG vraagt om bij de verdere uitrol van rapportering van de financiële gegevens blijvend aandacht te hebben om data uit de bestaande meerjarenplanningen (voor de gemeente is dat de BBC) maximaal te hergebruiken, om zo de rapportagelast minimaal te houden.

De VVSG stelt vast dat voor de opmaak van de meerjarenplanning en voor de rapportering over de uitvoering er teveel detail gevraagd wordt om dit voor alle gemeenten te kunnen automatiseren met de bestaande data uit de BBC. In de meeste gevallen zullen de gemeenten die zelf rioolbeheerder zijn, dus specifiek rapporteren. **Het is wel wenselijk om deelrapportagecodes af te spreken als sommige gemeenten dat vragen.**

De VVSG ondersteunt het principe dat de meerjarenplanning de te realiseren doelen en de raming van de budgetten bevat. **De VVSG pleit ervoor dat alle gevraagde overzichten van concrete investeringen te beschouwen zijn als indicatief.** Het doel moet immers gerealiseerd worden, maar het moet evengoed mogelijk zijn om tijdens het meerjarenplan te kiezen voor andere projecten, die ook het doel helpen realiseren. **In het besluit in artikel 14 wordt ‘indicatief’ alleen vermeld bij de investeringen voor de reductiedoelen, niet bij de andere types investeringen.**

Bij de rapportering over de uitvoering worden dan de concrete investeringen gerapporteerd. **Om deze manier van werken op een efficiënte en gestandaardiseerde manier mogelijk te maken pleit de VVSG voor een verregaande automatisering via AWIS.** Er is dringend nood aan een tool binnen AWIS die investeringsprojecten automatisch vertaalt naar reductiedoelen en andere mogelijke doelen. Dat moet er ook voor zorgen dat bij het opladen van gerealiseerde projecten in AWIS er automatisch aangegeven wordt welk aandeel van het doel en van het budget gerealiseerd zijn. Dan kunnen de rioolbeheerders en de bevoegde entiteit quasi in real time de voortgang van de meerjarenplanning opvolgen. De VVSG pleit ervoor dat de bevoegde entiteit samen met de rioolbeheerders deze automatisering snel ontwikkelt (cfr. art. 17) zodat dit reeds bij de eerste meerjarenplanningen (zeker deze opgemaakt in 2025) kan worden toegepast.

De VVSG vraagt om een passage op te nemen die stelt dat de bevoegde entiteit op regelmatige tijdstippen de inhoud van de meerjarenplanning en de rapporteringen moet evalueren in functie van planlastvermindering. Hierbij moet het doel zijn om de rapportageverplichtingen beperkt te houden tot het minimum noodzakelijke.

VOORONTWERP VAN DECREET
van 1 december 2023

Ontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen, de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 en het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018

Op voorstel van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen

Art. 2. In artikel 19 van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen, vervangen bij het decreet van 26 april 2019 en gewijzigd bij het decreet van 24 juni 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het tweede lid wordt de zinsnede “en 12” vervangen door de zinsnede “, 12 en 23ter, §2, tweede lid”;

2° aan het derde lid, 4°, wordt de zinsnede “, en artikel 23ter, §2, tweede lid” toegevoegd;

3° in het vierde lid wordt tussen de zinsnede “artikel 12” en de zinsnede “, wordt” de zinsnede “en 23ter, §2, tweede lid” ingevoegd.

Art. 3. Aan artikel 23ter, §2, van dezelfde wet, ingevoegd bij het decreet van 26 april 2019, wordt een vijfde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Er kan beroep ingesteld worden conform artikel 19, tweede tot en met het vierde lid, tegen de machtigingen, vermeld in het tweede lid.”.

Hoofdstuk 3. Wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009

Art. 4. In de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, het laatst gewijzigd bij het decreet van 13 juli 2023, wordt een artikel 4.3.9 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 4.3.9. §1. Een omgevingsvergunning voor het bouwen of herbouwen van een gebouw dat huishoudelijk afvalwater loost, kan in het individueel te optimaliseren buitengebied of buiten de gebieden voorzien op het zoneringsplan, alleen worden verleend als aan een van de volgende voorwaarden is voldaan:

1° het huishoudelijk afvalwater komt terecht in een riolering die is aangesloten op een operationele waterzuiveringsinstallatie;

2° de individuele of collectieve installatie voor de zuivering van het huishoudelijk afvalwater is opgenomen in een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden, als een aansluiting als vermeld in punt 1° niet mogelijk is;

3° als niet voldaan is aan de vorige punten, legt de aanvrager een individuele of collectieve installatie voor de zuivering van het huishoudelijk afvalwater aan, ongeacht of deze nadien aan de instantie bevoegd voor de sanering van het afvalwater wordt overgedragen.

§2. Een omgevingsvergunning voor het bouwen of herbouwen van een gebouw dat huishoudelijk afvalwater loost, kan in het collectief nog te optimaliseren buitengebied, alleen worden verleend als aan een van de volgende voorwaarden is voldaan:

1° het huishoudelijk afvalwater komt terecht in een riolering die is aangesloten op een operationele waterzuiveringsinstallatie;

2° de instantie die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de gemeentelijke saneringsverplichting bevestigt dat de aanbesteding van een riolering die is aangesloten op een operationele openbare waterzuiveringsinstallatie, binnen de zes jaar gepland is en dat daarbij haar doelstellingen, overeenkomstig een meerjarenplan dat is opgemaakt ter uitvoering van de saneringsverplichting, vermeld in artikel 2.3.5, §1, van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, niet in het gedrang komen. De aanvrager legt in dat geval een septische put aan en sluit het afvalwater hierop aan;

3° de individuele of collectieve installatie voor de zuivering van het huishoudelijk afvalwater is opgenomen in een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden als een aansluiting als vermeld in punten 1° en 2° niet mogelijk is;

4° de aanvrager legt een septische put aan en sluit het afvalwater hierop aan, als de aanvraag betrekking heeft op het bouwen en herbouwen van gebouwen met maximaal negen wooneenheden;

5° als niet voldaan is aan de vorige punten, legt de aanvrager een individuele of collectieve installatie voor de zuivering van het huishoudelijk afvalwater aan, ongeacht of deze nadien aan de instantie bevoegd voor de sanering van het afvalwater wordt overgedragen.

§3. Een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden kan alleen worden verleend als aan een van de volgende voorwaarden is voldaan:

1° de aanvraag tot het verkavelen van gronden omvat de noodzakelijke handelingen voor de aanleg van riolering binnen het project, die wordt aangesloten op een operationele waterzuiveringsinstallatie of waarbij de instantie die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de gemeentelijke saneringsverplichting

bevestigt dat de aanbesteding van een riolering die is aangesloten op een operationele openbare waterzuiveringsinstallatie, binnen de zes jaar gepland is en dat daarbij haar doelstellingen, overeenkomstig een meerjarenplan dat is opgemaakt ter uitvoering van de saneringsverplichting, vermeld in artikel 2.3.5, §1, van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, niet in het gedrang komen;

2° de aanvrager legt collectieve of individuele installatie(s) voor de zuivering van het huishoudelijk afvalwater aan waarop de nieuw op te richten gebouwen binnen de verkaveling aangesloten worden, ongeacht of deze installatie nadien aan de instantie bevoegd voor de sanering van het afvalwater wordt overgedragen, als een aansluiting als vermeld in punt 1° niet mogelijk is;

3° als het een verkaveling met maximaal één bijkomende bouwkavel betreft, gelegen in het collectief nog te optimaliseren buitengebied, dan legt de vergunning de aanleg van een septische put op waarop het afvalwater wordt aangesloten;

4° als de aanvraag niet de handelingen, vermeld in punt 1° tot en met 3° bevat, worden in de omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden de nodige voorwaarden of lasten opgelegd opdat het huishoudelijk afvalwater van de nieuw op te richten gebouwen binnen de verkaveling terecht komt in een riolering als vermeld in punt 1°, of aangesloten wordt op collectieve of individuele installatie(s) als vermeld in punt 2°, ongeacht of deze installatie nadien aan de instantie bevoegd voor de sanering van het afvalwater wordt overgedragen.”.

§4. De Vlaamse Regering kan de bepalingen van de paragrafen 1 tot en met 3 verfijnen, en de gehanteerde begrippen nader definiëren.”.

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018

Art. 5. Aan titel I, hoofdstuk VI, van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018 wordt een afdeling IV toegevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling IV. Hemelwater- en droogteplannen”.

Art. 6. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 oktober 2022, wordt in afdeling IV, ingevoegd bij artikel 5, een artikel 1.6.4.1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 1.6.4.1. §1. In een hemelwater- en droogteplan wordt een integrale visie met bijbehorend actie- en maatregelenprogramma uitgewerkt over waar en op welke wijze men het hemelwater zo veel mogelijk ter plaatse kan houden, hergebruiken, infiltreren, bufferen, en pas in de laatste stap vertraagd afvoeren met als doelstelling om een lokaal watersysteem uit te bouwen dat weerbaar is tegen de gevolgen van klimaatverandering en zo bijdraagt aan een klimaatrobuuste en leefbare omgeving.

Een hemelwater- en droogteplan wordt opgemaakt voor het volledige grondgebied van een of meer gemeenten en beslaat het publieke en het private domein.

§2. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de opmaak van het hemelwater- en droogteplan, vermeld in paragraaf 1.

Het voormelde hemelwater- en droogteplan wordt goedgekeurd door de gemeenteraad en wordt uiterlijk dertig dagen na die goedkeuring aan de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid bezorgd.

Het voormelde goedgekeurde hemelwater- en droogteplan wordt raadpleegbaar gemaakt via de gemeentelijke website en de website van de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

§3. De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen voor:

- 1° de inhoud van het hemelwater- en droogteplan, vermeld in paragraaf 1, en de afstemming op en relatie met andere beleidsplannen;
- 2° het proces voor de opmaak van het voormelde hemelwater- en droogteplan;
- 3° het tijdpad voor de opmaak van het voormelde hemelwater- en droogteplan en voor de actualisatie ervan;
- 4° een overgangsregeling voor reeds bestaande hemelwater- en droogteplannen;
- 5° de opvolging van de implementatie van het voormelde goedgekeurde hemelwater- en droogteplan.”.

Art.7. In artikel 2.1.2 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in punt 12° worden de woorden “bouwen of exploitatie” vervangen door de woorden “bouwen en/of exploitatie”;
- 2° in punt 18° worden de woorden “gebouwd of exploiteert” vervangen door de woorden “gebouwd en/of exploiteert”.

Art. 8. In artikel 2.6.1.3.1, §2, tweede lid, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 1° en 2° worden vervangen door wat volgt:

“1° vuilvracht is via de riolering aangesloten op de waterzuiveringsinfrastructuur of het afkoppelen van hemel- en oppervlaktewater;

2° de gemeente waarin het project wordt gerealiseerd, beschikt vanaf 1 januari 2025 over een goedgekeurd hemelwater- en droogteplan als vermeld in artikel 1.6.4.1 en het project is niet in strijd met het goedgekeurd hemelwater- en droogteplan ”;

2° er worden een punt 3° en een punt 4° toegevoegd, die luiden als volgt:

“3° de instantie die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de gemeentelijke saneringsverplichting die is vastgelegd in de overeenkomst, vermeld in artikel 2.6.1.3.3, §2, leeft de openbare dienstverplichtingen na die conform artikel 2.5.1.1, §2 en de uitvoeringsbesluiten ervan zijn opgelegd;

4° het voorgenomen project is in overeenstemming met het gemeentelijk en het bovengemeentelijk waterbeleid die gericht zijn op het duurzame beheer van het oppervlaktewater en het grondwater.”.

Art. 9. In artikel 2.6.1.3.4, eerste lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 oktober 2022, worden de woorden “niet-prioritaire rioleringen” vervangen door de zinsnede “de infrastructuur voor de sanering en de infrastructuur voor infiltratie, buffering en het gebruik van hemelwater die daaraan is gekoppeld”.

Art. 10. In artikel 5.2.1.1 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 24 juni 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt tussen de zinsnede “tot 5” en het woord “en” de zinsnede “, hoofdstuk VI, afdeling 1, onderafdeling 2, en hoofdstuk VII,” ingevoegd;

2° aan paragraaf 1 wordt de zinsnede “ervan en op de uitvoeringsbesluiten en de bepalingen van verordening (EU) 2020/741 van het Europees Parlement en de Raad van 25 mei 2020 inzake minimumeisen voor hergebruik van water” toegevoegd;

3° in paragraaf 2, eerste lid, 4°, worden tussen het woord “inrichtingen” en het woord “Indien” de woorden “en de infrastructuur die wordt aangewend voor de sanering” ingevoegd;

4° in paragraaf 2, eerste lid, 4°, worden tussen het woord “inrichting” en het woord “deel” telkens de woorden “of de infrastructuur die wordt aangewend voor de sanering” ingevoegd.

Art. 11. In artikel 5.2.1.2 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 26 april 2019 en 24 juni 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 1 wordt vervangen door wat volgt:

“§1. De toezichthoudende ambtenaren kunnen een van de volgende maatregelen opleggen aan een waterleverancier:

- 1° mondeling en ter plaatse de stopzetting bevelen van de levering van water die bestemd is voor menselijke aanwending binnen de termijn die ze bepalen;
- 2° de nodige maatregelen ambtshalve uitvoeren of doen uitvoeren.

De maatregelen, vermeld in het eerste lid, worden uitgevoerd op kosten en op risico van de persoon die in gebreke blijft.

De toezichthoudende ambtenaren kunnen beslissen om de maatregelen, vermeld in het eerste lid, op te leggen als een waterleverancier weigert de raadgevingen, aanmaningen en bevelen, vermeld in artikel 5.2.1.1, §3, na te leven in de volgende gevallen:

- 1° de waterleverancier levert water dat is bestemd voor menselijke aanwending dat niet voldoet aan de kwaliteitseisen die conform artikel 2.2.1, §1, en de uitvoeringsbesluiten ervan zijn vastgesteld, of de waterleverancier neemt de herstelmaatregelen en beperkingen van het gebruik niet die conform artikel 2.2.1, §3, en de uitvoeringsbesluiten ervan zijn vastgesteld;

- 2° de waterleverancier komt de controleverplichtingen, vermeld in artikel 2.4.1, niet na;
- 3° er wordt niet voldaan aan de minimale kwaliteitseisen voor tweedecircuitwater en de controle ervan die conform artikel 2.2.1, §1/1, en de uitvoeringsbesluiten ervan zijn vastgesteld.”;

2° er wordt een paragraaf 1/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“§1/1. De toezichthoudende ambtenaren kunnen de volgende maatregelen opleggen aan een instantie die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de gemeentelijke saneringsverplichting:

- 1° de blokkering bevelen van de aanwending van de financiële middelen die geïnd zijn voor de sanering op gemeentelijk niveau, en vastleggen voor welke doelstellingen die middelen in een periode die ze vastleggen, aangewend kunnen worden;
- 2° de nodige maatregelen ambtshalve uitvoeren of doen uitvoeren.

De maatregelen, vermeld in het eerste lid, worden uitgevoerd op kosten en op risico van de persoon die in gebreke blijft.

De toezichthoudende ambtenaren kunnen beslissen om de maatregelen, vermeld in het eerste lid, op te leggen als een instantie als vermeld in het eerste lid, weigert om de raadgevingen, aanmaningen en bevelen, vermeld in artikel 5.2.1.1, §3, na te leven in de volgende gevallen:

- 1° de voormelde instantie geeft onvoldoende invulling aan de doelstellingen voor de verdere ontwikkeling en de uitbouw van de infrastructuur voor de uitvoering van de gemeentelijke saneringsverplichting die zijn vastgelegd in de geldende stroomgebiedsbeheerplannen;
- 2° de voormelde instantie geeft onvoldoende invulling aan de opgelegde openbare dienstverplichtingen voor de uitvoering van de gemeentelijke saneringsverplichting.

De maatregelen, vermeld in het eerste lid, worden uitgevoerd op kosten en op risico van de persoon die in gebreke blijft.”.

Art. 12. In artikel 5.2.1.3 van hetzelfde decreet wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“De volgende partijen kunnen beroep indienen bij de Vlaamse Regering tegen de bevelen, vermeld in artikel 5.2.1.1, §3, en artikel 5.2.1.2:

- 1° de waterleverancier;
- 2° de instantie die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de gemeentelijke saneringsverplichting;
- 3° de eigenaar;
- 4° de abonnee;
- 5° de gebruiker.”.

Art. 13. Aan artikel 5.2.1.4 van hetzelfde decreet, waarvan de bestaande tekst paragraaf 1 zal vormen, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt het woord “consumptie” telkens vervangen door “aanwending”;

2° het vierde en vijfde lid vervangen door:

“ De toezichthoudende ambtenaar beslist over de aanvraag, vermeld in het eerste lid, binnen vijftien dagen na de dag waarop de toezichthoudende ambtenaar de aanvraag heeft ontvangen.

De aanvrager en de waterleverancier worden met een aangetekende brief op de hoogte gebracht van de beslissing binnen de zeven dagen nadat dat beslissing werd genomen.”;

3° er wordt een paragraaf 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§2. De instantie die verantwoordelijk is om de gemeentelijke saneringsverplichting uit te voeren, en die van mening is dat maatregelen die op basis van artikel 5.2.1.2, §1/1, zijn opgelegd, niet langer terecht zijn, kan de opheffing ervan vragen bij de toezichthoudende ambtenaar die initieel de maatregelen oplegde.

De aanvraag, vermeld in het eerste lid, wordt ingediend met een gewone brief. De aanvraag wordt gemotiveerd, waarbij wordt aangetoond dat aan de opgelegde voorwaarden wordt voldaan.

De toezichthoudende ambtenaar beslist over de aanvraag, vermeld in het eerste lid, binnen vijftien dagen na de dag waarop de toezichthoudende ambtenaar de aanvraag heeft ontvangen.

De aanvrager wordt met een aangetekende brief op de hoogte gebracht van de beslissing binnen de zeven dagen nadat dat beslissing werd genomen.”.

Art. 14. Aan artikel 5.2.2.1, §1, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 26 april 2019 en 24 juni 2022, wordt een punt 6° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“6° de instantie die verantwoordelijk is om de gemeentelijke saneringsverplichting uit te voeren, en die bevelen als vermeld in artikel 5.2.1.2, §1/1, eerste lid, 1°, niet respecteert.”.

Art. 15. Aan artikel 5.2.2.2 van hetzelfde decreet wordt een punt 6° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“6° de instantie die verantwoordelijk is om de gemeentelijke saneringsverplichting uit te voeren, en die de openbare dienstverplichtingen die conform artikel 2.3.5, §3, en de uitvoeringsbesluiten ervan zijn opgelegd, niet naleeft.”.

Art. 16. Aan artikel 5.3.1, §1, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 24 juni 2022, worden een punt 5° en een punt 6° toegevoegd, die luiden als volgt:

“5° de waterleverancier die andere openbare dienstverplichtingen dan de openbare dienstverplichtingen, vermeld in 1° tot en met 4°, die conform artikel 2.5.1.1 en de uitvoeringsbesluiten ervan zijn opgelegd, niet naleeft, krijgt een administratieve geldboete opgelegd van 375 euro tot 750 euro;
6° de instantie die verantwoordelijk is om de gemeentelijke saneringsverplichting uit te voeren, en die de openbare dienstverplichtingen die conform artikel 2.3.5, §3, en de uitvoeringsbesluiten zijn opgelegd, niet naleeft, krijgt een administratieve geldboete opgelegd van 375 euro tot 750 euro.”.

Hoofdstuk 5. Inwerkingtreding

Art. 17. Artikel 4 treedt in werking op 1 januari 2025.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en
Toerisme,

Zuhal DEMIR

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 75.049/16
van 29 januari 2024

over

een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest ‘tot wijziging van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen, de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 en het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018’

Op 7 december 2023 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest ‘tot wijziging van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen, de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 en het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018’.

Het voorontwerp is door de zestiende kamer onderzocht op 23 januari 2024. De kamer was samengesteld uit Pierre LEFRANC, wvd. kamervoorzitter, Toon MOONEN en Tim CORTHAUT, staatsraden, Johan PUT, assessor, en Eline YOSHIMI, griffier.

De verslagen zijn uitgebracht door Kristine BAMS, eerste auditeur-afdelingshoofd, Dries VAN EECKHOUTTE, eerste auditeur en Katrien DIDDEN, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 29 januari 2024.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2.1. Hoofdstuk 2 van het voorontwerp (artikelen 2 en 3) voorziet erin dat administratief beroep kan worden ingesteld tegen het verkrijgen of weigeren van een machtiging voor het uitvoeren van werken aan publieke grachten.

2.2. Hoofdstuk 3 van het voorontwerp (artikel 4) strekt ertoe de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 (hierna: VCRO) aan te vullen met een nieuw artikel 4.3.9 dat de voorwaarden bepaalt met betrekking tot de lozing van huishoudelijk afvalwater voor:

- het verlenen van een omgevingsvergunning voor het bouwen of herbouwen van een gebouw in het individueel te optimaliseren buitengebied of buiten de gebieden voorzien op het zoneringsplan (ontworpen artikel 4.3.9, § 1, van de VCRO);

- het verlenen van een omgevingsvergunning voor het bouwen of herbouwen van een gebouw in het collectief nog te optimaliseren buitengebied (ontworpen artikel 4.3.9, § 2, van de VCRO);

- het verlenen van een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden (ontworpen artikel 4.3.9, § 3, van de VCRO).

2.3. Hoofdstuk 4 groepeerde de wijzigingen van het decreet van 18 juli 2003 ‘betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018’ (hierna: decreet integraal waterbeleid).

Die wijzigingen verbeteren de decretale omkadering voor het lokaal beleid rond hemelwater en droogte en verruimen het handhavingskader voor de opvolging van actoren in de waterketen.

Vooreerst wordt in het kader van de voorbereiding en opvolging van het integraal waterbeleid het instrument van het “hemelwater- en droogteplan” decretaal verankerd (artikelen 5 en 6). Vervolgens worden de voorwaarden rond subsidiëring van de uitbouw van waterzuiveringsinfrastructuur bijgestuurd (artikel 8). De toepassing van de artikelen 9 tot 16 van de wet van 12 april 1965 ‘betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen’ wordt voor gemeentelijke rioolbeheerders uitgebreid naar de volledige taak van algemeen belang inzake sanering (artikel 9). Ook de bepalingen in verband met het toezicht met betrekking tot de waterketen worden gewijzigd waarbij ook de instantie die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de gemeentelijke saneringsplicht beroep kan indienen tegen bevelen in het

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

kader van dat toezicht (artikelen 10 tot 13). De strafsancties en administratieve sancties worden uitgebreid (artikelen 14 tot 16).

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Omzetting en uitvoering van Europese regels

3. De onderstaande door de gemachtigde meegedeelde concordantietabel geeft weer welke van de ontworpen bepalingen de omzetting of de uitvoering zijn van Europese regelgeving:

Artikel ontwerpdecreet	Europeesrechtelijke bepaling
Art. 6	Art. 4, 1, a) kaderrichtlijn water Art. 10 kaderrichtlijn water Art. 4, 1 Richtlijn Stedelijk afvalwater
Art. 10.	Art. 15 Verordening 2020/741
Art. 11, 1°	Art. 23 kaderrichtlijn water
Art. 11, 2°	Art. 15 Verordening 2020/741
Art. 12	Art. 23 kaderrichtlijn water
Art. 13, 1° en 2°	Art. 23 kaderrichtlijn water
Art. 13, 3°	Art. 15 Verordening 2020/741
Art. 14, 15, 16	Art. 23 kaderrichtlijn water

Met de ontworpen wijzigingen wordt aldus beoogd in de gedeeltelijke omzetting te voorzien van de aangehaalde richtlijnbeoordelingen² en de gedeeltelijke uitvoering van verordening 2020/741³. Dit moet worden vermeld in het dispositief van de tekst van het voorontwerp.⁴

² Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 ‘tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid’; richtlijn 91/271/EEG van de Raad van 21 mei 1991 ‘inzake de behandeling van stedelijk afvalwater’.

³ Verordening (EU) 2020/741 van 25 mei 2020 van het Europees Parlement en de Raad ‘inzake minimumeisen voor hergebruik van water’. Het decreet van 24 juni 2022 ‘tot wijziging van diverse bepalingen in de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018’ voorziet reeds in een gedeeltelijke uitvoering van de betrokken verordening.

⁴ Vlaamse omzendbrief betreffende de wetgevingstechniek, VR 2019/4, aanwijzingen 147 en 148.

Artikel 3

4. Aangezien het de bedoeling is dat ook een administratief beroep kan worden ingesteld tegen een beslissing tot *weigering* van een machtiging, dienen in het ontworpen artikel 23ter, § 2, van de wet van 28 december 1967 ‘betreffende de onbevaarbare waterlopen’ de woorden “tegen de machtigingen” te worden vervangen door de woorden “tegen de beslissingen”.

Artikel 4

5.1. De woorden “decreet van 13 juli 2023” dienen vervangen te worden door de woorden “decreet van 14 juli 2023”.

5.2. De begrippen “zoneringsplan”, “individueel te optimaliseren buitengebied” en “collectief te optimaliseren buitengebied” komen uit het VLAREM II (artikel 1.1.2) en worden niet gehanteerd in de VCRO of zijn uitvoeringsbesluiten. Het past een verwijzing naar de definities van deze begrippen uit VLAREM II op te nemen in het voorontwerp. Hoewel een dergelijke dynamische verwijzing, waarbij tevens verwezen wordt naar lagere rechtsnormen, in beginsel niet aan te bevelen is, kan deze in het voorliggende geval toch worden aanvaard omdat bij decreet van 25 april 2014 ‘betreffende de omgevingsvergunning’ een procedureel kader werd gecreëerd waarin zowel de stedenbouwkundige als de milieuaspecten van een voorgenomen project worden beoordeeld.

5.3. De mogelijkheid tot aanleg van een septische put bij maximaal negen woongelegenheden (ontworpen artikel 4.3.9, § 2, 4°, van de VCRO) wordt enkel voorzien in het collectief nog te optimaliseren buitengebied en niet in het individueel te optimaliseren buitengebied (artikel 4.3.9, § 1, van de VCRO). Gevraagd naar de verantwoording hiervoor, stelt de gemachtigde wat volgt:

“Deze mogelijkheid is niet voorzien omdat voor elke nieuwbouw in het individueel te optimaliseren buitengebied nu een individuele zuivering verplicht is aangezien hier, conform de zoneringsplannen, ook op termijn geen collectieve zuivering wordt voorzien. Indien voor minder dan 9 woongelegenheden hier gekozen zou worden voor de installatie van een septische put zal dit leiden tot een minder beschermingsniveau voor het leefmilieu. Dit is uiteraard niet wenselijk”.

Het komt de Raad van State voor dat een aanvraag voor het (her-)bouwen van gebouwen met maximaal negen woongelegenheden zich ook in een individueel te optimaliseren buitengebied of buiten de gebieden voorzien op het zoneringsplan kan situeren. Het past dit verschil in behandeling in de memorie van toelichting te verantwoorden.

Artikel 6

6. Het ontworpen artikel 1.6.4.1, § 3, van het decreet integraal waterbeleid somt de elementen op waarvoor de Vlaamse Regering de nadere regels kan vaststellen met betrekking tot het hemel- en droogteplan.

Deze delegatie dient te worden omgevormd tot een delegatie om “de nadere regels vast te stellen” in plaats van “de nadere regels te kunnen vaststellen”.

In de samenvatting van de toelichting is het volgende opgenomen:

“De wijzigingen leggen de verplichting op om een gebiedsdekkend plan op te maken, de procedure die daarvoor gevolgd moet worden met inbegrip van publieke raadpleging en het mandaat voor de Vlaamse Regering om voor die aspecten de nadere, noodzakelijke regels uit te werken.”

De ontworpen bepalingen vermelden echter geen publieke raadpleging. Dit dient te worden verholpen, bijvoorbeeld door een concrete delegatie op te nemen om ook de regels voor de publieke raadpleging vast te stellen.

Artikel 7, 1°

7. De passage die wordt vervangen in artikel 2.1.2, van het decreet integraal waterbeleid luidt “bouw of exploitatie”. De gemachtigde deelde mee dat de ontworpen tekst zal worden aangepast naar “de bouw en/of exploitatie”.

Hiermee kan worden ingestemd.

Artikel 10, 1°

8. Zoals door de gemachtigde wordt bevestigd, dient de zinsnede “hoofdstuk VI, afdeling 1, onderafdeling 2” te worden geschrapt en dient enkel een verwijzing naar hoofdstuk VII behouden te worden.

Artikel 11, 1°

9. Het ontworpen artikel 5.2.1.2, § 1, van het decreet integraal waterbeleid bepaalt de maatregelen die toezichthoudende ambtenaren kunnen opleggen aan een waterleverancier en legt hiertoe de regels vast.

Over de onderlinge verhouding tussen het eerste, tweede en derde lid, van die ontworpen bepaling deelt de gemachtigde volgende informatie mee:

“Het derde lid geeft inderdaad het kader aan waarbinnen de toezichthoudende ambtenaar kan besluiten tot de maatregelen vermeld in het eerste lid. Maw een stopzetting van levering en al dan niet ambtshalve laten uitvoeren van maatregelen kan opgelegd worden in het geval dat er zich een situatie stelt zoals opgelijst in het derde lid. Het gaat daarbij immers om voldoende zwaarwichtige situaties inzake kwaliteit en opvolgen van de controleverplichtingen die over de kwaliteit moeten waken.

Het tweede lid handelt over de verhaalbaarheid van de kosten voor de opgelegde maatregelen en heeft dus niet de bedoeling om de scope van de maatregelen in enige zin te beperken.”

10. Op de vraag wie wordt bedoeld met ‘persoon’ in het ontworpen artikel 5.2.1.2, § 1, tweede lid, van het decreet integraal waterbeleid antwoordt de gemachtigde:

“Dit is een overname van de bestaande bewoording. Een knelpunt rond kwaliteit kan ook te wijten zijn aan andere actoren dan de waterleverancier. Bijvoorbeeld bij water bestemd voor menselijke consumptie kan er een probleem zijn aan de binneninstallatie die toebehoort aan een privépersoon. Bij water bestemd voor menselijke aanwending kan er sprake zijn van een producent, distributeur en eindgebruiker. Als er sprake is van een net waarmee dergelijk water bestemd voor menselijke aanwending van producent naar eindgebruiker gaat, kan een knelpunt op elke plaats in het net ontstaan met een impact op kwaliteit. De bedoeling is dan ook om kosten te verhalen bij diegene die het probleem mogelijk veroorzaakt.”

Aangezien het eerste en derde lid van die bepaling enkel gericht zijn tot de waterleverancier en het toch de bedoeling lijkt te zijn om het tweede lid van die bepaling te doen gelden voor andere personen die in artikel 12 lijken te worden vermeld, moeten de woorden “de persoon” vervangen worden door de woorden “elke persoon”.

Artikel 11, 2°

11. Gelet op de bedoeling luidens het antwoord van de gemachtigde, om enkel de “instantie” uit het eerste lid te viseren, moethet begrip “persoon” vervangen worden door “instantie” in het tweede en het vierde lid van het ontworpen artikel 5.2.1.2, § 1/1, van het decreet integraal waterbeleid.

12. Eén van de maatregelen die de toezichthoudende ambtenaren kunnen opleggen is het bevel tot blokkering van de aanwending van de financiële middelen die geïnd zijn voor de sanering op gemeentelijk niveau vastleggen voor welke doelstellingen die middelen in een periode die ze vastleggen, aangewend kunnen worden.

Op de vraag welke financiële middelen worden bedoeld en waar deze zijn geregeld, antwoordde de gemachtigde:

“Het gaat hier over de gemeentelijke saneringsbijdrage die geïnd wordt bij levering van het water bestemd voor de menselijke consumptie. Die saneringsbijdrage is een bijdrage van de klant aan de kostprijs voor de gemeentelijke saneringsverplichting en moet de gemeente toelaten om een efficiënt saneringsbeleid te voeren op zijn grondgebied. Ze maken deel uit van de integrale waterfactuur en worden door de waterleverancier verrekend als het gaat om kleinverbruikers. Dit is terug te vinden onder titel IV, hoofdstuk III van het decreet.”⁵

⁵ In het onderzoeksrapport in opdracht van VLARIO over de besteding van de gemeentelijke saneringsbijdrage van maart 2017 (waarvan de tekst te raadplegen is op https://www.vlario.be/site/files/rapport_besteding-saneringsbijdrage_VLARIO-2.pdf) leest men op pagina 7:

“Deze gemeentelijke bijdrage is dus het afgelopen decennium fors gestegen. Deze bijdrage is nochtans gelimiteerd en mag wettelijk maximaal 1,4 keer het tarief van de bovengemeentelijke saneringsbijdrage bedragen (die in 2015 verhoogd werd). De stijging is dan ook te verklaren doordat meer gemeenten het maximumtarief van 1,3033 euro/m³ aanrekenen: in 2005 was dat welgeteld 1 Vlaamse gemeente, in 2016 waren er dat 283.

Met “blokkering” wordt volgens de gemachtigde het volgende bedoeld:

“Onder blokkering moet worden verstaan dat de toezichthoudende ambtenaar bevelen kan geven om de voorziene besteding van de middelen stop te zetten of niet uit te voeren.”

Op de vraag voor welke doelstellingen de toezichthoudende ambtenaren de aanwending van de middelen kunnen vastleggen en waar dit is bepaald, antwoordde de gemachtigde:

“Het gaat om de doelstelling om een zo hoog mogelijke aansluitingsgraad te bekomen van huishoudelijke lozingen op de waterzuiveringsinfrastructuur. Als blijkt dat met de geïnde middelen onvoldoende verhoging van de aangesloten vuilvrachten nagestreefd wordt, dan moeten de toezichthoudende ambtenaren er voor kunnen zorgen dat de betrokken middelen correct ingezet zullen worden.”

De gemachtigde antwoordde als volgt op de vraag wanneer er sprake is van “onvoldoende invulling” en waar dit wordt bepaald:

“In de stroomgebiedsbeheerplannen 2022-2027, zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 1 juli 2022, worden op niveau van de individuele gemeenten doelstellingen voor het inzamelen van bijkomende vuilvracht opgelegd. Indien deze doelstelling, door het uitvoeren van rioleringswerken, niet wordt gehaald, is dit te aanzien als “onvoldoende invulling” en wordt het door deze wijziging mogelijk gemaakt een handhavingstraject te starten.”

12.1. Bij het ontworpen artikel 5.2.1.2, § 1/1, derde lid, 1°, van het decreet integraal waterbeleid rijst de vraag wie de doelstellingen vastlegt, waar deze worden bepaald en wanneer, en of de gemeenten – en bij uitbreiding de instanties die instaan voor de gemeentelijke saneringsplicht – beleidsruimte hebben voor het vaststellen van deze doelstellingen. De gemachtigde antwoordde:

“De doelstellingen zijn mee opgenomen in de stroomgebiedbeheerplannen. De lokale besturen zijn representatief vertegenwoordigd in de structuren van het integraal waterbeleid waar de plannen voorbereid worden, hebben steeds toegang tot het maken van opmerkingen bij het openbaar onderzoek indien daartoe noodzaak zou bestaan,... De stroomgebiedbeheerplannen bevatten tevens de beleidsruimte voor deze doelstellingen. Zo kunnen de instanties verantwoordelijk voor de saneringsplicht zelf de accenten bepalen, zolang de overkoepelende doelstelling van voldoende aansluitingsgraad of individuele zuivering gehaald wordt. De stroomgebiedbeheerplannen worden na openbaar onderzoek en adviezen vastgelegd door de Vlaamse Regering.”

De oorzaak van die gemeentelijke tariefstijging ligt in de beslissing van de Vlaamse overheid om de rioleringsgraad, d.i. het percentage woningen aangesloten op het rioleringsnetwerk, te verhogen tot 97%. Daarvoor zijn aanzienlijke, bijkomende investeringen nodig. In 2016 bedroeg de rioleringsgraad in Vlaanderen immers nog maar 86%. Door de verhoging van de rioleringsgraad wil de Vlaamse overheid haar bijdrage leveren tot het behalen van de Belgische normen involgend de Europese Waterrichtlijn (2000) die als doelstelling had om de waterkwaliteit in heel Europa te verbeteren tegen 2015. Het betreft een resultaatsverbintenis, geen middelenverbintenis. De bevoegde overheden kiezen dus zelf de methode om zuiver water te realiseren. België haalde de streefdatum van 2015 echter niet en kreeg uitstel tot 2027.” (voetnoot weggelaten).

12.2. Bij het ontworpen artikel 5.2.1.2, § 1/1, derde lid, 2°, van het decreet integraal waterbeleid rijst de vraag waar de openbare dienstverplichtingen worden vastgelegd, door wie en op grond van welke regelgeving. De gemachtigde antwoordde:

“De openbare dienstverplichtingen zullen opgenomen zijn in een Besluit Vlaamse Regering dat parallel voorbereid wordt.”

De blokkeringsmaatregel van de aanwending van de financiële middelen die de toezichthoudende ambtenaren kunnen opleggen, is atypisch. Rekening houdend met de strafbaarstelling in het ontworpen artikel 5.2.2.1, § 1, 6°, van het decreet integraal waterbeleid van het niet respecteren van de “bevelen als vermeld in artikel 5.2.1.2., § 1/1, eerste lid, 1°” (artikel 14 van het voorontwerp) en het daaruit voortvloeiende legaliteitsbeginsel in strafzaken, moeten volgende opmerkingen worden gemaakt.

12.2.1. Op basis van de ontworpen bepaling is onduidelijk wat de draagwijdte is van de maatregel “het blokkeren van de aanwending van de financiële middelen”. Uit het antwoord van de gemachtigde kan weliswaar worden afgeleid dat het niet om het blokkeren van financiële middelen gaat, maar om bevelen om de voorziene besteding van de middelen stop te zetten of niet uit te voeren. Dat moet beter blijken uit de tekst zelf.

12.2.2. Op basis van het ontworpen artikel 5.2.1.2, § 1/1, derde lid, van het decreet integraal waterbeleid kan deze maatregel worden opgelegd in geval van “onvoldoende invulling geven aan doelstellingen” of “onvoldoende invulling geven aan opgelegde openbare dienstverplichtingen”. Dat is onvoldoende precies en geeft de toezichthoudende ambtenaren een te ruime discretionaire bevoegdheid. Uit het antwoord van de gemachtigde lijkt te volgen dat het gaat om de doelstellingen in de stroomgebiedbeheerplannen. De ontworpen regeling dient dan ook daartoe te worden beperkt. Hetzelfde dient te gebeuren met betrekking tot de openbare dienstverplichtingen.

12.2.3. Zoals de ontworpen bepaling is geformuleerd, is niet duidelijk of de bedoelde ambtenaren in dit kader een vorm van dwangtoezicht uitoefenen waarbij ze, in de plaats van de verantwoordelijke instantie, kunnen beslissen voor welke doelstellingen die middelen wel kunnen worden aangewend en ook beslissingen over de aanwending ervan kunnen nemen in de plaats van die instanties. Gelet op artikel 4.3.1.1.1 van het decreet integraal waterbeleid kunnen deze bijdragen nu reeds enkel worden bestemd voor de gemeentelijke saneringsverplichting. Indien dit mogelijk is, moet de ontworpen bepaling duidelijk aangeven wanneer deze maatregel kan worden toegepast, wat deze precies inhoudt en hoever deze strekt.

12.3. De ontworpen regeling moet in het licht van het voorgaande worden aangepast.

Artikel 16

13. De ontworpen punten 5° en 6° passen niet in het stramien van artikel 5.3.1, § 1, van het decreet integraal waterbeleid. De gemachtigde doet het volgende voorstel tot herformulering, waarmee kan worden ingestemd:

“[§1. Voor iedere inbreuk op]

‘5° het naleven van de andere openbare dienstverplichtingen dan de openbare dienstverplichtingen, vermeld in 1° tot en met 4°, opgelegd aan de waterleverancier conform artikel 2.5.1.1 en de uitvoeringsbesluiten ervan, krijgt de waterleverancier een administratieve geldboete opgelegd van 375 euro tot 750;

6° het naleven van de openbare dienstverplichtingen die conform artikel 2.3.5, §3, en de uitvoeringsbesluiten ervan zijn opgelegd, krijgt de instantie die verantwoordelijk is om de gemeentelijke saneringsverplichting uit te voeren een administratieve geldboete opgelegd van 375 euro tot 750 euro’.”

Artikel 17

14. Luidens artikel 17 van het voorontwerp treedt artikel 4 ervan in werking op 1 januari 2025.

Dit komt niet overeen met wat in de memorie van toelichting wordt gesteld bij de bespreking van artikel 4. Volgens de memorie van toelichting bepaalt de Vlaamse Regering de datum van inwerkingtreding van dit nieuwe artikel en zal de regeling van toepassing zijn op omgevingsvergunningsaanvragen die worden ingediend na de inwerkingtreding ervan.

De tekst van het voorontwerp en de memorie van toelichting moeten op elkaar worden afgestemd. Indien de nieuwe regeling slechts van toepassing zal zijn op aanvragen voor omgevingsvergunningen die worden ingediend vanaf de datum van inwerkingtreding van artikel 4 van het voorontwerp, moet in een overgangsregeling worden voorzien.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Eline YOSHIMI

Pierre LEFRANC

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

Op voorstel van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Dit decreet voorziet in een gedeeltelijke omzetting van richtlijn 91/271/EEG van de Raad van 21 mei 1991 inzake de behandeling van stedelijk afvalwater en richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid.

Dit decreet voorziet in de gedeeltelijke uitvoering van verordening (EU) 2020/741 van het Europees Parlement en de Raad van 25 mei 2020 inzake minimumeisen voor hergebruik van water.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen

Art. 2. In artikel 19 van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen, vervangen bij het decreet van 26 april 2019 en gewijzigd bij het decreet van 24 juni 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in het tweede lid wordt de zinsnede "en 12" vervangen door de zinsnede ", 12 en 23ter, §2, tweede lid";
- 2° aan het derde lid, 4°, wordt de zinsnede ", en artikel 23ter, §2, tweede lid" toegevoegd;
- 3° in het vierde lid wordt tussen de zinsnede "artikel 12" en de zinsnede ", wordt" de zinsnede "en 23ter, §2, tweede lid" ingevoegd.

Art. 3. Aan artikel 23ter, §2, van dezelfde wet, ingevoegd bij het decreet van 26 april 2019, wordt een vijfde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Er kan beroep ingesteld worden conform artikel 19, tweede tot en met het vierde lid, tegen de beslissingen, vermeld in het tweede lid."

Hoofdstuk 3. Wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009

Art. 4. In de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, het laatst gewijzigd bij het decreet van 14 juli 2023, wordt een artikel 4.3.9 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 4.3.9. §1. Voor de toepassing van dit artikel wordt verstaan onder:

- 1° collectief te optimaliseren buitengebied: het gebied zoals gedefinieerd in artikel 1.1.2, definities oppervlaktewater- en grondwaterbescherming van het

- besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne (VLAREM II);
- 2° individueel te optimaliseren buitengebied: het gebied zoals gedefinieerd in artikel 1.1.2, definities oppervlaktewater- en grondwaterbescherming van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne (VLAREM II);
 - 3° zoneringsplan: het plan zoals gedefinieerd in artikel 1.1.2, definities oppervlaktewater- en grondwaterbescherming van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne (VLAREM II).

Een omgevingsvergunning voor het bouwen of herbouwen van een gebouw dat huishoudelijk afvalwater loost, kan in het individueel te optimaliseren buitengebied of buiten de gebieden voorzien op het zoneringsplan, alleen worden verleend als aan een van de volgende voorwaarden is voldaan:

- 1° het huishoudelijk afvalwater komt terecht in een riolering die is aangesloten op een operationele waterzuiveringsinstallatie;
- 2° de individuele of collectieve installatie voor de zuivering van het huishoudelijk afvalwater is opgenomen in een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden, als een aansluiting als vermeld in punt 1° niet mogelijk is;
- 3° als niet voldaan is aan de vorige punten, legt de aanvrager een individuele of collectieve installatie voor de zuivering van het huishoudelijk afvalwater aan, ongeacht of deze nadien aan de instantie bevoegd voor de sanering van het afvalwater wordt overgedragen.

§2. Een omgevingsvergunning voor het bouwen of herbouwen van een gebouw dat huishoudelijk afvalwater loost, kan in het collectief nog te optimaliseren buitengebied, alleen worden verleend als aan een van de volgende voorwaarden is voldaan:

- 1° het huishoudelijk afvalwater komt terecht in een riolering die is aangesloten op een operationele waterzuiveringsinstallatie;
- 2° de instantie die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de gemeentelijke saneringsverplichting bevestigt dat de aanbesteding van een riolering die is aangesloten op een operationele openbare waterzuiveringsinstallatie, binnen de zes jaar gepland is en dat daarbij haar doelstellingen, overeenkomstig een meerjarenplan dat is opgemaakt ter uitvoering van de saneringsverplichting, vermeld in artikel 2.3.5, §1, van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, niet in het gedrang komen. De aanvrager legt in dat geval een septische put aan en sluit het afvalwater hierop aan;
- 3° de individuele of collectieve installatie voor de zuivering van het huishoudelijk afvalwater is opgenomen in een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden als een aansluiting als vermeld in punt 1° en 2° niet mogelijk is;
- 4° de aanvrager legt een septische put aan en sluit het afvalwater hierop aan, als de aanvraag betrekking heeft op het bouwen en herbouwen van gebouwen met maximaal negen wooneenheden;
- 5° als niet voldaan is aan de vorige punten, legt de aanvrager een individuele of collectieve installatie voor de zuivering van het huishoudelijk afvalwater aan, ongeacht of deze nadien aan de instantie bevoegd voor de sanering van het afvalwater wordt overgedragen.

§3. Een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden kan alleen worden verleend als aan een van de volgende voorwaarden is voldaan:

- 1° de aanvraag tot het verkavelen van gronden omvat de noodzakelijke handelingen voor de aanleg van riolering binnen het project, die wordt aangesloten op een operationele waterzuiveringsinstallatie of waarbij de instantie die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de gemeentelijke saneringsverplichting bevestigt dat de aanbesteding van een riolering die is aangesloten op een

- operationele openbare waterzuiveringsinstallatie, binnen de zes jaar gepland is en dat daarbij haar doelstellingen, overeenkomstig een meerjarenplan dat is opgemaakt ter uitvoering van de saneringsverplichting, vermeld in artikel 2.3.5, §1, van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, niet in het gedrang komen;
- 2° de aanvrager legt collectieve of individuele installatie(s) voor de zuivering van het huishoudelijk afvalwater aan waarop de nieuw op te richten gebouwen binnen de verkaveling aangesloten worden, ongeacht of deze installatie nadien aan de instantie bevoegd voor de sanering van het afvalwater wordt overgedragen, als een aansluiting als vermeld in punt 1° niet mogelijk is;
- 3° als het een verkaveling met maximaal één bijkomende bouwkavel betreft, gelegen in het collectief nog te optimaliseren buitengebied, legt de vergunning de aanleg van een septische put op waarop het afvalwater wordt aangesloten;
- 4° als de aanvraag niet de handelingen, vermeld in punt 1° tot en met 3° bevat, worden in de omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden de nodige voorwaarden of lasten opgelegd opdat het huishoudelijk afvalwater van de nieuw op te richten gebouwen binnen de verkaveling terechtkomt in een riolering als vermeld in punt 1°, of aangesloten wordt op collectieve of individuele installatie(s) als vermeld in punt 2°, ongeacht of deze installatie nadien aan de instantie bevoegd voor de sanering van het afvalwater wordt overgedragen.

§4. De Vlaamse Regering kan de bepalingen van de paragrafen 1 tot en met 3 verfijnen, en de gehanteerde begrippen nader definiëren.”.

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018

Art. 5. Aan titel I, hoofdstuk VI, van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, wordt een afdeling IV toegevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling IV. Hemelwater- en droogteplannen”.

Art. 6. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 oktober 2022, wordt in afdeling IV, ingevoegd bij artikel 5, een artikel 1.6.4.1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 1.6.4.1. §1. In een hemelwater- en droogteplan wordt een integrale visie met bijbehorend actie- en maatregelenprogramma uitgewerkt over waar en op welke wijze men het hemelwater zo veel mogelijk ter plaatse kan houden, hergebruiken, infiltreren, bufferen, en pas in de laatste stap vertraagd afvoeren met als doelstelling om een lokaal watersysteem uit te bouwen dat weerbaar is tegen de gevolgen van klimaatverandering en zo bijdraagt aan een klimaatrobuuste en leefbare omgeving.

Een hemelwater- en droogteplan wordt opgemaakt voor het volledige grondgebied van een of meer gemeenten en beslaat het publieke en het private domein.

§2. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de opmaak van het hemelwater- en droogteplan, vermeld in paragraaf 1.

Het voormelde hemelwater- en droogteplan wordt goedgekeurd door de gemeenteraad en wordt uiterlijk dertig dagen na die goedkeuring aan de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid bezorgd.

Het voormelde goedgekeurde hemelwater- en droogteplan wordt raadpleegbaar gemaakt via de gemeentelijke website en de website van de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

§3. De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen voor:

- 1° de inhoud van het hemelwater- en droogteplan, vermeld in paragraaf 1, en de afstemming op en relatie met andere beleidsplannen;
- 2° het proces voor de opmaak van het voormelde hemelwater- en droogteplan;
- 3° het tijdpad voor de opmaak van het voormelde hemelwater- en droogteplan en voor de actualisatie ervan;
- 4° een overgangsregeling voor reeds bestaande hemelwater- en droogteplannen;
- 5° de opvolging van de implementatie van het voormelde goedgekeurde hemelwater- en droogteplan.”.

Art. 7. In artikel 2.1.2 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in punt 12° worden de woorden “bouwen of exploitatie” vervangen door de woorden “de bouw en/of exploitatie”;
- 2° in punt 18° worden de woorden “gebouwd of exploiteert” vervangen door de woorden “gebouwd en/of exploiteert”.

Art. 8. In artikel 2.6.1.3.1, §2, tweede lid, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° punt 1° en 2° worden vervangen door wat volgt:
 - “1° vuilvracht is via de riolering aangesloten op de waterzuiveringsinfrastructuur of het afkoppelen van hemel- en oppervlaktewater;
 - 2° de gemeente waarin het project wordt gerealiseerd, beschikt vanaf 1 januari 2025 over een goedgekeurd hemelwater- en droogteplan als vermeld in artikel 1.6.4.1 en het project is niet in strijd met het goedgekeurd hemelwater- en droogteplan”;
- 2° er worden een punt 3° en 4° toegevoegd, die luiden als volgt:
 - “3° de instantie die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de gemeentelijke saneringsverplichting die is vastgelegd in de overeenkomst, vermeld in artikel 2.6.1.3.3, §2, leeft de openbaredienstverplichtingen na die conform artikel 2.5.1.1, §2, en de uitvoeringsbesluiten ervan zijn opgelegd;
 - 4° het voorgenomen project is in overeenstemming met het gemeentelijk en het bovengemeentelijk waterbeleid die gericht zijn op het duurzame beheer van het oppervlaktewater en het grondwater.”.

Art. 9. In artikel 2.6.1.3.4, eerste lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 oktober 2022, worden de woorden “niet-prioritaire rioleringen” vervangen door de zinsnede “de infrastructuur voor de sanering en de infrastructuur voor infiltratie, buffering en het gebruik van hemelwater die daaraan is gekoppeld”.

Art. 10. In artikel 5.2.1.1 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 24 juni 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 1 wordt tussen de zinsnede “tot 5” en het woord “en” de zinsnede “, hoofdstuk VI, afdeling 1, onderafdeling 3, en hoofdstuk VII,” ingevoegd;
- 2° aan paragraaf 1 wordt de zinsnede “ervan en op de uitvoeringsbesluiten en de bepalingen van verordening (EU) 2020/741 van het Europees Parlement en

de Raad van 25 mei 2020 inzake minimumeisen voor hergebruik van water” toegevoegd;

- 3° in paragraaf 2, eerste lid, 4°, worden tussen het woord “inrichtingen” en het woord “Indien” de woorden “en de infrastructuur die wordt aangewend voor de sanering” ingevoegd;
- 4° in paragraaf 2, eerste lid, 4°, worden tussen het woord “inrichting” en het woord “deel” telkens de woorden “of de infrastructuur die wordt aangewend voor de sanering” ingevoegd.

Art. 11. In artikel 5.2.1.2 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 26 april 2019 en 24 juni 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° paragraaf 1 wordt vervangen door wat volgt:

“§1. De toezichthoudende ambtenaren kunnen een van de volgende maatregelen opleggen aan een waterleverancier:

- 1° mondeling en ter plaatse de stopzetting bevelen van de levering van water die bestemd is voor menselijke aanwending binnen de termijn die ze bepalen;
- 2° de nodige maatregelen ambtshalve uitvoeren of doen uitvoeren.

De maatregelen, vermeld in het eerste lid, worden uitgevoerd op kosten en op risico van elke persoon die in gebreke blijft.

De toezichthoudende ambtenaren kunnen beslissen om de maatregelen, vermeld in het eerste lid, op te leggen als een waterleverancier weigert de raadgevingen, aanmaningen en bevelen, vermeld in artikel 5.2.1.1, §3, na te leven in de volgende gevallen:

- 1° de waterleverancier levert water dat is bestemd voor menselijke aanwending dat niet voldoet aan de kwaliteitseisen die conform artikel 2.2.1, §1, en de uitvoeringsbesluiten ervan zijn vastgesteld, of de waterleverancier neemt de herstelmaatregelen en beperkingen van het gebruik niet die conform artikel 2.2.1, §3, en de uitvoeringsbesluiten ervan zijn vastgesteld;
- 2° de waterleverancier komt de controleverplichtingen, vermeld in artikel 2.4.1, niet na;
- 3° er wordt niet voldaan aan de minimale kwaliteitseisen voor tweedecircuitwater en de controle ervan die conform artikel 2.2.1, §1/1, en de uitvoeringsbesluiten ervan zijn vastgesteld.”;

- 2° er wordt een paragraaf 1/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“§1/1. De toezichthoudende ambtenaren kunnen de volgende maatregelen opleggen aan een instantie die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de gemeentelijke saneringsverplichting:

- 1° het stopzetten bevelen van de lopende aanwending van de financiële middelen en/of de volledige stopzetting van voorgenomen investeringen met de financiële middelen die geïnd zijn voor de sanering op gemeentelijk niveau, en vastleggen voor welke doelstellingen die middelen in een periode die ze vastleggen, aangewend kunnen worden;
- 2° de nodige maatregelen ambtshalve uitvoeren of doen uitvoeren.

De maatregelen, vermeld in het eerste lid, worden uitgevoerd op kosten en op risico van de instantie die in gebreke blijft.

De toezichthoudende ambtenaren kunnen beslissen om de maatregelen, vermeld in het eerste lid, op te leggen als een instantie als vermeld in het eerste lid, weigert om de raadgevingen, aanmaningen en bevelen, vermeld in artikel 5.2.1.1, §3, na te leven in de volgende gevallen:

- 1° de voormelde instantie geeft onvoldoende invulling aan de doelstellingen voor de verdere ontwikkeling en de uitbouw van de infrastructuur voor de uitvoering van de gemeentelijke saneringsverplichting die zijn vastgelegd in de geldende stroomgebiedbeheerplannen. De toezichthoudende ambtenaren kunnen enkel tot onvoldoende invulling besluiten van de doelstellingen als dat blijkt uit de meerjarenplanning voor de gemeentelijke saneringsverplichting en de in de stroomgebiedbeheerplannen vastgestelde reductiedoelstellingen voor de gemeentelijke saneringsinfrastructuur;
- 2° de voormelde instantie geeft onvoldoende invulling aan de opgelegde openbaredienstverplichtingen voor de uitvoering van de gemeentelijke saneringsverplichting. De toezichthoudende ambtenaren kunnen enkel tot onvoldoende invulling besluiten van de openbaredienstverplichtingen wanneer de verplichtingen die opgelegd zullen worden door de Vlaamse Regering niet nageleefd worden. De toezichthoudende ambtenaren respecteren daarbij de in de daarvoor aangenomen uitvoeringsbesluiten randvoorwaarden.

De maatregelen, vermeld in het eerste lid, worden uitgevoerd op kosten en op risico van de persoon die in gebreke blijft.”.

Art. 12. In artikel 5.2.1.3 van hetzelfde decreet wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“De volgende partijen kunnen beroep indienen bij de Vlaamse Regering tegen de bevelen, vermeld in artikel 5.2.1.1, §3, en artikel 5.2.1.2:

- 1° de waterleverancier;
- 2° de instantie die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de gemeentelijke saneringsverplichting;
- 3° de eigenaar;
- 4° de abonnee;
- 5° de gebruiker.”.

Art. 13. In artikel 5.2.1.4 van hetzelfde decreet, waarvan de bestaande tekst paragraaf 1 zal vormen, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in het eerste lid wordt het woord “consumptie” telkens vervangen door het woord “aanwending”;
- 2° het vierde en vijfde lid worden vervangen door wat volgt:

“De toezichthoudende ambtenaar beslist over de aanvraag, vermeld in het eerste lid, binnen vijftien dagen na de dag waarop de toezichthoudende ambtenaar de aanvraag heeft ontvangen.

De aanvrager en de waterleverancier worden met een aangetekende brief op de hoogte gebracht van de beslissing binnen de zeven dagen nadat die beslissing werd genomen.”;

- 3° er wordt een paragraaf 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§2. De instantie die verantwoordelijk is om de gemeentelijke saneringsverplichting uit te voeren, en die van mening is dat maatregelen die op basis van

artikel 5.2.1.2, §1/1, zijn opgelegd, niet langer terecht zijn, kan de opheffing ervan vragen bij de toezichthoudende ambtenaar die initieel de maatregelen oplegde.

De aanvraag, vermeld in het eerste lid, wordt ingediend met een gewone brief. De aanvraag wordt gemotiveerd, waarbij wordt aangetoond dat aan de opgelegde voorwaarden wordt voldaan.

De toezichthoudende ambtenaar beslist over de aanvraag, vermeld in het eerste lid, binnen vijftien dagen na de dag waarop de toezichthoudende ambtenaar de aanvraag heeft ontvangen.

De aanvrager wordt met een aangetekende brief op de hoogte gebracht van de beslissing binnen de zeven dagen nadat die beslissing werd genomen.”.

Art. 14. Aan artikel 5.2.2.1, §1, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 26 april 2019 en 24 juni 2022, wordt een punt 6° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“6° de instantie die verantwoordelijk is om de gemeentelijke saneringsverplichting uit te voeren, en die bevelen als vermeld in artikel 5.2.1.2, §1/1, eerste lid, 1°, niet respecteert.”.

Art. 15. Aan artikel 5.2.2.2 van hetzelfde decreet wordt een punt 6° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“6° de instantie die verantwoordelijk is om de gemeentelijke saneringsverplichting uit te voeren, en die de openbardienstverplichtingen die conform artikel 2.3.5, §3, en de uitvoeringsbesluiten ervan zijn opgelegd, niet naleeft.”.

Art. 16. Aan artikel 5.3.1, §1, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 24 juni 2022, worden een punt 5° en 6° toegevoegd, die luiden als volgt:

“5° het naleven van de andere openbardienstverplichtingen dan de openbardienstverplichtingen, vermeld in punt 1° tot en met 4°, opgelegd aan de waterleverancier conform artikel 2.5.1.1 en de uitvoeringsbesluiten ervan, krijgt de waterleverancier een administratieve geldboete opgelegd van 375 euro tot 750 euro;

6° het naleven van de openbardienstverplichtingen die conform artikel 2.3.5, §3, en de uitvoeringsbesluiten ervan zijn opgelegd, krijgt de instantie die verantwoordelijk is om de gemeentelijke saneringsverplichting uit te voeren een administratieve geldboete opgelegd van 375 euro tot 750 euro.”.

Hoofdstuk 5. Inwerkingtreding

Art. 17. Artikel 4 is van toepassing op aanvragen voor een omgevingsvergunning die worden ingediend na 31 december 2024.

Brussel, 23 februari 2024.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving,
Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR